Verantwoording 2013

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD....4

1. INLEIDING EN ALGEMENE GEGEVENS....6

1.1. INLEIDING 6
1.2. LEESWIJZER 6
1.3. SAMENSTELLING BESTUUR 7
1.4. KERNGEGEVENS GEMEENTE NEERIJNEN 9
1.5. FINANCIEEL RESULTAAT OVER 2013 11

DEEL 1 JAARVERSLAG EN PARAGRAFEN....13

2. INLEIDING EN ALGEMENE GEGEVENS....13

2.1. INLEIDING PROGRAMMAVERANTWOORDING 13
2.2. PROGRAMMA 0 – ALGEMEEN BESTUUR 14
2.3. PROGRAMMA 1 – OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID 19
2.4. PROGRAMMA 2 – VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT 22
2.5. PROGRAMMA 3 – ECONOMISCHE ZAKEN 25
2.6. PROGRAMMA 4 – ONDERWIJS 28
2.7. PROGRAMMA 5 – CULTUUR EN RECREATIE 32
2.8. PROGRAMMA 6 – MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING 36
2.9. PROGRAMMA 7 – VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU 42
2.10. PROGRAMMA 8 – RUIMTELIJKE ORDENING EN VOLKSHUISVESTING 47
2.11. ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN 51

3. PARAGRAFEN....53

3.1. WEERSTANDSVERMOGEN 53
3.1.1. Risicoparagraaf....55
3.2. VERBONDEN PARTIJEN 64
3.3. ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN 74
3.4. GRONDBELEID 76
3.5. BEDRIJFSVOERING 81
3.5.1. Doelmatigheid en rechtmatigheid....85
3.6. FINANCIERING 86
3.7. LOKALE HEFFINGEN 89

4. DEEL 2 - JAARREKENING 2013....92

4.1. BALANS EN PROGRAMMAREKENING MET TOELICHTING 92
4.2. BALANS PER 31 DECEMBER 2013 92
4.3. WAARDERINGSGRONDSLAGEN 95
4.4. GRONDSLAGEN RESULTAATBEPALING 96
4.5. TOELICHTING OP DE BALANS 97
4.5.1. Materiële vaste activa....97
4.5.2. Financiële vaste activa....98
4.5.3. Vlottende activa....99
4.5.4. Eigen vermogen....103
4.5.5. Resultaat boekjaar....105
4.5.6. Vreemd vermogen....106
4.5.7. Niet uit de balans blijkende verplichtingen....111
4.6. TOELICHTING OP DE PROGRAMMAREKENING 112
4.6.1. Toelichting op het rekeningresultaat....112
4.6.2. Toelichting op de (hulp)kostenplaatsen....113
4.7. PROGRAMMAREKENING 2013 120
4.7.1. Programma 0 - Algemeen bestuur....120
4.7.2. Programma 1 - Openbare orde en veiligheid....123

4.7.3. Programma 2 - Verkeer, vervoer en waterstaat.....125
4.7.4. Programma 3 - Economische zaken.....127
4.7.5. Programma 4 – Onderwijs.....128
4.7.6. Programma 5 - Cultuur en recreatie.....131
4.7.7. Programma 6 - Maatschappelijke ondersteuning.....135
4.7.8. Programma 7 - Volksgezondheid en milieu.....138
4.7.9. Programma 8 – Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting.....141
4.7.10. Programma 9 – Financiering en algemene dekkingsmiddelen.....144

5. BIJLAGEN.....150

5.1. ANALYSE BEGROTINGSAFWIJKINGEN 150
5.2. ANALYSE BEGROTINGSRECHTMATIGHEID 154
5.3. OVERZICHT RESERVES EN VOORZIENINGEN 157
5.4. CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT 159
5.5. OVERZICHT SINGLE INFORMATION SINGLE AUDIT (SISA) 160

1.....

Colofon
Opgesteld door: team bedrijfsvoering/taakveld Financiën
Datum: 26-05-2014
Zaaknummer: 13-17107

Voorwoord

Raadsvoorstelnummer: 2013-5-15703

Neerijnen, 28-05-2013

Gedurende 2013, het laatste volledige jaar van het college, is het college verder gegaan met het uitvoeren van het collegeprogramma 2011 – 2014 “Samenwerken, respect en vertrouwen”.

De jaarrekening 2013 sluit met een positief saldo van € 367.693 (inclusief de mutaties reserves). Voor verdere informatie over het saldo wordt verwezen naar de “Samenvatting: financieel resultaat over 2013” op bladzijde 10.

Door de uitstekende samenwerking tussen Raad, College en ambtelijke organisatie is in 2013 veel gerealiseerd. Veel hiervan is gebeurd “achter de schermen”, een aantal belangrijke zaken die in 2013 gerealiseerd is willen wij hier nog expliciet melden. We hebben:

- de MFC's opgeleverd in Ophemert en Haaften. MFC Ophemert is in 2013 en MFC Haaften in 2014 in gebruik genomen.
- op het Koning Willem Alexanderplein in Ophemert een Koningslinde geplant.
- sinds 01 juni 2013 weer een ouderenadviseur.
- samen met de gemeenten Tiel en Zaltbommel opgetrokken bij de aanleg van een grondwatermeetnet.
- de historische informatiezuil in de hal van het gemeentehuis in gebruik genomen.
- Alle beheerplannen met betrekking tot de openbare ruimte vastgesteld.
- een start gemaakt met de bouw van de nieuwe school in Tuil. De school is april 2014 opgeleverd.
- uitvoerende taken inzake de openbare ruimte en Wabo overgeheveld naar respectievelijk Avri en ODR.
- Kerntakendocument opgesteld waardoor een sluiten begroting 2015 vastgesteld kon worden.
- Voortvarend aan de slag met de bouwgrondexploitatie, met name Molenblok in Varik.
- Onderhandelingen over verkoop kasteel.
- Ombouw van de ambtelijke organisatie naar het regiemodel.
- Introductie van de doorontwikkelde programmabegroting.

Burgemeester en wethouders van Neerijnen,
de secretaris, de burgemeester,

P. Wanrooij L.H.M. van Ruijven-van Leeuwen

Inleiding en algemene gegevens

1.1. Inleiding

Voor u liggen de jaarstukken 2013 van de gemeente Neerijnen. De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag (programmaverantwoording en paragrafen) en de jaarrekening (balans en programmarekening beide met toelichting). Ook zijn enkele bijlagen toegevoegd. De jaarstukken zijn niet alleen bedoeld voor de gemeenteraad, maar zijn ook interessant voor de inwoners van de gemeente Neerijnen en voor allerlei instellingen die binnen de gemeente actief zijn, evenals voor overige belangstellenden.

Met de jaarstukken 2013 wordt de planning- en controlcyclus van 2013, die is ingezet met de programmabegroting, afgerond. In het eerste onderdeel, het jaarverslag, vindt de evaluatie plaats van het in het afgelopen jaar gevoerde beleid. Dit gaat verder dan alleen het financiële beleid. Het jaarverslag gaat in op de beleidsmatige verantwoording per programma (beleidstaak). In het jaarverslag zijn voorts de diverse paragrafen opgenomen, waarin wordt ingegaan op de verantwoording van de relevante beheersmatige aspecten en de lokale heffingen.
Met het tweede onderdeel, de jaarrekening, legt het college verantwoording af over het gevoerde financieel beheer in 2013. De jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2013, de (programma)rekening van baten en lasten over het jaar 2013 en de toelichting op beide onderdelen. In de bijlagen treft u informatie aan die een ondersteuning kan bieden bij het lezen van het jaarverslag. Ook de controleverklaring van de onafhankelijke accountant treft u als bijlage aan.

In de controleverklaring en in het verslag van bevindingen voor de Raad van de accountant worden zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid van de jaarrekening 2013 goedkeurend beoordeeld. Uit het jaarrekeningrapport blijkt dat wij in 2013 verder in control zijn.

1.2. Leeswijzer

De jaarstukken 2013 zijn opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) daarvoor geeft. Dit heeft gevolgen voor de opbouw van de stukken.

Het boekwerk met de jaarstukken bestaat uit twee delen: het jaarverslag (hoofdstukken 2, en 3) en de jaarrekening (hoofdstuk 4). Het jaarverslag bevat de meer beleidsmatige verantwoording, zoalsde programma- en de paragraafteksten. De jaarrekening geeft inzicht in de balans en in het cijfermatige resultaat over 2013.
De volledige programmateksten vindt u in hoofdstuk 2. Hierin geven wij antwoord op de vragen: wat hebben we bereikt?, wat hebben we daarvoor gedaan? en wat heeft dat gekost? Hoofdstuk 3 bevat de paragrafen weerstandsvermogen, risico, verbonden partijen, onderhoud kapitaalgoederen, grondbeleid, bedrijfsvoering, financiering en lokale heffingen. Deze paragrafen geven een dwarsdoorsnede van het gemeentelijk beleid en de realisatie daarvan op de desbetreffende terreinen.
Hoofdstuk 4, balans en programmarekening met toelichting, geeft inzicht in de financiële positie van de gemeente Neerijnen. Tevens gaan wij hier in op het financiële resultaat over 2013.
De verantwoording 2013 volgt de opbouw en indeling van de Programmabegroting 2013.
Bij het lezen van deel 2 Jaarrekening 2013 dient u er rekening mee te houden dat er een onderscheid is gemaakt in de verantwoording van de kapitaallasten en apparaatskosten en de verantwoording van de ‘zuivere’ programmakosten. De kapitaallasten en apparaatskosten zijn als geheel toegelicht in paragraaf 4.6.2 en de (direct door de budgethouders) beïnvloedbare programmakosten worden (per product) toegelicht in paragraaf 4.7 van deze verantwoording.

Het raadsvoorstel tot vaststelling van de jaarstukken 2013 leggen wij afzonderlijk aan de gemeenteraad voor. In dit voorstel zijn alle bestedings- en dekkingsvoorstellen voor het financiëleresultaat 2013 opgenomen. Tevens reageren wij in dit voorstel op het accountantsrapport dat naar aanleiding van de jaarrekening 2013 is opgesteld.

1.3. Samenstelling bestuur

Per 31 december 2012[1]	Per 31 december 2013
Burgemeester De heer A.J. van Hedel *Portefeuille*: Burgerzaken/E-dienstverlening, Openbare orde en veiligheid, Informatie en voorlichting, Bestuurlijke organisatie, Intergemeentelijke zaken/samenwerking gemeente, Personeel en organisatie en Handhaving/Toezicht.	**Burgemeester** De heer A.J. van Hedel *Portefeuille*: Burgerzaken/E-dienstverlening, Openbare orde en veiligheid, Informatie en voorlichting, Bestuurlijke organisatie, Intergemeentelijke zaken/samenwerking gemeente, Personeel en organisatie en Handhaving/Toezicht.
Wethouders De heer H.A. Verwoert, 1e loco-burgemeester *Portefeuille:* Economische & Agrarische zaken, Intergemeentelijke zaken, externe bedrijfsvoeringen en samenwerking gemeenten, Onderwijs en onderwijshuis-vesting, ICT/Automatisering, Recreatie en Toerisme, Lokaal Jeugdbeleid, Bibliotheekwerk, Kinderopvang, peuterspeelzalen en speelplekken, Bestuurlijke coördinatie ontwikkeling Kulturhus Ophemert en Haaften. Regio: programmaraad Welvarend, AB Recreatieschap Rivierenland	**Wethouders** De heer H.A. Verwoert, 1e loco-burgemeester *Portefeuille:* Economische & Agrarische zaken, Intergemeentelijke zaken, externe bedrijfsvoeringen en samenwerking gemeenten, Onderwijs en onderwijshuis-vesting, ICT/Automatisering, Recreatie en Toerisme, Lokaal Jeugdbeleid, Bibliotheekwerk, Kinderopvang, peuterspeelzalen en speelplekken, Bestuurlijke coördinatie ontwikkeling Kulturhus Ophemert en Haaften. Regio: programmaraad Welvarend, AB Recreatieschap Rivierenland
De heer T. Kool, 2e loco-burgemeester *Portefeuille:* Ruimtelijke Ordening, Beheer Openbare Ruimte, Natuur & Landschap, Volkshuisvesting, Verkeer en Vervoer, Water & Milieu. Regio: programmaraad Aantrekkelijk en Bereikbaar	De heer T. Kool, 2e loco-burgemeester *Portefeuille:* Ruimtelijke Ordening, Beheer Openbare Ruimte, Natuur & Landschap, Volkshuisvesting, Verkeer en Vervoer, Water & Milieu. Regio: programmaraad Aantrekkelijk en Bereikbaar
De heer J. Krook, 3e loco-burgemeester *Portefeuille:* Financiën en interne bedrijfsvoering, Grondexploitatie, Sociale zaken, Volksgezondheid, Zorg, Welzijn en WMO, Kunst & Cultuur, Sport, Dorpshuizen, Cultuureducatie, Jeugdzorg en Transities, Leefbaarheid (kleine kernen). Regio: programmaraad Participerend en Zelfredzaam, DB Lander	De heer J. Krook, 3e loco-burgemeester *Portefeuille:* Financiën en interne bedrijfsvoering, Grondexploitatie, Sociale zaken, Volksgezondheid, Zorg, Welzijn en WMO, Kunst & Cultuur, Sport, Dorpshuizen, Cultuureducatie, Jeugdzorg en Transities, Leefbaarheid (kleine kernen). Regio: programmaraad Participerend en Zelfredzaam, DB Lander
Gemeentesecretaris	**Gemeentesecretaris**

1 Per 18 oktober 2012 zijn de wethouders de heer J.Krook en de heer T.Kool benoemd.

P. Wanrooij	P. Wanrooij
Raadsgriffier K.G. Steenbergen	**Raadsgriffier** K.G. Steenbergen
Zetelverdeling gemeenteraad **per 31 december 2012** De raad bestond op 31 december 2012 uit de volgende 15 personen (* fractievoorzitter): **Gemeentebelangen** P. van Kuilenburg* C. Nijhoff A.P.M. Veeken **CDA** H.J. Verseijl* **CDN** F.C.M. van het Hoofd* P.J. Scheurwater **VVD** L.D. van Lith * A. Overheul C.F. van Wendel de Joode **SGP** J.G. van Maanen* H. Mulder G.J. van Weelden **PvdA** H.B. Challik * **Lijst Beukers** F.A. Beukers * **Van Tellingen** E.J. van Tellingen *	 **per 31 december 2013** De raad bestond op 31 december 2013 uit de volgende 15 personen (* fractievoorzitter): **Gemeentebelangen** P. van Kuilenburg* C. Nijhoff A.P.M. Veeken **CDA** A.C. Hakkert * **CDN** F.C.M. van het Hoofd* P.J. Scheurwater **VVD** L.D. van Lith * A. Overheul D.T. de Zeeuw-Wielders **SGP** J.G. van Maanen* H. Mulder G.J. van Weelden **PvdA** H.B. Challik * **Lijst Beukers** F.A. Beukers * **Van Tellingen** E.J. van Tellingen *

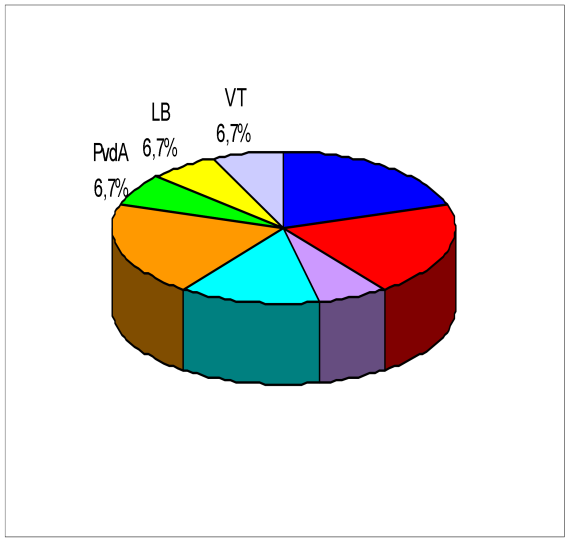

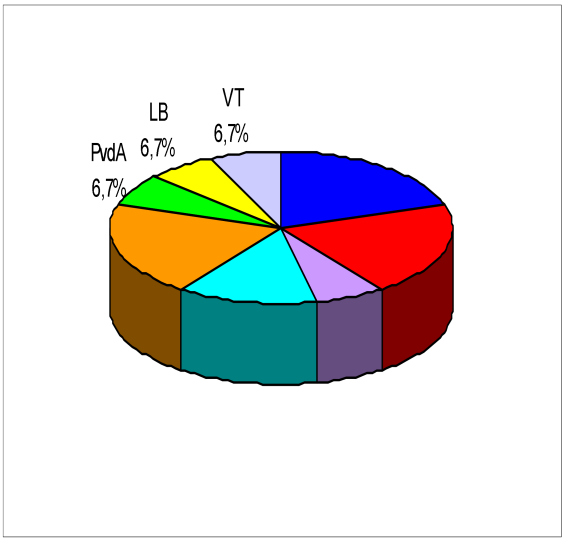

1.4. Kerngegevens gemeente Neerijnen

De gegevens hebben betrekking op de situatie per 31 december van het betreffende jaar.

Bestuurlijke structuur	Raadsleden	Wethouders
Gemeentebelangen Neerijnen	3	-
VVD	3	1
SGP	3	1
CDN	2	1
CDA	1	-
PvdA	1	-
Lijst Beukers	1	-
Van Tellingen	1	-

Sociale structuur	2012	2013
Aantal inwoners	12.022	12.020
0 – 20 jaar	3.211	3.185
20 – 65 jaar	6.952	6.908
65 jaar en ouder	1.859	1.927
Wet werk en bijstand (WWB) en Wet investering jongeren (WIJ)	73	73
Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz)	2	2
Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers en gewezen zelfstandigen (IOAW/IOAZ)	9	9
Aantal arbeidsjaren uitgedrukt in SE	42,94	42,94

Fysieke structuur	2012	2013
Oppervlakte gemeente (ha)	7.290	7.290

Aantal woningen	4.600	4.624
Aantal bijzondere woongebouwen	69	69
Aantal woonwagens (8 standplaatsen, 12 wooneenheden)	12	12
Aantal gemeente monumenten	145	145
Aantal rijksmonumenten	98	98
Oppervlakte openbaar groen		
– Bosplantsoen		63.492 m2
- Heesters	97.000 m^2	47.861 m2
- Gazon (incl. begraafplaatsen)	108.800 m^2	107.973 m2
- Bomen	7.050 stuks	7.007 stuks
- Bermen	237 km	237 km
- Watergangen	117,5 km	117,5 km
Begraafplaatsen	7.460	7.460
- Graven	64.300 m^2	64.300 m2
- Openbare ruimte	325 stuks	325 stuks
- Bomen		
Asfaltverhardingen, incl. element verhardingen (m^2)		
- Hoofdrijbaan	742.067 m^2	743.906 m2
- Parkeren	45.718 m^2	47.541 m2
- Trottoirs	66.342 m^2	65.716 m2
- Fietspaden	41.064 m^2	41.064 m2
- Overig	11.354 m^2	11.354 m2

1.5. Financieel resultaat over 2013

Het jaar 2013 is voor de gemeente Neerijnen in financiële zin beter uitgepakt dan waarmee in de Najaarsnota 2013 rekening werd gehouden. Het uiteindelijke jaarresultaat is positiever. Samengevat sluit de gemeente Neerijnen het boekjaar 2013 af met een positief resultaat (na bestemming van reserves) van € 367.693. Voordat wij verder inhoudelijk ingaan op het jaarresultaat presenteren wij u eerst de samengevatte cijfers.

Uitwerking van het resultaat

	Primitieve begroting 2013	Begroting 2013 (na wijziging)	Rekening 2013	Verschil 2013
Lasten (excl dotaties reserves)	-23.812.322	-24.558.193	-21.036.916	3521277
Baten (excl aanwendingen reserves)	23.194.254	23.609.426	20.400.748	-3208678
Resultaat vóór bestemming	**-618.068**	**-948.767**	**-636.168**	**312.599**
Dotaties aan reserves	-674.175	-554.175	-1.414.248	-860.073
Aanwending van reserves	859.665	1.188.047	2.418.109	1.230.062
Totaal mutaties reserves	**185.490**	**633.872**	**1.003.861**	**369.989**
Resultaat ná bestemming	**-432.578**	**-314.895**	**367.693**	**682.588**

Het saldo van baten en lasten op begrotingsbasis wordt bepaald op basis van de oorspronkelijke begroting (primitieve begroting genoemd). De primitieve begroting ging uit van een nadelig saldo van € 618.068,-- voor resultaatbestemming en een nadelig saldo van € 432.578 na bestemming van het resultaat. In de loop van 2013 is de begroting enkele malen aangepast aan de hand van het gewijzigd financieel inzicht. Na de laatste wijziging (de najaarsnota 2013) werd een nadelig resultaat na bestemming verwacht van € 314.895,--.

Het verschil tussen het rekeningssaldo ad. € 367.693,-- en het verwachte resultaat na de laatste wijziging in 2013 ad -/- € 314.895,-- is € 682.588,--. Dit verschil is ontstaan door ontwikkelingen, die bij de najaarsnota 2013 niet te voorzien waren.

Hieronder worden de belangrijkste **positieve** verschillen weergegeven :

x	Minder kosten uitvoering milieutaken door ODR	71.151
x	Vrijval voorziening spoorlijn Waardenburg	147.115
x	De ontvangen algemene uitkering is hoger uitgevallen	77.526
x	Minder kosten sport combinatiefunctionaris door vertraging in de opstart van dit project	86.789
x	Bijstandsverlening	98.369
x	Voorzieningen gehandicapten	113.964
		594.904

Voor volledige toelichting en analyse van de afwijkingen zie paragraaf 4.7 achter in dit boekwerk.

Deel 1 Jaarverslag en paragrafen

2. Inleiding en algemene gegevens

2.1. Inleiding programmaverantwoording

De programmaverantwoording betreft een beleidsmatige verantwoording. Per programma staan drie vragen centraal:

- Wat hebben we bereikt?
- Wat hebben we daarvoor gedaan?
- Wat heeft het gekost?

Onder het kopje “Wat hebben we bereikt?” wordt in eerste instantie een omschrijving van het programma gegeven, gevolgd door de beleidsdoelstellingen die met het betreffende programma worden nagestreefd; deze gegevens zijn ook in de begroting 2013 opgenomen. Vervolgens wordt gerapporteerd welke effecten zijn gerealiseerd in 2013. Onder het kopje “Wat hebben we daarvoor gedaan?” wordt een opsomming gegeven van de activiteiten die in 2013 zijn uitgevoerd om de beleidsdoelstellingen te realiseren; deze opsomming is in voorkomende gevallen voorzien van een korte toelichting. Onder het kopje “Wat heeft het gekost?” wordt ten slotte de begroting per programma (zowel primitief als na wijziging) afgezet tegen de realisatie. Voor de uitgebreide (financiële) verantwoording van de baten en lasten (ook per programma) wordt verwezen naar deel 2 Jaarrekening 2013 van deze verantwoording.

Op 23 april 2009 heeft uw raad ingestemd met een nieuwe programma-indeling. De indeling sluit aan bij het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

De verantwoording is ingedeeld in de volgende programma’s:

- Programma 0 Algemeen bestuur
- Programma 1 Openbare orde en veiligheid
- Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat
- Programma 3 Economische zaken
- Programma 4 Onderwijs
- Programma 5 Cultuur en recreatie
- Programma 6 Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening
- Programma 7 Volksgezondheid en milieu
- Programma 8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting
- Programma 9 Financiering en algemene dekkingsmiddelen

2.2. Programma 0 – Algemeen bestuur

Portefeuillehouder:	Burgemeester	Programmamanager:	P. Wanrooij

Uitgangspunten

Omschrijving programma

Het programma 'Algemeen bestuur' is opgebouwd uit de onderdelen bestuursorganen, intergemeentelijke samenwerking, voorlichting en representatie, rechtsbescherming en klachtenbehandeling en dienstverlening.

Beoogde effecten

Als organisatie willen we de dienstverlening voortdurend verbeteren. De burger, de ondernemer en het maatschappelijk veld mag op ons rekenen als een eerste klas dienstverlener. In onze productontwikkeling maken we meer en meer gebruik van verschillende aanbodkanalen. Onze digitale dienstverlening is geoptimaliseerd en we gaan daarmee verder. Evenals de telefonische dienstverlening en de dienstverlening aan de balie.
Door het bij elkaar brengen van producten, diensten en vragen met betrekking tot de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO), burgerzaken, het (beperkte) WMO-loket, het leerplichtloket, het loket antidiscriminatie en de receptie in één loket wordt een flinke verbeterslag in kwaliteit, service en efficiency van onze dienstverlening gerealiseerd. De 'Gemeentewinkel' zal zich doorontwikkelen tot een Klant Contact Centrum, waar iedereen terecht kan voor producten, diensten, vragen, ideeën en klachten. Dit is het eerste fysieke contactpunt binnen de gemeente voor alle vragen. Daarnaast kan men via internet, post en telefoon altijd een vraag stellen en zo spoedig mogelijk een antwoord krijgen.

Beleidsdoelstelling

1. Vergroten aanbod digitale dienstverlening
2. Professionaliseren van vraag- en klantgericht werken
3. Vergroten toegankelijkheid, transparantie en betrouwbaarheid
4. Verhogen prestatie en kwaliteit van de dienstverlening
5. Intergemeentelijke samenwerking

Wat hebben we bereikt?

Bereikte effecten

Als compacte gemeente doen we ons best het werk slim te organiseren en onze kwetsbaarheid te verlagen. Wij werken daarom optimaal samen met partners in de uitvoering van werkzaamheden. Zeker gezien onze schaal willen we ons werk zodanig organiseren, dat we minder kwetsbaar zijn, de diensten tegen aanvaardbare kosten kunnen verlenen en de maximale kwaliteit kunnen leveren. In Neerijnen werken we onder meer samen met de BSR, Lander, gemeente Tiel, Regio Rivierenland (Avri), ODR en het RAR.

Ontwikkelingen	In het kader van optimalisatie van de dienstverlening zal verder gewerkt worden aan vermindering van de kwetsbaarheid vanwege de schaal van onze gemeente. Intern zijn stappen gezet om medewerkers meer generalistisch in te zetten op de dienstverlening aan de balies en telefoon. Samenwerking met verbonden partijen is versterkt in het kader van de overheveling van taken met een verbinding van die partijen aan het in te richten Klant Contact Centrum. Hierdoor kan de inwoner ten allen tijde via de gemeente toegang krijgen tot de diensten die ook door derde partijen worden uitgevoerd.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

	Onderwerp	Toelichting	Gerealiseerd in 2013
Activiteiten Programma-begroting 2013	Vergroten aanbod digitale dienstverlening	In 2013 is samen met de gemeente Lingewaal onderzocht of het proces van aanvragen van APV-vergunningen (o.a. voor evenementen) klantvriendelijker kon worden ingericht. Hiermee is een goede basis gelegd voor ook het digitaal aanvragen van de vergunning. De doorontwikkeling is echter vertraagd omdat de door KING landelijk te leveren standaard vertraging heeft opgelopen.	Ja
	Professionaliseren van de dienstverlening	De processen van de aan de klant gelieerde producten en diensten zijn tegen het licht gehouden en waar nodig aangepast om de dienstverlening te verbeteren. Daarnaast zijn in 2013 voorbereidingen getroffen om uitvoerende taken over te hevelen naar de verbonden partijen, in het bijzonder de AVRI en de ODR. Door het overhevelen van deze taken naar deze organisaties, die vanwege hun aard een hoge professionele kwaliteit kunnen leveren, met de blijvende verbinding met het Klant Contact Centrum, worden meer voorwaarden gecreëerd voor een betere en continue kwaliteit voor onze inwoners.Voorbereidingen zijn getroffen om in 2014 het werken op afspraak in te voeren; hiervoor zal een nieuwe afspraken-module worden aangeschaft waarmee onze inwoners via internet zelf hun afspraken met medewerkers van gemeente of verbonden partij kunnen inplannen	Ja

	Implementeren van de één loket gedachte	De doorontwikkeling van de 'Gemeentewinkel' tot een Klant Contact Centrum (KCC) loopt. In het KCC kan iedereen terecht voor producten, diensten, vragen, ideeën en klachten en het KCC wordt daarmee het eerste fysieke contactpunt binnen de gemeente voor alle vragen.	Ja
	Programma-management dienstverlening & E-overheid	Vanwege andere prioriteiten is hieraan in 2013 minder aandacht besteed.	Nee
	Dienstverlening toegankelijker, transparanter en betrouwbaarder maken	In 2013 zijn voorstellen ontwikkeld om de toegankelijkheid verder te verbeteren. Op basis van de jongste inzichten zullen in 2014 maatregelen worden doorgevoerd waarmee de telefonische bereikbaarheid van de gemeente aanmerkelijk wordt verbeterd, de wachttijden aan de balies worden gereduceerd en de openingstijden worden verruimd.	Ja
	Vaststelling van gemeentelijke servicenormen	Het proces van vaststelling van de gemeentelijke servicenormen is afgerond.	Ja
	Samenwerking met buurgemeentes	Naast de activiteiten met betrekking tot de overheveling van taken naar AVRI en ODR en samenwerking met Lingewaal op het terrein van APV-vergunningen, is specifiek op het terrein van de digitale dienstverlening samengewerkt met Tiel, Culemborg, Maasdriel en Zaltbommel om de kwaliteit van de gemeenschappelijke producten-/diensten catalogus (het via www.neerijnen.nl toegankelijke digitale loket) te verbeteren en waar nodig te borgen. Gezamenlijk is gewerkt aan de verbetering van de beveiliging van de toegang via internet door het gebruik van de DigiD.	Ja, in samenwerking met gemeen-schappelijke regelingen
Nieuw beleid VJN/ NJN	Presentatiematerialen raadzaal	Verplaatsbare beeldschermen zijn aangeschaft en geplaatst in de raadzaal.	Ja

Overzicht gerealiseerde nota's/verordeningen in 2013
Verordening elektronische publicatie 2013 (26-09-2013)

Overige informatie

Onder het programma "Algemeen bestuur" vallen de volgende in de productenraming opgenomen producten:

- Bestuursorganen
- Bestuursondersteuning college van B&W
- Burgerzaken
- Baten en lasten secretarieleges burgerzaken
- Bestuurlijke samenwerking
- Bestuursondersteuning raad en rekenkamer

Wat heeft het gekost?

Geraamd programmabudget versus realisatie

Op dit programma is per saldo een voordeel van € 146.665,-- ten opzichte van de begroting.

Dit saldo bestaat voor een gedeelte uit niet beïnvloedbare kosten (€ 195.606,-- voordelig) en uit beïnvloedbare kosten (€ 48.942,-- nadelig).

De niet beïnvloedbare kosten zijn de verdeelde kapitaallasten en de apparaatskosten. Deze worden toegelicht in § 4.6.2. De beïnvloedbare kosten worden toegelicht in § 4.7.1.

	Begroting 2013 voor wijziging	Begroting 2013 na wijziging(en)	Rekening 2013	Verschil
Totale lasten	2.249.555	2.339.478	2.192.947	146.531
Totale baten	252.013	232.013	232.147	134
Saldo baten / lasten	-1.997.542	-2.107.465	-1.960.800	**146.665**

2.3. Programma 1 – Openbare orde en veiligheid

Portefeuillehouder: Burgemeester	Programmamanager: P. Wanrooij

Uitgangspunten

Omschrijving programma

Het programma 'Openbare orde en veiligheid' omvat de elementen openbare orde en veiligheid, politie en brandweer, crisisbeheersing en incidentenbestrijding en overige beschermende maatregelen.

Beoogde effecten

Voorkomen, beperken en beheersen van externe veiligheidsrisico's ter voorkoming en beperking van grote calamiteiten en/of rampen en het adequaat en effectief optreden tijdens daadwerkelijke incidenten.

Beleidsdoelstelling

- Het in stand houden van het huidige niveau van de brandweerzorg.
- Uitvoering geven aan de Wet veiligheidsregio's, waarbij de gemeentelijke brandweer opgaat in een geregionaliseerde brandweerorganisatie. Uitgangspunt hierbij is dat brandweer GNL in zijn huidige samenwerkingsvorm binnen de nieuwe regionale brandweer blijft bestaan.
- Uitvoering geven aan het in 2011 vastgestelde beleidsplan brandweer GNL 2011-2014, met als speerpunten behoud van vrijwilligheid en brandveilig leven in de samenleving.
- Het in stand houden en verbeteren van de veiligheid in de gemeente Neerijnen.
- Uitvoering geven aan het Integrale veiligheidsbeleid Neerijnen 2012-2015 middels het uitvoeringsplan 2013.

Wat hebben we bereikt?

Bereikte effecten

Het veiligheidsniveau is op de meeste gebieden gelijk gebleven, op een aantal gebieden is het niveau gestegen. Het aantal woninginbraken is gedaald.

Ontwikkelingen

De nationalisering van de politie en de samenstelling van de politie-eenheid Oost-Nederland.
Het overdragen van taken aan de Omgevingsdienst Rivierenland.
De door de raad opgelegde bezuinigingen op enkele budgetten.
Het aandragen van landelijke speerpunten en speerpunten vanuit het Basisteam de Waarden (regionaal).

Wat hebben we daarvoor gedaan?

	Onderwerp	Toelichting	Gerealiseerd in 201
Activiteiten Programma-begroting 2013	Een adequate brandweerzorg	Per 1 januari 2013 is de brandweer GNL overgegaan naar de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ).	Ja
	Uitvoering beleidsplan brandweer GNL 2011-2014	Door de overgang van de brandweer GNL naar de VRGZ is ook de uitvoering van het beleidsplan GNL 2011-2014 overgegaan naar de VRGZ.	Ja
	'Samen voor een veilig Neerijnen' (Uitvoerings-programma 2013)	Veilige woon- en leefomgeving**:** Buurtbemiddeling; Huiselijk geweld; Woninginbraken; Burgernet (geweld/ onveiligheidsgevoelens) (regionale doelstelling is 10%); Veiligheidshuis. Bedrijvigheid en veiligheid: Jaarwisseling (evenementen); Horeca (overlast). Jeugd en Veiligheid: Shortlist/jeugdgroepen; HALT en Iriszorg. Fysieke veiligheid: Verkeer; Regionaal Crisis Plan; Opleiden en oefenen; Risicocommunicatie. Integriteit en Veiligheid: Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC); Antidiscriminatie voorziening.	 Ja, 20 zaken Ja Ja Nee, 9,1% Ja Ja Ja Ja Ja Ja Ja Ja Ja Ja Ja

Overzicht gerealiseerde nota's/verordeningen in 2013
• Het BIBOB-beleid (Bevordering Integriteitsbeoordelingen Openbaar Bestuur) is 10 september 2013 vastgesteld door het College.

Overige informatie

Onder het programma "Openbare orde en veiligheid" vallen de volgende in de productenraming opgenomen producten:

- Brandweer en rampenbestrijding
- Openbare orde en veiligheid

Wat heeft het gekost?

Geraamd programmabudget versus realisatie

Op dit programma is per saldo een voordeel van € 377.739,-- ten opzichte van de begroting.

Dit saldo bestaat voor een gedeelte uit niet beïnvloedbare kosten (€ 357.500,-- voordelig) en uit beïnvloedbare kosten (€ 20.239,-- voordelig).

De niet beïnvloedbare kosten zijn de verdeelde kapitaallasten en de apparaatskosten. Deze worden toegelicht in § 4.6.2. De beïnvloedbare kosten worden toegelicht in § 4.7.2.

	Begroting 2013 voor wijziging	Begroting 2013 na wijziging(en)	Rekening 2013	Verschil
Totale lasten	1.360.419	1.481.013	1.159.489	321.524
Totale baten	10.000	10.000	66.215	56.215
Saldo baten / lasten	-1.350.419	-1.471.013	-1.093.274	**377.739**

2.4. Programma 2 – Verkeer, vervoer en waterstaat

Portefeuillehouder:	Wethouder Kool	Programmamanager:	P. Buijs

Uitgangspunten

Omschrijving programma

Het programma 'Verkeer, vervoer en waterstaat' omvat het beheren, onderhouden, (verkeerstechnisch) verbeteren en uitbreiden van de infrastructuur binnen de gemeentelijke grenzen.

Beoogde effecten

Het minimaal volgens de wetttelijke eisen beheren en onderhouden van een (verkeers)veilig wegennet voor de weggebruiker.
Het bevorderen van een goed openbaar vervoer ten behoeve van de bereikbaarheid in de gemeenten.
Het waarborgen van een goede afvoer van oppervlaktewater naar de watergangen van het waterschap.

Beleidsdoelstelling

- Zorgen voor een adequaat kwaliteits- en (verkeers)veiligheidsniveau van de gemeentelijke wegen en daarbij aansluiten op infrastructuur van de aangrenzende wegbeheerders (Rijk, provincie, buurgemeenten etc.).
- Voldoen aan de zorgplicht van de gemeente ten aanzien van grond- en hemelwater.
- Voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen ten aanzien van het beheren en onderhouden van het gemeentelijke oppervlaktewater en de gemeentelijke watergangen.
- Het stimuleren van goed openbaar vervoer in samenwerking met Rijk en provincie.

Wat hebben we bereikt?

Bereikte effecten

Er is een aantal wegen duurzaam veilig ingericht. Conform het beleid worden, waar mogelijk, bij groot onderhoud duurzaam-veilige maatregelen toegepast.
Eén lokale buurtbusvereniging (Est) is opgegaan in een grotere vereniging en is daardoor sterker geworden.
De andere lokale buurtbusvereniging Tiel-Waardenburg (via Ophemert, Varik, Heesselt, Opijnen en Neerijnen) heeft in 5 jaar tijd een toename van 40% aan reizigers mogen registreren.

Ontwikkelingen	In december 2013 werden de beleidsplannen beheer en onderhoud openbare verlichting en wegen vastgesteld. Hiermee werd besloten over te gaan tot het beheren en onderhouden van de openbere ruimte op beeldkwaliteit, waardoor een uniforme uitstraling zal ontstaan. Met betrekking tot de openbare verlichting worden de komende jaren de armaturen vervangen en circa 350 lichtmasten in het buitengebied verwijderd. Met betrekking tot de wegen werd het onderhoudsplan aangepast op het beschikbare budget, waardoor in een aantal gevallen lichtere maatregelen zullen worden toegepast. Beide buurtbusverenigingen streven naar toename van het aantal reizigers. Dit wordt door de gemeente ondersteund door middel van verhoging van de gemeentelijke bijdrage.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

	Onderwerp	Toelichting	Gerealiseerd in 2013
Activiteiten Programma-begroting 2013	Beheer en onderhoud van wegen	Van de planning is 90% uitgevoerd; 10% volgt te zijner tijd bij de uitvoering van de integrale projecten.	Ja, voor 90%
	Beheer riolering, oppervlaktewater en uitvoering gemeentelijke zorgtaken	Het WRP 2013-2017 is in 2013 vastgesteld	Ja
	Planologische kernbeslissing Ruimte voor de Rivier/ Waalweelde	Het voorontwerp van de Structuurvisie WaalWeelde-West is door de gemeenteraad vrijgegeven voor inspraak. Er zijn diverse informatie-avonden georganiseerd.	Gedeeltelijk
	Heesseltsche Uiterwaarden	Bestemmingsplan is vastgesteld door raad (28-11-2013)	Ja
Nieuw beleid VJN/NJN	Herstel achterstallig onderhoud verlichting	In de Voorjaarsnota heeft de gemeenteraad vooruitlopend op het vaststellen van de beleidsnota beheer en onderhoud openbare verlichting besloten om eenmalig een krediet beschikbaar te stellen voor het verwijderen van afgekeurde lichtmasten en van 350 masten in het buitengebied. Daarnaast werd besloten het structurele budget voor beheer en onderhoud van de openbare verlichting met ingang van 2014 te verhogen.	Ja

Overzicht gerealiseerde nota's/verordeningen in 2013
• Water- en Rioleringsplan 2013 t/m 2017
• Verordening op de afvoer van afvloeiend hemelwater of grondwater
• Rioolaansluitverordening
• Beleidsplan beheer en onderhoud wegen 2014-2018
• Subsidiebeleid 'Buurtbus'

Overige informatie

Onder het programma "Verkeer, vervoer en waterstaat" vallen de volgende in de productenraming opgenomen producten:

- Wegen, straten en pleinen
- Verkeersmaatregelen te land
- Openbaar vervoer
- Veerdiensten
- Waterkering, afwatering en landaanwinning

Wat heeft het gekost?

Geraamd programmabudget versus realisatie

Op dit programma is per saldo een voordeel van € 128.823,-- ten opzichte van de begroting.

Dit saldo bestaat voor een gedeelte uit niet beïnvloedbare kosten (€ 55.473,-- voordelig) en uit beïnvloedbare kosten (€ 73.350,-- voordelig).

De niet beïnvloedbare kosten zijn de verdeelde kapitaallasten en de apparaatskosten. Deze worden toegelicht in § 4.6.2. De beïnvloedbare kosten worden toegelicht in § 4.7.3.

	Begroting 2013 voor wijziging	Begroting 2013 na wijziging(en)	Rekening 2013	Verschil
Totale lasten	2.692.681	2.773.911	1.936.467	837.444
Totale baten	771.000	805.134	96.513	-708.621
Saldo baten / lasten	-1.921.681	-1.968.777	-1.839.954	**128.823**

2.5. Programma 3 – Economische zaken

Portefeuillehouder:	Wethouder Verwoert	Programmamanager:	J. Vonk

Uitgangspunten

Omschrijving programma

Het programma ‘ Economische zaken’ omvat het voorbereiden en uitvoeren van beleid met betrekking tot de economie. Dit wordt bereikt door het benutten en stimuleren van een goed werk- en leefmilieu in de gemeente.

Beoogde effecten

Een goed werk- en leefmilieu voor de inwoners en bedrijven van de gemeente Neerijnen.

Beleidsdoelstelling

- Stimuleren van economische activiteiten die bijdragen aan leefbaarheid in de dorpen.
- Stimuleren van gezonde bedrijven met groeikansen en stimuleren van werkgelegenheid (zie ook programma 6 bij doelstelling 1, arbeidsparticipatie).
- Vitaal houden van het buitengebied door alternatieve functies, die passen binnen het landschap en de ruimte, voor voormalige agrarische bedrijven kaderstellend mogelijk te maken. Hierbij rekening houden met omliggende agrarische bedrijven.
- Bevorderen en promoten van de aantrekkelijkheid van de gemeente voor toerisme en recreatie, mogelijk in combinatie met zorg/wellness, o.a. door het ondersteunen van projecten in regionaal verband.

Wat hebben we bereikt?

Bereikte effecten

In 2013 zijn diverse projecten op het gebied van economische zaken en recreatie/toerisme opgestart, die in 2014 en verder moeten zorgen dat bovenstaande beleidsdoelstellingen worden behaald.

Ontwikkelingen

De economische crisis in Nederland heeft zijn weerslag op economische ontwikkelingen.
Herziening van bestemmingsplannen 'bedrijventerreinen' vindt plaats.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

	Onderwerp	Toelichting	Gerealiseerd in 2013
Activiteiten Programma-begroting 2013	Uitvoeren regionale sociaal economische beleidsvisie, opgenomen in het Regiocontract 2012-2015	Start uitvoering diverse projecten economische zaken over de periode 2012-2015, zoals Logistieke Hotspot, regionale detailhandelsvisie, rapportage bedrijven onder dak, herijking Regionaal Programma Bedrijventerreinen Ambtelijk regio-overleg economische zaken Start actualisatie bestemmingsplannen bedrijventerreinen	Sommige projecten reeds uitgevoerd, andere in uitvoering Ja In uitvoering
	Vitaal houden van het buitengebied	Start actualisatie bestemmingsplan buitengebied Projecten ondersteunen die voortkomen uit de werkgroep 'Agro Promotie Neerijnen'	In uitvoering Ja
	Bevorderen en promoten van recreatie en toerisme, opgenomen in het Regiocontract 2012-2015	Ambtelijk regio-overleg recreatie en toerisme Start uitvoering diverse projecten recreatie/toerisme over de periode 2012-2015, zoals Bruine Borden, Wandelroutnetwerk, update fietsknooppuntensysteem	Ja Sommige projecten reeds uitgevoerd, andere in uitvoering
Overige activiteiten	Visies recreatie en toerisme	Regionale visie recreatie en toerisme Gemeentelijke visie recreatie en toerisme	Ja Ja

Overzicht gerealiseerde nota's/verordeningen in 2013
Regionale visie recreatie en toerisme 'Versterken en uitbouwen' en Kansenkaart Gemeentelijke visie recreatie en toerisme Afsprakenkader Regionale Samenwerking Bedrijventerreinen

Overige informatie

Onder het programma “Economische zaken” vallen de volgende in de productenraming opgenomen producten:

- Handel en ambacht
- Industrie
- Nutsbedrijven
- Overige agrarische zaken, jacht en visserij

Wat heeft het gekost?

Geraamd programmabudget versus realisatie

Op dit programma is per saldo een voordeel van € 15.599,-- ten opzichte van de begroting.

Dit saldo bestaat voor een gedeelte uit niet beïnvloedbare kosten (€ 8.391,-- voordelig) en uit beïnvloedbare kosten (€ 7.208,-- voordelig).

De niet beïnvloedbare kosten zijn de verdeelde kapitaallasten en de apparaatskosten. Deze worden toegelicht in § 4.6.2. De beïnvloedbare kosten worden toegelicht in § 4.7.4.

	Begroting 2013 voor wijziging	Begroting 2013 na wijziging(en)	Rekening 2013	Verschil
Totale lasten	63.629	63.221	47.622	15.599
Totale baten	0	0	0	0
Saldo baten / lasten	-63.629	-63.221	-47.622	**15.599**

2.6. Programma 4 – Onderwijs

Portefeuillehouder:	Wethouder Verwoert	Programmamanager:	P. van Veluw

Uitgangspunten

Omschrijving programma

Het programma 'Onderwijs' omvat de zorg voor de onderwijshuisvesting, het ontwikkelen van lokaal onderwijsbeleid, het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden, het stimuleren van de onderwijskwaliteit en het stimuleren van persoonlijke ontwikkeling van diverse doelgroepen.

Beoogde effecten

Handhaving van adequate en passende huisvesting voor de leerlingen in het primair onderwijs. Stimulering tot het behalen van een startkwalificatie (voorkomen voortijdig schoolverlaten). Onderwijsachterstanden bij taal en lezen van leerlingen in Neerijnen voorkomen en bestrijden. Behoud van het aanbod van basisonderwijs verspreid over de kernen van Neerijnen met als uitgangspunt dat de school één van de basisvoorzieningen in de dorpen is. Goed beheer en onderhoud van de scholen in Neerijnen op basis van de Meerjarenonderhoudsplanning.

Beleidsdoelstelling

- Adequate uitvoering geven aan de handhaving van de leerplicht om voortijdig schoolverlaten te voorkomen. Jongeren moeten na het afsluiten van hun leerplichtperiode in het bezit zijn van een startkwalificatie om daarmee een goede kans te verwerven op de arbeidsmarkt.
- Het opstellen van een Lokaal Educatieve Agenda (LEA) waarin op basis van gelijkwaardigheid in overleg tussen gemeente en schoolbesturen de kwaliteit van het basisonderwijs wordt verhoogd.
- Zorgen voor goede voorschoolse educatie.
- Zorgen voor passende en adequate onderwijshuisvesting.

Wat hebben we bereikt?

Bereikte effecten

Er is preventief gewerkt om het schoolverzuim zoveel mogelijk te voorkomen. Bij vermoedelijk schoolverzuim zijn jongeren direct opgeroepen door de leerplichtambtenaar en is samen met de leerling en diens ouders naar oplossingen gezocht om het verzuim blijvend te voorkomen.
In het kader van het convenant LEA zijn projectplannen uitgevoerd om het taal- en leesonderwijs te bevorderen. Het convenant LEA is geëvalueerd en geactualiseerd. Het convenant LEA wordt gecontinueerd voor een periode van 3 jaar tot 1 augustus 2016.
De vastgestelde visie op de wet OKE (Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie) wordt uitgevoerd zodat een doorlopende leerlijn wordt bereikt.
Het Programma en overzicht onderwijshuisvesting 2014 is vastgesteld. De in het programma onderwijshuisvesting 2013 opgenomen maatregelen zijn uitgevoerd. Het in 2008 opgestelde Integraal Huisvestingsplan onderwijs (IHP) is geactualiseerd.
Voor het vaststellen van het ondersteuningsplan bij het passend onderwijs is 'op overeenstemming gericht overleg' (OOGO) nodig. In het Regionaal samenwerkingsverband Passend onderwijs (de gemeenten Buren, Culemborg, Geldermalsen, Neder-Betuwe, Neerijnen en Tiel) en de samenwerkingsverbanden Coöperatie Betuws Primair Passend Onderwijs U.A., Samenwerkingsverband Rivierenland (VO), Reformatorisch Samenwerkingsverband PO Berseba en het Reformatorisch Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs) is besloten om het OOGO regionaal te organiseren en dit te formaliseren.

Ontwikkelingen

De daling van het aantal leerlingen in het onderwijs zet zich door. Dit heeft gevolgen voor de huisvestingsbehoefte in het onderwijs. In Neerijnen is het totaal aantal leerlingen ten opzichte van 2012 in 2013 met 2,3 % gedaald.
Het Rijk blijft zich inzetten voor het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden. Gemeenten ontvangen hiervoor geoormerkte gelden (OAB: onderwijsachterstandenbeleid; OKE: ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie).
Per 1 januari 2015 komt er een wetswijziging onderwijshuisvesting. Doel is de taken en het budget voor het buitenonderhoud en aanpassingen van schoolgebouwen in het primair en speciaal onderwijs van gemeenten naar schoolbesturen over te hevelen.
De Wet passend onderwijs is in werking getreden. Met de invoering van passend onderwijs en de decentralisatie van de jeugdzorg worden schoolbesturen en gemeenten gezamenlijk verantwoordelijk voor de afstemming tussen onderwijsondersteuning en de zorg voor kinderen en jongeren. Schoolbesturen binnen een samenwerkingsverband maken met elkaar een ondersteuningsplan waarin zij afspreken hoe voor alle leerlingen een passende plek in het onderwijs kan worden gerealiseerd. De samenwerkingsverbanden zijn verplicht over dit plan op overeenstemming gericht overleg (OOGO) te voeren met alle gemeenten in hun regio.
In de begroting 2014 van GGD Gelderland-Zuid is een veel hoger bedrag als bijdrage van de gemeente Neerijnen voor logopedie opgenomen dan geraamd in de gemeentebegroting. De oorzaak van deze stijging is vooralsnog niet te verklaren.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

	Onderwerp	Toelichting	Gerealiseerd in 2013
Activiteiten Programma-begroting 2013	Handhaving leerplicht	Alle taken voor de uitvoering en handhaving van de leerplicht zijn gemandateerd aan en worden uitgevoerd door Regio Rivierenland	Ja
	Het verder ontwikkelen van een Lokaal Educatieve Agenda (LEA)	De ingediende projectplannen zijn uitgevoerd. Het convenant LEA is geëvalueerd. Overleg in stuurgroep LEA en werkgroep onderwijs.	Ja
	Uitvoering wet OKE	De gemeenten hebben verantwoordelijkheid gekregen om een goed voorschools aanbod te doen aan alle jonge kinderen met een taalachterstand. Met de peuterspeelzalen/ kinderopvang zijn afspraken gemaakt gericht op het aanbieden van VVE.	Ja
	Onderhoud, verbetering, nieuwbouw en tijdelijke huisvesting	Het Huisvestings-programma onderwijs 2013 is uitgevoerd. De vervangende nieuwbouw van CBS De Klingelenburg is gestart. De vervangende nieuwbouw van CBS Goudenstein en OBS Willem-Alexander (in MFC Haaften) is gerealiseerd.	Ja
Nieuw beleid VJN/ NJN	Stichting leergeld	Ouders/voogden van schoolgaande kinderen kunnen een beroep doen op Leergeld West-Betuwe indien zij bepaalde voorzieningen niet kunnen betalen en een inkomen hebben dat aantoonbaar beneden 120% van het bijstandsniveau ligt.	Ja

Overzicht gerealiseerde nota's/verordeningen in 2013
• Jaarverslag leerplicht schooljaar 2012-2013. • Huisvestingsprogramma Onderwijs 2014. • Het convenant Versterking Taalniveau. • Preambule Procedure Op Overeenstemming Gericht Overleg samenwerkingsverband passend onderwijs (Regio Buren, Culemborg, Geldermalsen, Neder-Betuwe, Neerijnen en Tiel).

Overige informatie

Onder het programma “Onderwijs” vallen de volgende in de productenraming opgenomen producten:

- Openbaar basisonderwijs
- Onderwijshuisvesting openbaar basisonderwijs
- Bijzonder basisonderwijs
- Onderwijshuisvesting bijzonder basisonderwijs
- Openbaar speciaal onderwijs
- Gemeenschappelijke baten en lasten onderwijs

Wat heeft het gekost?

Geraamd programmabudget versus realisatie

Op dit programma is per saldo een voordeel van € 183.565 ten opzichte van de begroting.

Dit saldo bestaat voor een gedeelte uit niet beïnvloedbare kosten (€ 318.886,-- voordelig) en uit beïnvloedbare kosten (€ 135.321,-- nadelig).

De niet beïnvloedbare kosten zijn de verdeelde kapitaallasten en de apparaatskosten. Deze worden toegelicht in § 4.6.2. De beïnvloedbare kosten worden toegelicht in § 4.7.5.

	Begroting 2013 voor wijziging	Begroting 2013 na wijziging(en)	Rekening 2013	Verschil
Totale lasten	1.459.638	1.441.634	1.258.859	182.775
Totale baten	69.738	62.738	63.528	790
Saldo baten / lasten	-1.389.900	-1.378.896	-1.195.331	**183.565**

2.7. Programma 5 – Cultuur en recreatie

Portefeuillehouders:	Wethouder Verwoert Wethouder Krook	Programmamanager:	J. Vonk

Uitgangspunten

Omschrijving programma

Het programma 'Cultuur en recreatie' omvat het realiseren en in stand houden van voorzieningen op het gebied van kunst, toerisme, cultuur en sport. Het stimuleren van de culturele en sportieve ontplooiing en de ontwikkeling van de inwoners van Neerijnen, in het bijzonder van de jeugd. Het programma omvat ook het beheer van het openbaar groen in de gemeente en het monumentenbeleid, dat tot doel heeft de zichtbare bouwhistorie en -geschiedenis in stand te houden.

Beoogde effecten

Een breed aanbod van diverse kunst-, cultuur- en sportactiviteiten voor de burgers en het actief stimuleren van deelname door de bevolking. Daarnaast het in stand houden van cultuurhistorische elementen in onze leefomgeving en het realiseren van economische groei en welzijn in Neerijnen en Rivierenland door bevordering van het toerisme.

Beleidsdoelstelling

1. Het in stand houden van voorzieningen die ontwikkeling van cultuur en recreatie stimuleren, zoals de bibliotheekvoorzieningen.

2. Het met subsidies ondersteunen van culturele en sportorganisaties om op deze wijze een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de leefomgeving.

3. Het zorgen voor voldoende en kwalitatief goede speelvoorzieningen.

4. Stimuleren van actieve en passieve recreatie die qua aard en schaal passen in hun omgeving.

5. Het onderhouden, aanvullen en in stand houden van het 'structurele' openbaar groen in de gemeente.

6. Het in stand houden van monumenten om zo de geschiedenis zichtbaar te houden. Cultuurhistorie draagt positief bij aan de leefbaarheid en is een pijler voor toerisme en recreatie.

7. Herdenken op 4 mei en vieren op 5 mei.

Wat hebben we bereikt?

Bereikte effecten

In 2013 is reeds gewerkt op basis van het in december 2013 vastgestelde Beleids- en beheerplan Openbaar Groen. Het op basis van dit plan beoogde onderhoudsniveau is behaald.
De combinatiefunctionaris is in de gemeente Neerijnen aan de slag gegaan met als doel bewegingsstimulering, gezondheidsbevordering, versterking van sportverenigingen en bevordering van cultuur. Het betreft een structurele functie waarbij een werknemer in dienst is bij één werkgever, maar voor meerdere sectoren (sport, onderwijs, welzijn en cultuur) werkt en op die wijze verbindingen legt tussen de verschillende sectoren.
De gemeenten in Rivierenland, waaronder Neerijnen hebben ingestemd met het Regionale Programma Cultuur- en Erfgoedpact Rivierenland 2014 t/m 2016.
Het productenboek dienstverlening bibliotheekwerk is vernieuwd.
Neerijnen neemt deel aan het projectplan de bibliotheek op school (dBos) als onderdeel van het programma laaggeletterdheid (2e tranche) van het Regiocontract 2012-2015.

Ontwikkelingen

Er zijn enkele ondergeschikte areaaluitbreidingen openbaar groen geweest, die binnen de bestaande budgetten zijn gerealiseerd.
Meerdere sportverenigingen hebben plannen voor vernieuwing/uitbreiding van hun accommodatie.
Het speelplaatsenactieplan 2010-2013 is beëindigd.
Herdenken op 4 mei en vieren op 5 mei krijgt met het project Manifestatie “Oranje Linten” op een bijzondere wijze aandacht in onze gemeente.
Op regionaal en lokaal niveau wordt de cultuurparticipatie, het cultuurtoerisme en de vrije tijdseconomie versterkt en uitgevoerd via een aantal projecten:

- Een regionaal project voor erfgoededucatie (project 'Reizen in de tijd door Rivierenland');
- Een jaarlijks cultureel evenement (project 'Rivierenland toont');
- Het verbinden en ontsluiten van databases op het gebied van cultuur, erfgoed, recreatie en toerisme (project 'Verbinden en ontsluiten').

Er wordt gewerkt aan een nieuw convenant Bibliotheekwerk dat in zal gaan op 1 januari 2015. Het huidige convenant loopt tot 1 januari 2016, maar gezien de huidige ontwikkelingen is besloten dit een jaar naar voren te halen.
In het nieuwe productenboek dienstverlening bibliotheekwerk wordt een onderscheid gemaakt in twee vormen van dienstverlening:

- Het basispakket ten behoeve van alle inwoners van de regio; dit pakket wordt voor alle Convenantpartners afgenomen.
- Specifieke programma's gericht op specifieke doelen en doelgroepen; deze programma's kunnen naast de basisdienstverlening apart worden ingekocht.

De basisdienstverlening voor de gemeente Neerijnen ziet er momenteel als volgt uit:

- Handhaven van de bibliotheekpunten die in de Kulturhusen in Haaften en Ophemert gehuisvest zijn. Bibliotheek Rivierenland realiseert ruime openingstijden voor beide bibliotheekpunten.
- Er worden 6 zogenaamde leespunten in de dorpshuizen Hellouw, Tuil, Waardenburg, Est, Opijnen en Varik ingericht.
- Het beleid ter bestrijding van laaggeletterdheid voor jeugd (VVE) en volwassenen wordt uitgebreid.
- Er komt 'bibliotheek aan huis' voor niet mobiele personen.

De inzet van de de bibliobussen is per 1 januari 2014 beëindigd.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

	Onderwerp	Toelichting	Gerealiseerd in 2013
Activiteiten Programma-begroting 2013	Meer inwoners gebruik laten maken van eigentijdse bibliotheekvoorziening	Handhaving bibliotheekpunten in Haaften en Ophemert met ruime openingstijden; het gaan inrichten van leespunten in de dorpshuizen.	Ja
	Deelname aan cultuurpact	In 2013 zijn verschillende cultuurprojecten uitgevoerd.	Ja
	Duurzaam in stand houden van (sport)accommodaties binnen gemeente	Jaarlijkse schouw en onderhouden van de sportvelden.	Ja
	Uitvoeren speelplekkenbeleid	Verschillende plannen zijn in meerdere kernen uitgevoerd.	Ja
	Voortzetten BOS project	Omgezet naar uitvoering door en inzet van combinatie-functionarissen	Ja
	Uitvoeren actiepunten uit toeristisch-recreatieve visie “Versterken en uitbouwen 2012-2015”	Ambtelijk regio-overleg recreatie en toerisme. Start uitvoering diverse projecten recreatie en toerisme voor de periode 2012-2015 zoals bruine borden, wandelroutenetwerk, update fietsknoop-puntensysteem e.d.	Ja Sommige projecten reeds uitgevoerd, andere in uitvoering
	Uitvoeren actiepunten toeristisch-recreatieve gemeentelijke visie	Actiepunten lopen vooral samen met projecten uit de regionale visie 'Versterken en uitbouwen'.	Sommige projecten reeds uitgevoerd, andere in uitvoering
	Opstellen groenbeleid	Het Beleids- en beheerplan Openbaar Groen is vastgesteld in de raad van 19-12-2013.	Ja
	In stand houden van monumenten	In 2013 is € 10.000,- beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het cultuurhistorisch beleid en met name voor het in stand houden van cultuurhistorische waarden.	Ja, er is onderhoud uitgevoerd aan vier monumenten; er zijn op dit moment nog twee aanvragen in behandeling
	Herdenken op 4 mei en vieren op 5 mei	Herdenking door kranslegging op 4 mei.	Ja

Overzicht gerealiseerde nota’s/verordeningen in 2013
• Beleids- en beheerplan Openbaar Groen (19-12-2013)
• Vaststelling Regionale Programma Cultuur- en Erfgoedpact Rivierenland 2014 t/m 2016

Overige informatie

Onder het programma “Cultuur en recreatie” vallen de volgende in de productenraming opgenomen producten:

- Openbaar bibliotheekwerk
- Vormings- en ontwikkelingswerk
- Sport
- Groene sportvelden en terreinen
- Oudheidkunde/musea
- Natuurbescherming
- Openbaar groen en openluchtrecreatie
- Overige recreatieve voorzieningen

Wat heeft het gekost?

Geraamd programmabudget versus realisatie

Op dit programma is per saldo een voordeel van € 417.518,-- ten opzichte van de begroting.

Dit saldo bestaat voor een gedeelte uit niet beïnvloedbare kosten (€ 26.032,-- nadelig) en uit beïnvloedbare kosten (€ 443.550,-- voordelig).

De niet beïnvloedbare kosten zijn de verdeelde kapitaallasten en de apparaatskosten. Deze worden toegelicht in § 4.6.2. De beïnvloedbare kosten worden toegelicht in § 4.7.6.

	Begroting 2013 voor wijziging	Begroting 2013 na wijziging(en)	Rekening 2013	Verschil
Totale lasten	1.507.802	1.654.850	1.616.424	38.426
Totale baten	188.193	171.741	550.833	379.092
Saldo baten / lasten	-1.319.609	-1.483.109	-1.065.591	**417.518**

2.8. Programma 6 – Maatschappelijke ondersteuning

Portefeuillehouder: Wethouder Krook	Programmamanager: G. de Kruiff

Uitgangspunten

Omschrijving programma

Het programma 'Maatschappelijke ondersteuning' omvat de sociale voorzieningen, de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), vluchtelingenopvang, sociaal-cultureel werk (jeugd en jongeren, ouderen en andere doelgroepen) en de kinderopvang.

Beoogde effecten

Het bevorderen van het welzijn van de inwoners door ze de mogelijkheid te bieden op een volwaardige wijze deel te nemen aan de samenleving en het bieden van zorg waar nodig.

Beleidsdoelstelling

1. Burgers (gedurende een zo kort mogelijke tijd) voorzien van een inkomen (bestaansminimum) gekoppeld aan het activeren van uitkeringsgerechtigden naar arbeid (arbeidsparticipatie).
2. Verbreden en versterken van de gemeentelijke Wmo-voorzieningen.
3. Inwoners een prettige en veilige omgeving bieden.
4. Inspelen op de mogelijkheden voor wonen, welzijn en zorg voor ouderen.
5. Bevorderen van lezen bij kinderen en ouders.

Wat hebben we bereikt?

Bereikte effecten

In 2013 zijn de nieuwe overeenkomsten in werking getreden met de aanbieders van huishoudelijke hulp. Daarnaast is het contract met de nieuwe vervoerder regiotaxi in werking getreden.
De servicedienst van de Stichting Welzijn Neerijnen is versterkt met meer vrijwilligers die ouderen ondersteunen bij allerlei klussen. Het aantal geregistreerde mantelzorgers is in 2013 gestegen ten opzichte van 2012.
Er is een begin gemaakt met de oprichting van scootmobielpools. De eerste scootmobielpool wordt begin 2014 geopend.
Naast de bestaande dorpstafels in Haaften en Hellouw is er een nieuwe dorpstafel opgericht in Opijnen. Deze dorpstafel heeft in 2013 een aantal activiteiten georganiseerd.
De voorwaarden om het aanbod van welzijnsactiviteiten te vergroten, zijn geschapen. De gemeente Neerijnen beschikt sinds 2013 over een professioneel aanbod van ouderenadvisering.
Een concept organisatorisch model voor een nieuwe regionale infrastructuur werk & inkomen (RIW) verkeert in een afrondende fase. Het concept RIW, inclusief 3 verdiepings(groei)documenten vormt het vertrekpunt voor de uitwerking van een gemeenschappelijke regeling. Vóór het zomerreces 2014 wordt de gemeenteraad een voorstel ter besluitvorming voorgelegd.
Een nieuwe Dienstverleningsovereenkomst (DVO) Werk, Inkomen en Zorg tussen Tiel en Neerijnen, ter vervanging van de huidige samenwerkingsovereenkomst, is nagenoeg voltooid. De looptijd is verbonden aan de vorming van een RIW. In de DVO zijn samenwerkingsafspraken opgenomen en zijn afspraken gemaakt over een nieuwe vorm van managementrapportages waardoor beter gestuurd en verantwoord kan worden. Door Bureau Berenschot is voor de kosten van de uitvoering een kostprijsberekening opgesteld, op basis van een benchmark van 43 gemeenten. De uitkomst daarvan is de basis geweest voor de kostprijs die door Tiel aan de contractgemeenten berekend wordt. In deze opzet blijven de kosten voor uitvoering van Wwb en Wmo door Tiel binnen de budgettaire kaders van de Neerijnense begroting 2014, waarin overigens een taakstellende bezuiniging is verwerkt.

Ontwikkelingen

De regiogemeenten zijn ver met de voorbereiding van de drie transities;
het voorwaardenpakket van het kabinet zoals het er nu ligt is ontoereikend voor een verantwoorde invoering per 1 januari 2015 van de nieuwe taken. Het grootste bezwaar betreft de huidige budgettaire kaders, met overgangsrechten voor de burger maar zonder overgangsmaatregelen voor de gemeenten. Dit plaatst gemeenten voor niet te dragen financiële risico's. Gemeenten, waaronder Neerijnen, hebben het kabinet ervan in kennis gesteld dat "op deze manier en onder deze voorwaarden gemeenten geen verantwoordelijkheid kunnen dragen voor het welslagen van de drie transities." Het wachten is nu op een adequate reactie van het kabinet.
De aandacht voor de oudere jeugd (12+) krijgt zijn beslag middels de inzet van de combinatiefunctionarissen. Niet alleen preventief en signalerend, maar ook met een activiteitenaanbod. De jeugdsoos in het MFC Ophemert vormt daarbij een pilot, na te bootsen in andere dorpshuizen/dorpstafels. De contactfunctionaris "leefbaarheid" zal hierbij als "vliegwiel" fungeren.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

	Onderwerp	Toelichting	Gerealiseerd in 2013
Activiteiten Programma-begroting 2013	Tegengaan (langdurige) werkloosheid	Het Wwb-bestand kent een accent op mensen met een grote afstand tot arbeid. Van het klantenbestand van 85 personen (december 2013) bedraagt het aantal cliënten met een uitkeringsduur van 1 tot 5 jaar 42 en het aantal cliënten met een uitkeringsduur groter dan 5 jaar 13. Via het WAPR (WerkgeversAdviesPunt Rivierenland) zijn werkervaringsplaatsen en arbeidsplaatsen voor Neerijnen ingevuld. Ook worden door het WAPR tal van activiteiten ontplooid zoals speeddates met uitzendbureaus, organisatie van werkgeversbijeenkomsten, mailing van vacatures naar ketenpartners zoals reïntegratiebedrijven. Er is een aanvang gemaakt met diverse subprojecten in het kader van het Actieplan jeugdwerkeloosheid (coaching van jongeren naar onderwijs en arbeidsmarkt, creëren van leerwerkplaatsen en stageplaatsen)., De samenwerking met SWN (Stichting Welzijn Neerijnen) voor het project “Bouwen aan je toekomst” heeft in 2013 gestalte gekregen.	Ja
	Participatie op arbeidsmarkt vergroten	Een gestart project “Bouwen aan je toekomst” richt zich op mensen met een Wwb-uitkering en grote afstand tot de arbeidsmarkt. Door ervaren (vrijwillige) trainers wordt getraind in onder meer het schrijven van cv en brief en het oefenen van sollicitatie-gesprekken. Vervolgens een speeddate met een consulent van het werkgeversadviespunt voor opties betaald werk. Is dit niet direct voorhanden dan start de deelnemer met vrijwilligers-werk.In 2013 ging het om 26 deelnemers. Er zijn 3 deelnemers naar werk	Ja

Onderwerp	Toelichting	Gerealiseerd in 2013
	uitgestroomd, 12 naar vrijwilligerswerk en de overigen naar opleidingen.	
Implementatie kanteling Wmo-beleid	Er zijn per 1-1-2013 nieuwe contracten in werking getreden met aanbieders van huishoudelijk hulp. Deze overeenkomsten bieden de mogelijkheid om gedurende de looptijd het product aan te passen, zodat meer maatwerk geboden kan worden en ingespeeld kan worden op veranderende omstandigheden/ opvattingen. Hiermee wordt ook bedoeld het grotere beroep op de eigen kracht en het eigen sociale netwerk. Daarnaast kunnen aan deze overeenkomst nieuwe producten toegevoegd worden. In het algemeen wordt bij de behandeling van aanvragen van Wmo-voorzieningen en -hulpmiddelen door het WWZ-loket (Wonen/Welzijn/Zorg) kritischer gekeken naar alternatieve mogelijkheden. Er is gewerkt aan het vergroten van het aanbod van collectieve en algemene Wmo- en welzijnsvoorzieningen.	Ja, continue
Blijvend ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers	In 2013 is de subsidie aan het steunpunt vrijwilligers en mantelzorgers gecontinueerd. Het steunpunt heeft tal van activiteiten georganiseerd gericht op haar doelgroepen. Er vindt actieve bemiddeling plaats tussen vraag naar en aanbod van vrijwilligers.	Ja
Versterking leefbaarheid kernen	In 2013 is de visie kleine kernenbeleid en de nota dorpshuizen door de raad vastgesteld. Dit heeft geleid tot extra personele formatie in de vorm van de aanstelling van een coördinator leefbaarheid. Deze functionaris heeft tot taak de dorpshuisbesturen en inwoners van de dorpskernen te motiveren om de leefbaarheid in hun woonomgeving te vergroten. Sinds eind 2013 zijn combinatiefunctionarissen werkzaam in de gemeente	Ja, continue

Onderwerp	Toelichting	Gerealiseerd in 2013
	Neerijnen om in samenspraak met onderwijs, sportverenigingen, culturele en welzijnsinstellingen een activiteitenaanbod te ontwikkelen op het gebied van sport en cultuur. Er is sinds 2013 een professionele ouderenadviseur actief in de gemeente Neerijnen.	
Uitvoeren actieplan speelplekkenbeleid	In 2013 is uitvoering gegeven aan het speelplekkenbeleid. De geplande onderhoudsactiviteiten aan speeltoestellen op verschillende locaties zijn uitgevoerd. Daarnaast is de ingang van de jongeren ontmoetingsplaats Ophemert bestraat en is een aantal voetbalkooien aangeschaft.	Ja
Inspelen op ontwikkelingen in zorg	Per 1-1-2015 gaat de AWBZ-functie begeleiding en mogelijk ook de AWBZ-functie persoonlijke verzorging onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten vallen. Deze zogenaamde transitie gaat gepaard met een bezuiniging van 25%. Ook worden de gemeenten per 1-1-2015 met 40% gekort op het budget voor de huishoudelijke hulp. Omdat oorspronkelijk de invoeringsdatum van deze maatregelen was gesteld op 1-1-2014 is in 2013 veel tijd besteed aan deze materie. Beide trajecten worden regionaal aangestuurd.	Ja, continue
Deelname aan leesbevorderings-programma	Het leesbevorderings-programma Boekstart gaat onverdroten door. In het kader van VVE is een programma opgezet om leesstimulering te bevorderen.	Ja

Overzicht gerealiseerde nota's/verordeningen in 2013
• Contourennota • Visie Kleine Kernenbeleid Gemeente Neerijnen/leefbaarheid • Notitie dorpshuizen gemeente Neerijnen

Overige informatie

Onder het programma “Maatschappelijke ondersteuning” vallen de volgende in de productenraming opgenomen producten:

- Bijstandsverlening (W.W.B./B.B.Z.)
- Werkgelegenheid (W.S.W.)
- Inkomensvoorziening (I.O.A.W./I.O.A.Z.)
- Minimabeleid/bijzondere bijstand
- Maatschappelijke begeleiding en advies
- Huishoudelijke verzorging
- Participatiebudget
- Sociaal cultureel werk
- Kinderdagopvang
- Voorzieningen gehandicapten

Wat heeft het gekost?

Geraamd programmabudget versus realisatie

Op dit programma is per saldo een voordeel van € 210.867,-- ten opzichte van de begroting.

Dit saldo bestaat voor een gedeelte uit niet beïnvloedbare kosten (€ 98.547,-- nadelig) en uit beïnvloedbare kosten (€ 309.414,-- voordelig).

De niet beïnvloedbare kosten zijn de verdeelde kapitaallasten en de apparaatskosten. Deze worden toegelicht in § 4.6.2. De beïnvloedbare kosten worden toegelicht in § 4.7.7.

	Begroting 2013 voor wijziging	Begroting 2013 na wijziging(en)	Rekening 2013	Verschil
Totale lasten	5.784.596	6.070.998	5.724.719	346.279
Totale baten	2.709.965	3.197.290	3.061.878	-135.412
Saldo baten / lasten	-3.074.631	-2.873.708	-2.662.841	**210.867**

2.9. Programma 7 – Volksgezondheid en milieu

Portefeuillehouder:	Wethouder Krook Wethouder Kool	Programmamanager:	G. de Kruiff

Uitgangspunten

Omschrijving programma

Het programma 'Volksgezondheid en milieu' omvat gezondheidszorg en milieu.

Beoogde effecten

Een gezonde en prettige leefomgeving voor de inwoners van de gemeente Neerijnen.
Het waarborgen van een goede afvoer van afvalwater en hemelwater.
Een goede afstemming tussen milieuwetgeving en praktijk.
Aanbod van mogelijkheden tot begraven of bijzetten van overleden burgers.

Beleidsdoelstelling

1. Gezondheid van de inwoners bevorderen.
2. Het vroegtijdig (en oplossingsgericht) signaleren van problemen bij en met jongeren.
3. Adequaat aanpakken van gezinnen en personen met een multiproblematiek.
4. Het in stand houden en verbeteren van het rioolstelsel overeenkomstig de wetgeving en zorgplicht van de gemeente.
5. Het adequaat beheren en verbeteren van (de) water(kwaliteit).
6. Voldoen aan de verplichtingen in de Wet Milieubeheer en andere relevante wetgeving op het gebied van milieu.
7. Stimuleren van duurzaamheid.
8. Voldoende mogelijkheden bieden tot het begraven van overledenen in de gemeente Neerijnen overeenkomstig de wet op de lijkbezorging.

Wat hebben we bereikt?

Bereikte effecten

Het WRP (Water- en Rioleringsplan) 2013 t/m 2017 is vastgesteld. Hierdoor is geborgd dat het rioolstelsel door de inzet van voldoende middelen goed blijft functioneren en de kwaliteit van het oppervlaktewater op orde is. In relatie daarmee is ook de gezondheid van de inwoners geborgd en wordt voldaan aan relevante wetgeving op milieugebied.
Er is uitvoering gegeven aan de programmaonderdelen van de nota volksgezondheid.
Probleemgezinnen worden periodiek doorgesproken met de betrokken partners en zo nodig doorgeleid naar professionele hulp.
De Omgevingsdienst Rivierenland (ODR) is per 1 april 2013 gestart. Bij de ODR worden de milieutaken voor Neerijnen uitgevoerd.
Er is uitvoering gegeven aan het jaarprogramma omgevingstaken 2013, bestaande uit vergunningverlening, toezicht en advisering.
In 2013 is besloten dat de Wabo-taken worden ondergebracht bij de ODR.

Ontwikkelingen	In het WRP is het kwaliteitsniveau van riolering en water vastgesteld. Beide hebben nagenoeg het kwaliteitsniveau B. De komende jaren wordt gewerkt naar kwaliteitsniveau B op alle fronten. Mede door doelstellingen en regelgeving van het Rijk moet worden bezuinigd op de uitgaven. Wat betreft riolering en water is hiermee al een slag gemaakt. Samenwerking in de Netwerk Waterketen Regio Rivierenland (voor riolering) en in het Watersysteem (voor water) heeft daaraan bijgedragen en zal de komende jaren doorgaan. In 2014 zal een nieuw/aangepast beleidsplan volksgezondheid aan de gemeenteraad worden voorgelegd. Er is een (nieuwe) regionale visie OGGZ/MO ontwikkeld, die in 2014 verder uitgewerkt gaat worden. Een grotere verantwoordelijkheid wordt gelegd bij de individuele gemeenten met name gericht op preventie. Er zal aansluiting worden gezocht bij het beleid met betrekking tot de drie decentralisaties.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

	Onderwerp	Toelichting	Gerealiseerd in 2013
Activiteiten Programma-begroting 2013	Uitvoeren gezondheidsbeleid	Er zijn voorlichtingsbijeen-komsten gehouden voor leerlingen van het basisonderwijs over onder andere alcoholgebruik en roken. Vanuit het jongerenwerk en het straathoekwerk zijn risicojongeren benaderd. Er is een start gemaakt met het project welzijn op recept, dat zich met name richt op ouderen.	Ja
	Realiseren Centrum voor Jeugd en Gezin	Er is gewerkt aan de verdere doorontwikkeling van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). De pilot gebiedsteams CJG (outreachend werken) is uitgevoerd en geëvalueerd. De transitie van de jeugdzorg is verder ontwikkeld.	Ja
	Adequaat aanpakken van gezinnen en personen met een multiproblematiek	Er is periodiek overleg met betrokkenen over probleem-huishoudens/-gezinnen. Meer dan voorheen worden de probleemsituaties gemonitord. Indien noodzakelijk wordt het advies ingewonnen van het meldpunt bijzonder zorg en/of doorverwezen naar hulpverlenende instanties.	Ja, continue activiteit
	OGGZ/MO meldpunt bijzondere zorg	Het meldpunt bijzondere zorg is in 2013 driemaal om advies gevraagd over de aanpak van probleemgezinnen.	Ja, continue activiteit
	Het in stand houden van het rioolstelsel overeenkomstig de wetgeving en de zorgplicht van de	In de Van Drielekamp te Haaften is hemelwater afgekoppeld. Het luchtpersriool in de Enggraaf te Haaften is vervangen door een	Ja Ja

gemeente	drukrioleringssysteem. Een deel van de vacuümriolering in de Zandstraat te Opijnen is vervangen door drukriolering. Het vacuümrioolstelsel is aangesloten op het hoofdstation. Hiermee kan realtime het gemaal bestuurd worden. Er is een start gemaakt met de voorbereiding om te komen tot plannen om de afvoer van bedrijfsafvalwater van de glastuinbouw te reguleren. De plannen voor de reconstructie van de riolering Julianaplantsoen te Waardenburg zijn gereed. Aanbesteding vindt plaats in het voorjaar van 2014	Ja Ja Nee Nee
Opstellen eventueel geurbeleid	Opstellen geurbeleid voor veehouderijen, gekoppeld aan structuurvisie.	Nee, loopt door in 2014
Actualiseren beleidsvisie externe veiligheid	Er is een start gemaakt met de regionale actualisatie van de beleidsvisie externe veiligheid.	Nee, loopt door in 2014
Actualisatie notitie handhaving door professionals	Er is een start gemaakt met de (regionale) actualisatie in ODR-verband.	Nee, loopt door in 2014
Stimuleren van duurzame energie	Er zijn twee laadpalen voor elektrische auto's geplaatst. Private initiatieven worden gefaciliteerd en in Kulturhus Ophemert en MFC Haaften zijn duurzame maatregelen toegepast. Op 4 juli 2013 is de Windvisie door de gemeenteraad vastgesteld. Voor 52 woningen is subsidie voor woningisolatie verleend. Er is een omgevingsvergunning aangevraagd voor het oprichten van een mestvergister.	Ja Ja Ja Ja Nee, loopt door in 2014
Actualiseren begraafplaatsad-ministratie en ruimen van “verlopen” graven	Er is onderzoek gedaan naar belang- of rechthebbenden van 681 (met name algemene) graven (waarvan de rechten al lange tijd zijn verlopen) op 7 begraafplaatsen. Er zijn veel reacties ontvangen om het graf te willen aankopen. Van 267 belang- of rechthebbenden is geen reactie ontvangen. Voor een gezonde exploitatie en een efficiënt beheer wordt in 2014 een ruimingsplan opgesteld voor graven waarvan afstand is	Ja

		gedaan of waarop geen reactie is binnengekomen.	
Overige activiteiten	Het adequaat beheren en verbeteren van water	De watercompensatie in Ophemert is gerealiseerd. Er is een start gemaakt met de watercompensatie in Waardenburg en Haaften. Hemelwatersystemen in Tuil, Hellouw, Waardenburg en Ophemert zijn onderzocht, geïnventariseerd en opgenomen in het beheerplan. In het buitengebied is het baggerprogramma uitgevoerd. Het grondwatermeetnet is gerealiseerd; monitoring zal jaarlijks plaatsvinden	Ja Nee Ja Ja Ja
	Goed scheiden loont	In 2013 is besloten het nieuwe inzamelsysteem voor afval (Goed scheiden loont) te gaan invoeren.	Ja

Overzicht gerealiseerde nota's/verordeningen in 2013
• Water- en Rioleringsplan 2013 t/m 2017 • Verordening op de afvoer van afvloeiend hemelwater of grondwater • Rioolaansluitverordening • Visie OGGZ/MO • Jaarverslag omgevingstaken 2012 • Jaarprogramma omgevingstaken 2013 • Deelverordening subsidie isolatiemaatregelen 2013 (21-03-2013) • Contourennota "De samenredzame samenleving" • Groeinota Jeugdzorg in Rivierenland: onze zorg!

Overige informatie

Onder het programma "Volksgezondheid en milieu" vallen de volgende in de productenraming opgenomen producten:

- Openbare gezondheidszorg
- Jeugdgezondheidszorg (uniform deel)
- Jeugdgezondheidszorg (maatwerkdeel)
- Afvalverwijdering en –verwerking
- Milieubeheer
- Lijkbezorging
- Rioolheffing
- Huishoudelijk/bedrijfsafvalwater
- Inzameling en verwerking afvloeiend hemelwater
- Maatregelen grondwater
- Baten begraafplaatsrechten

Wat heeft het gekost?

Geraamd programmabudget versus realisatie

Op dit programma is per saldo een voordeel van € 531.525,-- ten opzichte van de begroting.

Dit saldo bestaat voor een gedeelte uit niet beïnvloedbare kosten (€ 25.859,-- voordelig) en uit beïnvloedbare kosten (€ 505.666,-- voordelig).

De niet beïnvloedbare kosten zijn de verdeelde kapitaallasten en de apparaatskosten. Deze worden toegelicht in § 4.6.2. De beïnvloedbare kosten worden toegelicht in § 4.7.8.

	Begroting 2013 voor wijziging	Begroting 2013 na wijziging(en)	Rekening 2013	Verschil
Totale lasten	3.938.800	3.974.899	3.494.274	480.625
Totale baten	3.419.002	3.364.002	3.414.902	50.900
Saldo baten / lasten	-519.798	-610.897	-79.372	**531.525**

2.10. Programma 8 – Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Portefeuillehouder: Wethouder Kool	Programmamanager: J. Vonk

Uitgangspunten

Omschrijving programma

Het programma 'Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting' omvat het voorbereiden, uitvoeren en handhaven van beleid met betrekking tot de ruimtelijke ordening en volkshuisvesting. Dit wordt bereikt door het treffen van planologische maatregelen, het stimuleren van een optimale en evenwichtige indeling en inrichting en het benutten en stimuleren van een goed woon- en leefmilieu in de gemeente. Tot dit programma behoort eveneens het ontwikkelen van duurzame en onderhoudsarme gebouwen voor openbare doeleinden.

Beoogde effecten

Op basis van planologische regels, dusdanige sturing kunnen geven aan een optimale en evenwichtige indeling en inrichting van de bebouwde en onbebouwde omgeving, zodat een goed woon- en leefmilieu in de gemeente ontstaat.

Beleidsdoelstelling

- Een actueel ruimtelijk ordeningsbeleid waardoor het aantal ontheffingsprocedures en partiële herzieningen verder kan worden beperkt.
- In de gemeente Neerijnen worden op het juiste moment en op de juiste plaats, de juiste woningen en voorzieningen gerealiseerd.
- Zorgen voor een goede ontwikkeling en een goed beheer van openbare gebouwen en openbare ruimtes.
- Verbetering van de dienstverlening richting de burger door invulling te geven aan digitalisering van de ruimtelijke kaders (bestemmings-plannen en structuurvisie).
- Het verbinden van ruimtelijk ordeningsbeleid, volkshuisvestingsbeleid, economisch beleid en grondbeleid.

Wat hebben we bereikt?

Bereikte effecten

In 2013 is een aantal bestemmingsplannen in procedure gebracht en/of vastgesteld. Alle in 2013 opgestelde bestemmingsplannen zijn digitaal te raadplegen via www.ruimtelijkeplannen.nl.
Bij ruimtelijke ontwikkelingen vindt kostenverhaal plaats conform de Wro (Wet ruimtelijke ordening).
De totale woningvoorraad (gereed gemelde woningen) binnen gemeente Neerijnen is in 2013 met 24 stuks toegenomen tot 4624 woningen.
Het Huis Op Hemert in Ophemert is in 2013 officieel geopend.
De bouw van het MFC Haaften is in 2013 nagenoeg afgerond.

Ontwikkelingen

- De recessie is nog steeds goed merkbaar op de woningmarkt; woningbouwplannen worden opnieuw bekeken, uitgesteld of komen, aangepast aan de marktvraag, in kleine aantallen gefaseerd tot ontwikkeling.
- De Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) die op 1 oktober 2010 in werking is getreden, heeft inmiddels zijn plaats gevonden in Neerijnen; doelstelling is een vereenvoudiging voor de klant in het aanvragen van vergunningen op tal van terreinen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteiten Programma-begroting 2013

Onderwerp	Toelichting	Gerealiseerd in 2013
Uitvoering Wet ruimtelijke ordening (Wro)	De gemeentelijke verordeningen op dit taakveld zijn actueel. Er zijn voor alle ruimtelijke projecten anterieure overeenkomsten en planschade overeenkomsten gesloten.	Ja
Actualiseren bestemmingsplannen	*Vastgesteld zijn:* -Kern Hellouw (25-04-2013) -Kern Heesselt (04-07-2013) -Beschermd dorpsgezicht Neerijnen (04-07-2013) -De Geer Ophemert (04-07-2013) -Waardenburg-west (26-09-2013) -Heesseltsche uiterwaarden (28-11-2013) -Dutry van Haeftenstraat en Schoolstraat Haaften (28-11-2013) -'t Overrijke Haaften (19-12-2013) *Vanuit private initiatieven zijn vastgesteld:* -Donkerstraat ong Heesselt (07-02-2013) -Meikampgraaf 14 Hellouw (30-05-2013) -Dutry v Haeftenstraat Haaften (30-05-2013) -Marijkestraat 2b Haaften (30-05-2013) -Landgoed Bloemfonteijn (04-07-2013) -Korfgraaf Hellouw (26-09-2013) -Mr. Heblystraat Varik (26-09-2013) -Katijfweg 2-4 Tuil (28-11-2013)	Ja

Onderwerp	Toelichting	Gerealiseerd in 2013
Opstarten diverse bestemmings-plannen	Slimwei Waardenburg, Kerkewaard Haaften, Slingerbos Ophemert en Buitengebied zijn in procedure gebracht. Diverse bestemmingsplannen voor private initiatieven zijn in procedure gebracht.	Ja
Duurzame energie	Faciliteren private initiatieven en duurzame maatregelen toegepast in Kulturhus Ophemert en MFC Haaften. Regionale Windvisie is vastgesteld (04-07-2013).	Ja
Structuurvisie	Visie voor het buitengebied is vastgesteld (21-03-2013) en heeft zijn vertaling gevonden in bestemmingsplan Buitengebied. Het beeld voor de kernen moet in 2014 nog verder vorm krijgen en worden verbreed naar een Omgevingsvisie. In de procedure voor Structuurvisie Waalweelde-west zijn diverse stappen gezet.	Gedeeltelijk
Kwalitatief woonprogramma III (KWPIII)	Programma is geactualiseerd in 2013.	Ja
Kulturhus Ophemert	Officiële opening in 2013.	Ja
School Tuil	Bouw is in volle gang.	Gedeeltelijk
MFC Haaften	Bouw is nagenoeg afgerond.	Gedeeltelijk
Woonvisie en woningbehoefte onderzoek	Uitwerking woonvisie is vastgesteld (26-09-2013).	Ja
Ontwikkeling en beheer openbare gebouwen en openbare ruimtes	Bij ontwikkeling en beheer wordt uitgegaan van een programma van eisen, waarvan duurzaam-heid als randvoorwaarde zo mogelijk deel uitmaakt. Verder is er aandacht voor kwaliteit en onderhoud op termijn en voor de waterhuishouding, leefomgeving, veiligheid en infrastructuur.	Ja
Slingerbos Ophemert	De procedure voor het opstellen van het bestemmingsplan is opgestart.	Ja
Haaften-Noord	In 2013 is op deze locatie een multifunctioneel centrum inclusief schoolvoorzieningen verrezen. Hierna kan in 2014 een eerste fase voor woningbouw, middels wijziging/herziening van het bestemmingsplan worden voorbereid.	Gedeeltelijk

Onderwerp	Toelichting	Gerealiseerd in 2013
Molenblok Varik	In 2013 zijn diverse gesprekken met de initiatiefnemer gevoerd om gezamenlijk te bezien hoe vorm gegeven kan worden aan woningbouw op deze locatie. Dit zal in 2014 moeten leiden tot een bestemmingsplan-procedure.	Gedeeltelijk

Overzicht gerealiseerde nota's/verordeningen in 2013
• Uitgangspunten toerekening bijdrage Bovenwijkse voorzieningen (07-02-2013) • Risicokaart Explosieven (07-02-2013) • Deelverordening subsidie isolatiemaatregelen (21-03-2013)

Overige informatie

Onder het programma "Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting" vallen de volgende in de productenraming opgenomen producten:

- Ruimtelijke ordening
- Woningexploitatie/woningbouw
- Overige volkshuisvesting
- Bouwvergunningen
- Bouwgrondexploitatie

Wat heeft het gekost?

Geraamd programmabudget versus realisatie

Op dit programma is per saldo een nadeel van € 403.407,-- ten opzichte van de begroting.

Dit saldo bestaat voor een gedeelte uit niet beïnvloedbare kosten (€ 223.377,-- nadelig) en uit beïnvloedbare kosten (€ 180.030,-- nadelig).

De niet beïnvloedbare kosten zijn de verdeelde kapitaallasten en de apparaatskosten. Deze worden toegelicht in § 4.6.2. De beïnvloedbare kosten worden toegelicht in § 4.7.9.

	Begroting 2013 voor wijziging	Begroting 2013 na wijziging(en)	Rekening 2013	Verschil
Totale lasten	4.413.957	4.247.553	2.150.046	2.097.507
Totale baten	3.721.778	3.421.778	920.864	-2.500.914
Saldo baten / lasten	-692.179	-825.775	-1.229.182	**-403.407**

2.11. Algemene dekkingsmiddelen

In dit hoofdstuk worden de inkomsten van de gemeente, die niet direct aan een programma zijn toe te rekenen, toegelicht. De dekking voor de lasten binnen de rekening wordt onder meer gevonden in deze algemene dekkingsmiddelen.

Het gaat hierbij om belastingen, de algemene uitkering uit het gemeentefonds en deelnemingen. Bovendien worden hier zaken betreffende het B.T.W.-compensatiefonds verantwoord. Omdat het hier een financiële toelichting betreft wordt verder verwezen naar de programmarekening.

Hoewel de algemene dekkingsmiddelen niet als een afzonderlijk programma zijn benoemd, hebben zij wel een aantal kenmerken daarvan. In de productenraming zijn de algemene dekkingsmiddelen dan ook onderverdeeld in de volgende producten:

- Overige financiële middelen
- Geldleningen langer of gelijk aan 1 jaar
- Algemene uitkering gemeentefonds
- Algemene baten en lasten
- Uitvoering wet W.O.Z.
- Baten onroerende zaakbelastingen
- Baten toeristenbelasting
- Lasten heffing en invordering
- Saldo van kostenplaatsen
- Mutaties reserves programma 0 t/m 9
- Saldo van de rekening van baten en lasten

Geraamd programmabudget versus realisatie

Op dit programma is per saldo een nadeel van € 1.241.200,-- ten opzichte van de begroting.

Dit saldo bestaat voor een gedeelte uit niet beïnvloedbare kosten (€ 515.954,-- nadelig) en uit beïnvloedbare kosten (€ 725.246,-- nadelig). De niet beïnvloedbare kosten zijn de verdeelde kapitaallasten en de apparaatskosten. Deze worden toegelicht in § 4.6.2. De beïnvloedbare kosten worden toegelicht in § 4.7.10.

	Begroting 2013 voor wijziging	Begroting 2013 na wijziging(en)	Rekening 2013	Verschil
Totale lasten	582.842	749.916	2.870.317	-2.120.401
Totale baten	12.912.230	13.532.777	14.411.978	879.201
Saldo baten / lasten	12.329.388	12.782.861	11.541.661	**-1.241.200**

3. Paragrafen

3.1. Weerstandsvermogen

Inleiding
Het weerstandsvermogen geeft een belangrijk deel van de robuustheid van de financiële positie van de gemeente aan. Dit is van belang wanneer zich een financiële tegenvaller voordoet.
Het weerstandsvermogen is van belang voor de mate waarin risico's, waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of waarvoor geen verzekeringen zijn afgesloten, kunnen worden opgevangen. Het gaat om elementen waarmee tegenvallers eventueel bekostigd kunnen worden, zoals reserves, verhogen belastingen en legestarieven, post onvoorziene uitgaven en stille reserves.

Het weerstandsvermogen wordt berekend als verschil tussen de benodigde weerstandscapaciteit (inschatting op basis van risico's) en de beschikbare weerstandscapaciteit (reserves, belastingcapaciteit en dergelijke).

Beleid
De kans dat alle risico's zich gelijktijdig voordoen is nihil. Een weerstandscapaciteit die alle risico's gelijktijdig kan opvangen, is daarom te ruim. Door zowel de accountant als de provincie Gelderland is opgemerkt dat de risico's in financiële zin gekwantificeerd moeten worden. Daarom wordt in deze paragraaf per risico aangegeven hoe groot de kans is dat de tegenvaller daadwerkelijk zal optreden en de waarde van de verwachte tegenvaller. Op deze wijze kan bepaald worden of de gemeente beschikt over voldoende weerstandscapaciteit.

De risico's worden op de volgende wijze geclassificeerd:

Inschatting risicobedrag		Gemiddeld
I.	< 100.000	50.000
II.	100.000- 250.000	175.000
III	> 250.000	500.000

Inschatting kans dat het zich voor zal doen		Gemiddeld
L	Laag= 0 – 25 %	12,5 %
G	Gemiddeld= 26 – 75 %	50,0 %
H	Hoog= 76 – 100%	87,5 %

De risico's die relevant zijn voor het weerstandsvermogen zijn die risico's die niet op een andere wijze zijn op te vangen.
1. Een eerste categorie risico's betreft risico's waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten én de kans redelijkerwijs aanwezig is dat deze zich manifesteren. In dat geval dient hiervoor een voorziening te worden getroffen.
2. Een tweede categorie risico's geldt die risico's waarvoor de gemeente verzekerd is.
3. Een derde categorie risico's bestaat uit allerlei risico's waarvan de omvang (nog) niet redelijkerwijs is te schatten en/of de kans dat deze zich manifesteren niet is te kwantificeren. In de risicoparagraaf worden deze risico's benoemd waarbij een globale indicatie van de financiële omvang van de risico's gegeven wordt.

Weerstandscapaciteit
Naast de inventarisatie van de risico's is het ook van belang om een inschatting te maken van het (financiële) vermogen van de gemeente om dit soort risico's op te kunnen vangen. Dit is de beschikbare weerstandscapaciteit. Bij de bepaling van deze weerstandscapaciteit wordt in principe alleen naar de financiën gekeken. Er wordt geen aandacht besteed aan andere mogelijkheden die de gemeente heeft om de problemen het hoofd te bieden. Daarbij denken wij bijvoorbeeld aan flexibiliteit van de organisatie en de flexibiliteit van de kostenstructuur. Dit soort kwaliteiten is niet in een norm te vatten maar speelt uiteraard op de achtergrond wel mee.

In traditionele zin kan de weerstandcapaciteit als volgt in beeld worden gebracht:

Componenten van de weerstandscapaciteit

	Manifest		
Incidenteel	Algemene reserve Reserve Grondexploitatie	Onvoorzien	*Structureel*
	Stille reserves	Onbenutte belastingcapaciteit	
	Latent		

Hieronder volgt een toelichting op de componenten van de beschikbare weerstandscapaciteit:

1.Algemene reserve

Deze reserve dient als algemene buffer voor onvoorziene tegenvallers. In de nota reserves en voorzieningen actualisatie 2012 is bepaald dat de minimumomvang van de algemene reserve € 1,8 mln. moet bedragen. Deze buffer is in de berekening van de weerstandscapaciteit opgenomen. Het saldo van de totale algemene reserve per 1 januari 2014 is € 2.637.000,-.

2.Reserve grondexploitaties

De algemene reserve grondexploitaties is bedoeld om tegenvallers in de grondexploitatie op te vangen, welke niet voorzien zijn. Voorziene tegenvallers zijn namelijk ofwel in de grondexploitatie als kostenpost meegenomen danwel bij een geprognosticeerd negatief eindresultaat als voorziening gepresenteerd. In de paragraaf 'Grondbeleid' is een verdere beschrijving van deze reserve opgenomen. Als gevolg van de onttrekking aan deze reserve ten bate van de getroffen verliesvoorziening van € 3,8 mln. in de jaarrekening 2012 is het saldo van deze reserve per 1 januari 2014 € 3.819,-.

3.Stille reserves

Er is sprake van een stille reserve als de marktwaarde van de bezittingen (activa) de boekwaarde daarvan overstijgt. Hierbij moet vooral gedacht worden aan gemeentelijk onroerend goed niet voor de openbare dienst bestemd. De verhandelbaarheid van deze stille reserves is in het algemeen niet groot. Op grond van de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) is een waardering tegen marktwaarde niet toegestaan. De waarde van stille reserve in Neerijnen is vrijwel nihil.

4.Onbenutte belastingcapaciteit

Bij de bepaling van de onbenutte belastingcapaciteit wordt alleen uitgegaan van de onbenutte belastingcapaciteit op de OZB (Onroerende Zaak Belasting). De afvalstoffenheffing (geheven door de AVRI) en de rioolrechten zijn kostendekkend. De onbenutte belastingcapaciteit wordt berekend als het verschil tussen de tarieven voor de OZB en het redelijk peil van het belastingpakket, wat geldt voor de toelating tot artikel 12 van de Financiële Verhoudingswet. Dit is het gemiddelde OZB-tarief wat een gemeente moet heffen om toegelaten te worden tot artikel 12. In 2012 is een nieuwe Handleiding Artikel 12 FVW verschenen met daarin een aangepaste berekening van het gemiddelde OZB-tarief. Op basis van deze nieuwe formule is het percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 voor het jaar 2014 0,1651. Het gewogen gemiddelde OZB-percentage in Neerijnen is voor 2014 0,1018. Het verschil tussen deze twee percentages maal de WOZ-waarde is de belastingcapaciteit en is berekend op (afgerond) € 800.000,-.

Kanttekeningen

Hierbij wordt opgemerkt dat het grootste gedeelte van de bespaarde rente van de reserves ingezet is als algemeen dekkingsmiddel. Dit betekent dat bij aanwending van de reserves er binnen de gemeentelijke exploitatie financiële ruimte gevonden moet worden voor de rentelasten.
Bij de actualisatie van de nota reserves en voorzieningen in november 2011 is het bestaande beleid ten aanzien van de bespaarde rente over de reserves en voorzieningen tegen het licht

gehouden. Het niet langer toevoegen van de bespaarde rente aan de exploitatie heeft dusdanig grote structurele financiële consequenties dat besloten is het huidige beleid te continueren.

	Per 01-01-2014 *(bedragen * 1.000)*
Weerstandscapaciteit exploitatie	
Onvoorziene uitgaven	0
Onbenutte belastingcapaciteit:	
- OZB	800
- Rioolheffing	0
- Afvalstoffenheffing	0
- Legestarieven	0
Weerstandscapaciteit exploitatie	**800**
Weerstandscapaciteit vermogen	
- Algemene reserve	
Buffer	1.800
Aanwendbaar	837
- Reserve grondexploitaties	4
- Stille reserves	0
Weerstandscapaciteit vermogen	**2.641**
Totale weerstandscapaciteit	**3.441**

De weerstandscapaciteit van € 3.441.000,-- is voldoende om het risicoschadebedrag van € 2.543.750,- op te kunnen vangen.

Bestemmingsreserves
De bestemmingsreserves zijn buiten de berekening van de weerstandscapaciteit gehouden. De bestemmingsreserves zijn grotendeels onderbouwd met voorgenomen bestedingsplannen. In de meeste situaties zijn al min of meer bindende uitspraken gedaan door uw Raad. Desondanks kan uw Raad in strikt formele zin nog afwijken van de voorgenomen besteding. Alternatieve inzet van bestemmingsreserves leidt onherroepelijk tot vertraging of zelfs afstel van de plannen. De bestemmingsreserves spelen in zoverre een rol bij het weerstandsvermogen dat als de bestuurlijke bereidheid aanwezig is om deze voor calamiteiten in te zetten ook zij ingezet kunnen worden op het moment dat een incidenteel financieel probleem zich voordoet.

3.1.1. Risicoparagraaf

Deze paragraaf bevat een beschrijving van risico's, waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd of die niet tot afwaardering van activa hebben geleid en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot het balanstotaal of de financiële positie. Met ingang van begrotingsjaar 2008 worden de risico's gerubriceerd naar programma.

Bij de bepaling van de risicowaarde wordt uitgegaan van het gemiddelde schadebedrag. Dit geldt eveneens voor het percentage inschatting van de kans of het risico zich voordoet. Zie ook de tabel in paragraaf 3.1 kopje Beleid.

Programma 0 Algemeen bestuur

- *Burgemeester en wethouders (Categorie II G)*
  In de raadsvergadering van 21 maart 2013 is een motie van afscheid aangenomen waarin de burgemeester tot ultimo 2013 de gelegenheid heeft gekregen een nieuwe functie te zoeken. De voormalig burgemeester is met ingang van februari 2014 waarnemend burgemeester

geworden van de gemeente Brummen. Hierdoor zijn er in 2014 naar verwachting geen kosten wachtgeld te verwachten. Voor 2015 en 2016 blijft het risico aanwezig.

In maart 2014 zijn er raadsverkiezingen. Hierdoor kan er een nieuwe coalitie ontstaan en derhalve andere wethouders. De huidige wethouders komen dan eveneens in aanmerking voor wachtgeld.

- *Juridische kwaliteitszorg (Categorie II L)*
  Er is een duidelijke toename waarneembaar van adviesaanvragen inzake juridische aangelegenheden bij de juridisch adviseur. De complexiteit van de aanvragen neemt eveneens toe. Dit heeft onder meer te maken met de verdere juridisering van de maatschappij. Met de huidige formatie is de werkdruk hoog en vereist een brede juridische kennis (grondexploitatie zaken, aanbestedingsvraagstukken, gebruiksovereenkomsten, subsidieverleningen, aansprakelijkheidstellingen, controle van privaatrechtelijke overeenkomsten, vragen over vergunningverlening, WOB-verzoeken).

  Het aantaal bezwaarschriften is in 2013 toegenomen ten opzichte van voorgaande jaren. In 2013 zijn 39 bezwaarschriften ontvangen. In 2012: 32 en 2011 36. Het aantal gegrond verklaarde bezwaarschriften is daarentegen opnieuw teruggelopen. In 2013 zijn 2 bezwaren gegrond verklaard. In 2012 waren dat 3 bezwaren en in 2011 4.

- *"Inktvraat" akten van de Burgerlijke Stand 1985-1990 (Categorie I H)*
  Uit een quick scan door de Streekarchivaris is gebleken dat in de akten van de Burgerlijke Stand van Neerijnen inktvraat voorkomt. Dit is overigens een landelijk probleem.
  De Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (NVVB) en VNG stellen zich op het standpunt dat gemeenten altijd de regels in acht hebben genomen die gelden voor de productie van akten van de burgerlijke stand. Daarbij wijzen zij op het papier en schrijfmiddelenbesluit en de goedkeuring van akteprinters. Dat toch inktschade is ontstaan, is niet verwijtbaar aan gemeenten. Daarom stellen de NVVB en VNG dat het herstel van de aangetaste akten bijvoorbeeld door middel van digitalisering op kosten van het Rijk moet plaatsvinden. Inmiddels is duidelijk dat het ministerie van Veiligheid en Justitie geen compensatie wil bieden aan gemeenten voor de herstelkosten van door inktschade verminkte akten burgerlijke stand. De NVVB en de VNG roepen de gemeentebesturen op de digitalisering van de gehele persoonsregistratieketen te stroomlijnen en hiermee de problematiek met betrekking tot inktvraat een halt toe te roepen.
  We zullen dit betrekken bij het project om toe te werken naar een volledig digitaal archief.

- *Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen (Categorie I L)*
  Deze wet is bedoeld om ervoor te zorgen dat de overheden (nog) beter hun afspraken over termijnen zullen (moeten) nakomen over aanvragen van burgers. In 2012 en 2013 zijn door de gemeente Neerijnen geen dwangsommen uitbetaald.

Programma 1 Openbare orde en veiligheid

- *Regionalisering van de basis-brandweerzorg/overdracht brandweerkazernes (I G)*
  De regionalisering van de basis-brandweerzorg is per 1 januari 2013 een feit geworden. De financiële afhandeling is opgenomen in de najaarsnota 2012 voor wat betreft de afkoop van de overheadkosten. De structurele bijdrage is in de meerjarenbegroting 2013-2016 opgenomen. De brandweerkazernes zijn momenteel eigendom van de gemeente. Overdracht van de kazernes zal in 2014 geëffectueerd worden.

Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat

- *Wegen (Categorie I G)*
  In december 2013 heeft uw Raad het Beleids- en beheerplan Wegen vastgesteld. De in de begroting beschikbare budgetten zijn toereikend voor de uitvoering van het plan.

- *Beheer openbare verlichting (Categorie I G)*
  Het beleidsplan beheer en onderhoud openbare verlichting is eveneens vastgesteld in de raad van december 2013. De in de begroting beschikbare gestelde middelen en de aanvullende budgetten beschikbaar gesteld bij de Voorjaarsnota 2013 zijn toereikend voor de uitvoering van het plan.

Programma 4 Onderwijs

- *Buitenonderhoud schoolgebouwen naar schoolbesturen (Categorie II G)*
  Per 1 januari 2015 komt er een wetswijziging met als doel de taken en het budget voor het buitenonderhoud en aanpassingen van schoolgebouwen in het primair en speciaal onderwijs van gemeenten naar schoolbesturen over te heven. Ten gevolge van deze wetswijziging en overheveling van taken komt er een uitname uit het gemeentefonds. Deze uitname bestaat uit de uitgaven van gemeenten aan het onderhoud en aanpassingen en de apparaatskosten. Tegenover de uitname uit het gemeentefonds staan de lagere lasten aangezien het buitenonderhoud en aanpassingen niet langer door de gemeente wordt gefinancierd. Het financiële effect van één en ander voor de gemeente Neerijnen is op dit moment nog niet bekend. In de loop van 2014 wordt meer duidelijkheid verwacht.

- *Uitvoering leerlingenvervoer (Categorie I H)*
  Het leerlingenvervoer is een open einde regeling. Ondanks regionale aanbesteding van het leerlingenvervoer en het zoveel mogelijk combineren van vervoer is het budget in 2013 door een toename van het te vervoeren aantal leerlingen met € 55.500 overschreden. De werkelijke kosten van het leerlingenvervoer bedroegen in 2013 € 272.800 (afgerond).

- *WW-verplichtingen voormalig personeel onderwijs (II H)*
  Met betrekking tot een voormalig onderwijspersoneelslid zijn er WW- en bovenwettelijke uitkeringsverplichtingen. In een door de gemeente aangespannen rechtszaak tegen het UWV (die de WW- en bovenwettelijke uitkering verstrekt) zijn wij in het ongelijk gesteld. Derhalve zijn wij als voormalig werkgever verplicht de WW- en bovenwettelijke uitkering aan het UWV te vergoeden. Inmiddels is hoger beroep ingesteld tegen de uitspraak. De zitting van het hoger beroep moet nog plaatsvinden.

Programma 5 Cultuur en recreatie

- *Bomenonderhoud (Categorie I G)*
  In de raadvergadering van december 2013 is het Groenplan Neerijnen “Ruimte voor Groen” vastgesteld. Op basis van het plan is gekozen voor het scenario Maatwerk. De kosten van dit scenario kunnen gedekt worden uit de in de begroting beschikbare budgetten.
  Door een toename van een aantal nieuwe ziekten en plagen met betrekking tot met name bomen is het mogelijk dat het beschikbare onderhoudsbudget niet toereikend is voor de bestrijding van de ziekten.

- *Onkruidbestrijding openbaar groen (Categorie I G)*
  De kosten voor de chemische bestrijdingsmiddelen in het openbare groen zijn fors gestegen. Er zijn enkele middelen landelijk verboden en op dit moment is er nog veel onduidelijk over de toelating van een van de belangrijkste middelen (Round-up). De alternatieve middelen/methoden zijn veel duurder. De financiële consequenties kunnen nog niet worden aangegeven. Dit is sterk afhankelijk van de geboden alternatieven ten tijde van het daadwerkelijke gebruiksverbod van de huidige middelen.

- *Kulturhuus Haaften (Categorie III H)*
  Na de realisatie en ingebruikname van het Kulturhus Haaften resteert nog een drietal risico's.
  In de eerste plaats is over de oplevering een conflict met de aannemer. De uitkomt van de daaruit voortvloeiende arbitrageprocedure is onzeker en hieruit kunnen mogelijk financiële verplichtingen volgen.

In de tweede plaats is de grondopbrengst van de vrijkomende locaties in het centrum van Haaften en de extra opbrengsten uit het grondexploitaitecomplex Haaften Noord nodig voor de dekking van de kapitaallasten van het Kulturhus vanaf 2025.
Ten derde bestaat het risico dat de exploitatie in de eerste opstartjaren in verband met initiële kosten een niet geheel sluitend beeld laat zien.

Programma 6 Maatschappelijke ondersteuning

- *Tekort op het Inkomensdeel Wet werk en bijstand (WWB) (categorie II G)*
  De Wet Buig is een samenvoeging van de WWB, startende ondernemers BBZ en de Ioaw/Ioaz. Omdat uit het huidige bestand nauwelijks meer uitstroom plaatsvind is het aantal uitkeringsgerechtigden in 2013 verder toegenomen van 73 in 2012 tot 85 in 2013. Aangezien de Rijksbijdrage van het inkomensdeel gebaseerd is op de werkelijke historische cijfers van twee jaar geleden zijn in 2013 de verstrekte uitkeringen hoger dan de ontvangen rijksbijdrage. Voor het verschil is een Incidentele Aanvullende uitkeringen (IAU) aangevraagd van € 217.000. De IAU dekt niet het volledige tekort, omdat 10% van het tekort voor rekening van de gemeente komt.

- *Hogere uitvoeringskosten gemeente Tiel (categorie I G)*
  Voor 2013 zijn de uitvoeringskosten van de WWB en WMO lager uitgevallen dan geraamd.

- *Participatiewet (categorie II H)*
  Het financiële kader waarbinnen de gemeente vanaf 2015 de Participatiewet moet uitvoeren blijft nog steeds onduidelijk. In de meicirculaire 2014 wordt meer duidelijkheid verwacht.
  Voor de uitvoering van de Participatiewet is een Regionale Infrastructuur voor werk en inkomen (RIW) opgericht. Uitgangspunt is dat de RIW werkt met de Rijksbudgetten voor werk en inkomen.
  De belangrijkste maatregel om de RIW gezond te houden is het verkleinen van de aanspraak op inkomens- en re-integratieondersteuning. Er is maar één manier om dat te doen: het bevorderen van uitstroom in combinatie met het volledig benutten van de arbeidspotentie van werkzoekenden.

- *Decentralisatie jeugdzorg (categorie II H)*
  De decentralisatie van de jeugdzorg van de provincies naar de gemeenten gaat met ingang van 1 januari 2015 geëffectueerd worden. Nog steeds is veel onduidelijk. Het budget voor 2015 zal nog worden bijgesteld in de meicirculaire 2014 en is daarmee nog niet definitief bekend. Uitgangspunt is dat de beschikbaar gestelde budgetten taakstellend zijn voor het uit te voeren takenpakket.
  Gemeenten kunnen te maken krijgen met onverwachte, dure gespecialiseerde hulpverlening. In onze regio wordt gekeken naar een soort van solidariteitsmodel waarbij de risico's voor de individuele gemeenten afnemen, maar waarbij wel voldoende prikkels zijn ingebouwd voor individuele gemeenten om afwenteling op andere gemeenten te voorkomen. Hiervoor wordt een voorstel gemaakt dat in de tweede helft 2014 wordt voorgelegd aan de gemeenteraden.

- *Decentralisatie AWBZ (categorie II H)*
  De decentralisatie van AWBZ-taken naar de WMO moet ook per 1 januari 2015 geëffectueerd worden. Bestaande AWBZ-clienten houden in beginsel hun oude rechten tot eind 2015. De bezuiniging van 25 % op de nieuwe Wmo-taken gaat echter al in per 1-1-2015. Gesproken wordt over een zgn. “zachte landing” in 2015. Het financiële risico komt volledig voor rekening van de gemeenten. Uitgangspunt is dat de beschikbaar gestelde budgetten taakstellend zijn voor het uit te voeren takenpakket.

- *Regiotaxi (categorie II G)*
  Het aantal verreden zones in 2013 is veel lager dan begroot. De gemeente loopt het risico dat we hiervoor de vervoerder moeten compenseren.

Programma 7 Volksgezondheid en milieu

- *Fusie GGD (Categorie II G)*
  De fusie tussen GGD Rivierenland en GGD Regio Nijmegen heeft per 1 juli 2013 zijn beslag gekregen. Over een aantal onderwerpen (frictiekosten, fusiekosten, huur) bestaat verschil van inzicht en vindt op bestuurlijk niveau overleg plaats over de verdeling van de baten en lasten. Het financiële resultaat bij programma 4 GGD in de jaarrekening 2013 van Regio Rivierenland is derhalve niet definitief.

  Bodemsanering (Categorie III L)
  De gemeente kan aangesproken worden voor (een deel van) de saneringskosten bij mogelijke bodemsaneringen ongeacht de eigendomssituatie. Op voorhand is niet in te schatten wat de kosten zijn van een eventuele sanering. Bij de voorbereiding van toekomstige ontwikkelingen voor woningbouw- en/of bedrijventerreinen dienen vooraf, voordat de definitieve keuze wordt gemaakt om de locaties te ontwikkelen, diverse onderzoeken plaats te vinden. Hierbij kan gedacht worden aan bodemonderzoek, archeologie en milieuzoneringen vanuit de omgeving. De kosten van dit soort onderzoeken wordt in de exploitatie van het plan opgenomen.

  De gemeente Neerijnen heeft Regio Rivierenland gevraagd om een advies met betrekking tot de voormalige stortplaatsen in de gemeente. Aanleiding hiervan is de aanbieding van de onderzoeksrapporten en de brieven van de provincie Gelderland aan de eigenaren van de locaties. De gemeente is eigenaar van enkele locaties en wil weten welke beperkingen en mogelijkheden er voor deze voormalige stortplaatsen zijn. Het onderzoek dat de provincie heeft uitgevoerd is niet een uitputtend en alomvattend onderzoek, maar was gericht op het in beeld brengen van de omvang van de stortplaatsenproblematiek. Het onderzoek is in 3 items verdeeld:
  - Bepaling omvang op basis van historie en visuele waarnemingen;
  - Kwaliteit grondwater;
  - Dikte en kwaliteit deklaag.

  In de gemeente Neerijnen zijn 11 vermoedelijke stortplaatsen geïnventariseerd door de provincie, waarvan 5 locaties in eigendom zijn van gemeente Neerijnen. Deze locaties zijn onderzocht op bodemverontreiniging. Op basis van de onderzoekgegevens trekt de provincie voor de onderstaande locaties de volgende conclusies:
  - Locaties Pompstraat/De Griend en Parallelweg in Waardenburg
    Er sprake is van twee voormalige stortplaatsen, die worden beschouwd als een geval van ernstige bodemverontreiniging. Het grondwater is sterk verontreinigd met zware metalen. Gezien de aard, de concentratie en omvang van de aangetoonde verontreinigingen in de contactzones (deklaag) en het grondwater is er volgens de provincie geen aanleiding om op dit moment maatregelen te nemen.
  - Locatie Broekgraaf in Hellouw
    Er sprake is van een voormalige stortplaats, die wordt beschouwd als een geval van ernstige bodemverontreiniging. Het grondwater is sterk verontreinigd met chloorkoolwaterstoffen. Gezien de aard, de concentratie en omvang van de aangetoonde verontreinigingen in de contactzones (deklaag) en het grondwater is er volgens de provincie geen aanleiding om op dit moment maatregelen te nemen. Waarschijnlijk is de sterke verontreiniging niet afkomstig van de stortplaats.
  - Locatie Slotstraat te Opijnen
    Er sprake is van een voormalige stortplaats, die wordt beschouwd als een geval van ernstige bodemverontreiniging. Het grondwater is licht verontreinigd. Gezien de aard, de concentratie en omvang van de aangetoonde verontreinigingen in de contactzones (deklaag) en het grondwater is er volgens de provincie geen aanleiding om op dit moment maatregelen te nemen.
  - Locatie Esterweg in Est
    De locaties wordt niet als voormalige stortplaats beschouwd. Wel zal de locatie bij de Estse Omloop op een natuurlijk moment (bijvoorbeeld bij verkoop) moeten worden onderzocht.

Er is sprake van 4 gevallen van ernstige bodemverontreiniging met alle daarbij behorende juridische en financiële consequenties, bij 3 van deze voormalige stortplaatsen is daadwerkelijk een sterke grondwaterverontreiniging aangetroffen. Vooralsnog hoeft geen actie te worden ondernomen.

- *Decentralisatie taken Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) van provincie naar gemeente (ODR) (Categorie G1)*
  De provincie Gelderland heeft met ingang van 1 januari 2014 haar bevoegdheden op het terrein van VTH van drie bedrijven overgedragen aan het college van Neerijnen. Er zal overheveling plaatsvinden van de bijbehorende middelen vanuit het Provinciefonds naar het Gemeentefonds. Bij één van de bedrijven speelt een aantal zaken die mogelijk financiële consequenties kan hebben voor de uitvoeringskosten.

Programma 8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

- *Wet Kenbaarheid Publiekrechtelijke Beperkingen (Categorie II L)*
  Iedereen die een huis of stuk grond koopt (volgens het Burgerlijk Wetboek een 'onroerende zaak'), wil weten wat er wel of niet mee mag of wat er juist mee moet. Welke publiekrechtelijke beperkingen (dus van overheidswege) zijn opgelegd aan het pand of de grond waar het pand op staat en door welke overheid? Te denken valt dan aan beperkingen die voortvloeien uit een bestemmingsplan, uit een toegekende monumentenstatus of uit een bodemsaneringplicht. De Wet Kenbaarheid Publiekrechtelijke Beperkingen Onroerende Zaken is in werking getreden op 1 juli 2007. Er is een beperkingenregister ingericht. Binnen enkele jaren moeten hierin alle beperkingen geregistreerd zijn. Op dit moment is 80% van de beperkingen geregistreerd.

  Planschade ex artikel 6.1 Wet ruimtelijke ordening (Categorie I L)
  De Wet ruimtelijke ordening (Wro, op 1 juli 2008 in werking getreden) heeft de nodige gevolgen voor planschade. De Wro is sinds 1 september 2010 geldig voor alle planschadeaanvragen die worden ingediend. Dus ook voor planschades die voor 1 juli 2008 zijn ontstaan toen de oude WRO nog van kracht was. Planschades die ouder zijn dan vijf jaar komen te vervallen vanwege verjaring. De Wro kent een aantal belangrijke verschillen voor de afhandeling van planschade ten opzichte van de oude WRO. Ten eerste is tegenwoordig sprake van tegemoetkoming in planschade in plaats van een volledige vergoeding van planschade. Daarnaast is sprake van een eigen risico, waarbij een aanvraag voor planschade niet in behandeling behoeft te worden genomen als de potentiële schade minder bedraagt dan 2% van de oorspronkelijke waarde van de onroerende zaak of het inkomen. Door dit eigen risico en de heffing van leges wordt naar verwachting het aantal planschadeaanvragen minder en de uit te betalen bedragen lager. Overigens is dit eigen risico niet van kracht bij directe planschade, maar dat is een weinig voorkomende vorm van planschade.
  In de Wro is het (net zoals na de wijziging van 2005) mogelijk om eventuele planschade te verhalen op een initiatiefnemer. Echter de advieskosten voor het in behandeling nemen van een planschadeverzoek mogen wettelijk niet verhaald worden op een initiatiefnemer en blijven dus ten laste van de gemeente. Op dit moment lopen er enkele planschadezaken.

- *Financiële positie grondexploitaties (Categorie I L)*
  De economische crisis manifesteert zich doordat de financiering die de projectontwikkelaars c.q. bouwers nodig hebben om de projecten uit te voeren, niet of tegen veel zwaardere voorwaarden beschikbaar komt ten opzichte van het verleden. Samen met de afgenomen vraag is het gevolg dat de (woning)bouwprojecten vertragen, stil komen te liggen of niet van start gaan. Naar aanleiding van deze ontwikkelingen is opdracht gegeven aan Deloitte voor het maken van een risicoanalyse van onze grondexploitaties. Op basis van de aanbevelingen van Deloitte zijn door De Lorijn raadsgevers o.g. de gronden getaxeerd om de marktwaarde per 1 januari 2013 te bepalen. De taxaties hebben geleid tot het nemen van een verliesvoorziening op de balans van € 3,8 miljoen. Hiermee is de boekwaarde teruggebracht naar de marktwaarde conform de BBV-voorschriften. Met het nemen van deze voorziening is het risico op de grondexploitatie teruggebracht naar categorie I L (laag).

Programma 9 Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Ontwikkelingen Rijksbeleid (Categorie III H)

- De besluiten die op Rijksniveau genomen worden zijn de grootste risico's voor gemeenten. Zonder uitputtend te zijn worden hieronder de belangrijkste weergegeven.
  Regelmatig worden nieuwe en aanvullende bezuinigingen aangekondigd waar de gemeenten een evenredig deel voor hun rekening moeten nemen. Bijkomend probleem is dat deze bezuinigingen vaak op het laatste moment aangekondigd worden zodat hier niet of nauwelijks op geanticipeerd kan worden.
  Daarnaast vindt er een herverdeling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds plaats. Doel van de herverdeling is om de algemene uitkering beter aan te sluiten aan de uitgaven van de gemeenten. De verwachting is dat de herverdeling in 2015 zal worden ingevoerd. Macro verloopt één en ander budgettair neutraal. Per gemeente kunnen herverdeeleffecten optreden waarbij de ervaring is dat bij de kleinere gemeenten het herverdeeleffect vaker negatief is.
  Als laatste worden de drie transities genoemd. Een decentralisatieslag die zijn weerga niet kent waarbij in ieder geval duidelijk is dat te weinig budget mee overgeheveld wordt naar de gemeenten.

- *Schadeclaims (Categorie I L)*
  Met betrekking tot mogelijke schadeclaims valt te denken aan schadeclaims in het kader van de wettelijke aansprakelijkheid en inzake waardeverminderingen aan woningen als gevolg van bestemmingsplanontwikkelingen. De tweede categorie wordt meegenomen bij de grondexploitatie en zal hier verder niet besproken worden. Voor de eerste categorie aansprakelijkheidsstellingen is een verzekering afgesloten. Het eigen risico voor personen-, zaak- en vermogensschade is € 2.500,- per schadegeval. In 2013 is de gemeente Neerijnen 14 (2012: 23) keer aansprakelijk gesteld. Totaal is een bedrag uitgekeerd van € 1.730,22 (2012: € 3.174,18).

- *Risico's die voortvloeien uit borgstellingen en gemeentegaranties (Categorie III L)*
  De gemeente Neerijnen staat garant voor de betaling van rente en aflossing van een tweetal geldleningen van stichting De Wittenberg. Het schuldrestant van deze leningen bedraagt € 136.134,- per 31-12-2013. Ook voor Vitens staat de gemeente garant voor een bedrag van € 110.356,-. Dit bedrag is naar rato van het aantal aansluitbare percelen. Daarnaast fungeert de gemeente als achtervang van een aantal door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw gegarandeerde geldleningen van in totaal € 11.035.000,-. Dit betreffen leningen die afgesloten zijn door Woningbouwvereniging De Goede Woning, Woningstichting De Kernen en de Vestia Groep.

- *Hypotheken (Categorie III G)*
  Tot 2009 werden aan medewerkers van de gemeente hypotheken verstrekt op basis van een door de raad vastgestelde regeling. Vanaf 2009 is de hypotheekverstrekking voor nieuwe leningen verboden door middel van aanpassing van de wet Fido. De reeds verstrekte hypotheken blijven echter bestaan. In Neerijnen zijn 20 hypotheekleningen verstrekt met een schuldrestant per 31-12-2013 van € 3,3 mln. Door de verslechterde situatie op de woningmarkt kan het voorkomen dat bij verkoop van de woning de opbrengst niet toereikend is voor de aflossing van het schuldrestant. In 2013 zijn geen gedwongen verkopen voorgekomen.

In onderstaand overzicht wordt de totale risicowaarde van bovengenoemde risico's berekend.

Programma 0 Algemeen be			
Burgemeester en wethouders (III H)	500.000	87,50%	437.500
Juridische kwaliteitszorg (II L)			
"Inktvraat" akten Burgerlijke St			
Wet dwangsom en beroep (I L)			
brandweerkazernes (I G)	50.000	50,00%	25.000
Buitenonderhoud schoolgebouwen (II G)	175.000	50,00%	87.500
Participatiewet (II H)	175.000	87,50%	153.125
Decentralisatie jeugdzorg (II H)	175.000	87,50%	153.125
Decentralisatie AWBZ (II H)	175.000	87,50%	153.125
Regiotaxi (II G)	175.000	50,00%	87.500

Conclusie
Op basis van de beschikbare weerstandscapaciteit ad van € 3.441.000,- en het berekende schadebedrag van de inventarisatie van de aanwezige risico's ad € 2.543.750,- kan de conclusie getrokken worden dat er in de gemeente Neerijnen voldoende ruimte (weerstand) beschikbaar is om financiële tegenvallers op te vangen.

3.2. Verbonden partijen

Wat is een verbonden partij?
In deze paragraaf wordt aandacht besteed aan de zogenaamde 'verbonden partijen' van de gemeente Neerijnen. Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Het kan gaan om gemeenschappelijke regelingen (publiekrechtelijke organisatie), deelnemingen (vennootschappen), stichtingen en verenigingen (privaatrechtelijke organisaties).
Er is sprake van een bestuurlijk belang als de gemeente zeggenschap heeft over de verbonden partij, hetzij in de vorm van een zetel in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht. Van een financieel belang is sprake als de gemeente voor de kosten opdraait als de verbonden partij failliet gaat, of als de gemeente aansprakelijk wordt gesteld als de partij haar verplichtingen niet nakomt. Er is ook sprake van een financieel belang als de gemeente risico draagt over ingelegd kapitaal, zoals het bezit van aandelen.

Waarom inzicht in verbonden partijen
Het is vanuit bestuurlijk, beleidsmatig en financieel oogpunt van belang dat in begroting en jaarverslag inzicht wordt gegeven in het reilen en zeilen van de verbonden partijen.

Verbonden partijen voeren vaak beleid uit dat de gemeente in principe ook zelf kan uitvoeren. Als de uitvoering van het beleid is gedelegeerd aan een verbonden partij, blijft de gemeente de uiteindelijke verantwoordelijkheid houden voor het realiseren van de beoogde doelstellingen, zoals die in de programmaplannen zijn opgenomen. De in deze paragraaf gepresenteerde informatie is dan ook een middel voor de raad om de kaderstellende en controlerende taak naar behoren te kunnen uitoefenen.

De gemeente moet daarnaast inzicht hebben in alle ins en outs van de verbonden partijen, omdat ze kosten en financiële risico's met zich meebrengen en dus beslag leggen op een deel van de gemeentelijke middelen.

De raad heeft op 20 januari 2011 de nota 'Verbonden partijen gemeente Neerijnen' vastgesteld. In deze nota is het beleidskader uitgewerkt waaraan de verbonden partijen van de gemeente Neerijnen dienen te voldoen. Ook is in deze nota vastgelegd op welke wijze beheer van en toezicht op verbonden partijen vorm gegeven kan worden.

Verbonden partijen en Neerijnen
Onderstaande tabel bevat een overzicht van de verbonden partijen van Neerijnen per 31 december 2013 en de bestuurlijke vertegenwoordiging van onze gemeente gedurende het kalenderjaar 2013.

Type en naam verbonden partij	**Bestuurlijke vertegenwoordiging** AB = algemeen bestuur DB = dagelijks bestuur
Gemeenschappelijke regelingen	
1. Regio Rivierenland	Vertegenwoordiger in AB Burgemeester A.J. van Hedel Vervangende vertegenwoordiger in AB Wethouder H.A. Verwoert
2. Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal	Vertegenwoordiger in AB Wethouder H.A. Verwoert Vervangende vertegenwoordiger in AB Wethouder T. Kool

Type en naam verbonden partij	Bestuurlijke vertegenwoordiging AB = algemeen bestuur DB = dagelijks bestuur
3. Veiligheidsregio Gelderland-Zuid	Vertegenwoordiger in AB Burgemeester A.J. van Hedel Vervangende vertegenwoordiger in AB Wethouder H.A. Verwoert
4. Regionaal Archief Rivierenland	Vertegenwoordigers in AB Burgemeester A.J. van Hedel Raadslid H.J. Verseijl Vertegenwoordiger in DB Burgemeester A.J. van Hedel
5. Lander werk & participatie	Vertegenwoordigers in AB Raadslid C. Nijhoff Raadslid L.D. van Lith Wethouder J. Krook Vervangende vertegenwoordiger in AB Raadslid F.C.M. van het Hoofd
6. Belastingsamenwerking Rivierenland (BSR)	Vertegenwoordiger in AB Wethouder J. Krook Vervangende vertegenwoordiger in AB Wethouder H.A. Verwoert
7. Omgevingsdienst Rivierenland (ODR)	Vertegenwoordiger in AB Wethouder T. Kool Vervangende vertegenwoordiger in AB Burgemeester A.J. van Hedel
8. GGD Gelderland-Zuid	Vertegenwoordiger in AB Wethouder J. Krook
Deelnemingen 9. BNG Bank	Vertegenwoordiger aandeelhoudersvergadering Wethouder J. Krook

Regio Rivierenland
Regio Rivierenland is een samenwerkingsverband in de vorm van een gemeenschappelijke regeling van 10 gemeenten te weten Buren, Culemborg, Geldermalsen, Lingewaal, Maasdriel, Neder-Betuwe, Neerijnen, Tiel, West Maas en Waal en Zaltbommel.
Begroting en jaarstukken van Regio Rivierenland bestaan net als bij de gemeenten ook uit een aantal programma´s. Bij Regio Rivierenland wordt wat dit betreft een onderscheid gemaakt tussen de bestuurlijke ondersteuning van de regio bestaande uit de programma's 'Regionale samenwerking' en 'Programma's & strategie' en de uitvoerende (dienst)onderdelen van de regio bestaande uit de programma's 'Avri', 'GGD' en 'Contractgestuurde dienstverlening'.

De voorlopige jaarstukken 2013 van Regio Rivierenland sluiten met een positief saldo van € 491.000,-. Onderstaand zijn per programma beknopt de inhoudelijke en/of financiële highlights beschreven.

Programma 1 - Regionale samenwerking: De prestatieafspraken, zoals opgenomen in de begroting 2013, zijn gerealiseerd. De bestuurlijke heroriëntatie op de samenwerking in Rivierenland en op de structuur van de organisatie van Regio Rivierenland hebben er toe geleid dat de actualisatie van enkele financiële, organisatorische en personele verordeningen is aangehouden. Als de raden besloten hebben (medio mei) over de nieuwe werkwijze in de regionale samenwerking wordt de actualisatie opgepakt.
Het resultaat op programma 1 bedraagt € 453.000,-. De belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de begroting betreffen het niet inzetten van het budget voor onvoorziene uitgaven, het niet invullen van vacatures en het niet inzetten van de stelpost voor incidentele loonontwikkeling, kostenbesparingen, het realiseren van aanzienlijke rente-opbrengsten, de afwikkeling van subsidies over vroegere jaren en restitutie van de de basispremie WAO/WIA.
Als belangrijkste risico's worden onderkend enerzijds de frictiekosten die het gevolg zijn van de inkrimping van de organisatie door de fusie van GGD Rivierenland met GGD Gelderland-Zuid en de overgang van een aantal medewerkers naar de ODR waardoor de ondersteunende taken over minder kostenplaatsen moeten worden verdeeld. Anderzijds de kleinere organisatie die het resultaat is van de concentratie van de Regio op beleidstaken en het op een andere manier organiseren van uitvoeringstaken en de personele consequenties die dit met zich meebrengt; een kleinere organisatie betekent een grotere kwetsbaarheid en over het algemeen een stijging van de overhead.

Programma 2 – Programma's & strategie: In 2013 is een aantal nieuwe initiatieven ontwikkeld. De oprichting van het RIW is in gang gezet en er is veel energie gestoken om het platform logistieke hotspot als volledig zelfstandige entiteit te gaan inrichten. Binnen de transities hebben de gemeenten de handen ineen geslagen om in gezamenlijkheid invulling te geven aan Wmo en Jeugdzorg. De beoogde resultaten waren eind 2013 nog niet bereikt. De planning is om zo snel mogelijk in 2014 de resultaten aan de colleges aan te bieden. De oprichting van het Platform Zelfredzaam is wel volledig afgerond. Het Regiocontract wordt volgens planning uitgevoerd en ook hebben de gemeenten de handen ineen geslagen op het gebied van bereikbaarheid en de lobby A15 is daar een voorbeeld van.
Het resultaat op programma 2 bedraagt € 38.000,- en is volledig toe te schrijven aan kostenbesparingen.

Programma 3 – Avri: Op 13 februari 2013 besloot het Algemeen Bestuur van Regio Rivierenland tot de invoering van nieuw afvalbeleid: Goed Scheiden Loont. Dit beleid is gebaseerd op het principe dat betaald wordt voor gebruik en moet er toe leiden dat de bestuurlijke doelstelling van 65% hergebruik gehaald wordt in 2015. Dit besluit leidde tot het grootste en meest complexe project van Avri in de afgelopen 24 jaar. In 11 maanden tijd zijn 86.000 containers gechipt, 200 ondergrondse containers geplaatst, is een nieuw administratiesysteem ingericht, heeft Avri input geleverd ten behoeve van bestuursvoorstellen en is een communicatiecampagne gestart. Als gevolg van de verbeterde scheiding dalen de kosten van de afvalinzameling (gemiddeld) in 2014 naar verwachting naar € 187,- en dat is 30% lager dan in 2010. Door de eenmalige onttrekking uit de voorziening daalt de gemiddelde afvalstoffenheffing eenmalig zelfs tot € 172,- (35% lager dan in 2010). Hiermee wordt een periode van 4 jaar afgesloten waarin de afvalstoffenheffing fors is gedaald. Vanaf 2015 zal de afvalstoffenheffing weer een stijgende trend vertonen.
Het voordelig resultaat basispakket/afvalstoffenheffing 2013 bedraagt € 623.000,- en dit resultaat is afgestort naar de voorziening inzameling afvalstoffenheffing. Het positieve resultaat op de plustaken ten bedrage van € 88.000,- is aan de algemene bedrijfsreserve toegevoegd en zal in 2014 worden ingezet ter verlaging van de kosten van het basispakket.

Programma 4 – GGD: Het jaar 2013 heeft volledig in het teken gestaan van de fusie van GGD Rivierenland met GGD Regio Nijmegen. Op 1 juli is gestart met de nieuwe organisatie GGD Gelderland-Zuid. Het financiële resultaat over het 1e halfjaar van 2013 was positief en na de afgesproken vermogensinbreng in GGD Gelderland-Zuid van € 2,50 per inwoner resteert een batig saldo dat met de deelnemende gemeenten verrekend zal worden. In de reguliere taken heeft de GGD ondanks de fusie een stabiel jaar gedraaid en de doelen gerealiseerd binnen de begroting als geheel.

Programma 5 – Contractgestuurde dienstverlening: In 2013 is contractgestuurde dienstverlening meer ketengericht gaan werken. Klanttevredenheidsonderzoeken zijn geïntroduceerd en er is een nieuwe werkwijze ontworpen die beter aansluit bij de vraag van de klant. Er is een start gemaakt om nieuwe producten te ontwikkelen. Het team milieu is succesvol overgegaan naar de Omgevingsdienst Rivierenland. Maatschappelijk verantwoord ondernemen heeft binnen contractgestuurde dienstverlening een plaats gekregen. De pilot om uitkeringsgerechtigden een werkervaringsplaats aan te bieden heeft in een enkel geval geleid tot uitstroom.

In de primitieve begroting 2013 van Regio Rivierenland was de bijdrage van Neerijnen geraamd op een bedrag van € 394.358,- (exclusief Avri en exclusief Contractgestuurde dienstverlening met uitzondering van het milieu uitvoeringsprogramma). Neerijnen heeft in de begroting 2013 een lager bedrag van € 346.946,-opgenomen in verband met ombuigingen op logopedie (€ 29.940,-) en GGZ-preventie (€ 6.594,-) en omdat milieu ondersteuning voortaan door Omgevingsdienst Rivierenland zal worden uitgevoerd (€ 10.878,-).
Naar aanleiding van de Bestuursrapportage 2013 van Regio Rivierenland is de bijdrage van Neerijnen verlaagd tot € 221.286,-. Naast wat kleinere aanpassingen, is het opgaan van GGD Rivierenland in de nieuwe GGD Gelderland-Zuid per 1 juli 2013 de belangrijkste oorzaak van de aanpassing van de bijdrage van Neerijnen. Op basis van de concept jaarstukken 2013 van Regio Rivierenland zal de bijdrage van Neerijnen uitkomen op € 220.809,-. Het rekeningresultaat 2013 van Regio Rivierenland komt uit op een positief saldo van € 491.000,-; dit resultaat is beschikbaar voor uitkering aan de deelnemende gemeenten.

Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal
Het Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal is een samenwerkingsverband van 8 gemeenten (Buren, Culemborg, Druten, Maasdriel, Neder-Betuwe, Neerijnen, Tiel en West Maas en Waal). Op 1 december 1998 is besloten om samen met het Recreatieschap Over-Betuwe en Natuur- en Recreatieschap Lingegebied de BV Recreatiemaatschappij Rivierengebied op te richten. De maatschappij is een maatschappelijke onderneming gericht op het behartigen van maatschappelijke taken zonder onderworpen te zijn aan aandeelhouderswaarden. Sinds mei 2008 is de naam van de BV gewijzigd en wordt gewerkt vanuit de handelsnaam 'uit®waarde'.
Het Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal behartigt de belangen op het gebied van openluchtrecreatie, toerisme, landschapsschoon en natuurbescherming op bovenlokaal niveau voor de acht deelnemende gemeenten.

De kernactiviteit van 'uit®waarde' bestaat uit het instandhouden, verbeteren en uitbreiden van de openbaar recreatief toeristische infrastructuur in het werkgebied van de in het rivierengebied samenwerkende recreatieschappen ten behoeve van een breed publiek.

Omdat met ingang van 1 juli 1999 alle taken van het Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal zijn overgedragen aan de BV Recreatiemaatschappij Rivierengebied, voert het schap geen eigen activiteiten en exploitaties meer uit.
Bij de instelling van de BV Recreatiemaatschappij Rivierengebied op 1 juli 1999 is de exploitatiebijdrage van de gemeente Neerijnen aan het Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal in één keer afgekocht, zodat met ingang van deze datum geen exploitatiebijdragen meer verschuldigd zijn. Op basis van de gekozen constructie en de eenmalige afkoop van de exploitatiebijdrage, is het risico van de gemeente Neerijnen beperkt tot het teloorgaan van de op 1 juli 2008 ingebrachte afkoopsom.

Veiligheidsregio Gelderland-Zuid
De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ) is een samenwerkingsverband van 18 gemeenten (Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Geldermalsen, Groesbeek, Heumen, Lingewaal, Maasdriel, Millingen aan de Rijn, Neder-Betuwe, Neerijnen, Nijmegen, Tiel, Ubbergen, West Maas en Waal, Wijchen en Zaltbommel) voor brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening, voorbereiding en coördinatie op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing. Het samenwerkingsverband, gevestigd in Nijmegen, is gebaseerd op de Wet gemeenschappelijke regelingen en de Wet veiligheidsrisico's. De VRGZ zorgt voor een veilige regio waarin rampen en crises zo goed mogelijk voorkomen en bestreden worden en de inwoners kunnen rekenen op

snelle en goede geneeskundige hulpverlening en brandweerzorg; dit in samenwerking met de 18 gemeenten, de politie en andere lokale, regionale en landelijke partners.

Het algemeen bestuur van de VRGZ bestaat uit de burgemeesters van de 18 deelnemende gemeenten onder voorzitterschap van de burgemeester van de gemeente Nijmegen. Organisatorisch gezien bestaat de VRGZ uit vijf sectoren: de sector Veiligheidsbureau, de sector Brandweer, de sector Gemeenschappelijke meldkamer, de sector Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio en de sector Regionale ambulancevoorziening.

Als belangrijke ontwikkelingen binnen de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid kunnen in 2013 worden genoemd:

- Regionalisering van de brandweer: overgang gemeentelijke brandweren naar VRGZ.
- Doorontwikkeling brandweer: visie is gericht op risicobeheersing en incidentbestrijding.
- Wet publieke gezondheid: samenvoeging GGD-en en introductie Directeur Publieke Gezondheid.
- Meldkamers: schaalvergroting van de meldkamers in Nederland.
- Bezuinigingen: bezuinigingen op een aantal taakgebieden van de VRGZ.
- Tijdelijke Wet Ambulancezorg: nieuw financieringsstelsel voor de ambulancezorg.
- Uitbreiding dienstrooster: uitbreiding ambulancezorg met een “zorgambulance”.
- Regionale uitvoeringsdiensten: VRGZ is adviseur op delen van taakgebieden bij omgevingsdiensten.

Het algemeen bestuur van de VRGZ heeft in 2013 besloten tot een nieuwe bestuurlijke structuur en werkwijze. Doel was het vergroten van de betrokkenheid van bestuur en bestuurders bij de voorbereiding, besluitvorming en uitvoering van het beleid van de VRGZ. Zo zijn de bestuurders in het AB voortaan verantwoordelijk voor een portefeuille of thema waardoor de inhoudelijke discussies meer worden benadrukt en gefaciliteerd. Het dagelijks bestuur gaat hierdoor meer opereren als een agendacommissie die beoordeelt of stukken in aanmerking komen voor besluitvorming. Daarnaast wordt er gestreefd naar een zekere vorm van kruisbestuiving tussen de onderwerpen van fysieke veiligheid en sociale veiligheid. Doel daarvan is de bestuurlijke betrokkenheid bij het zogeheten districtelijk veiligheidsoverleg (met politie en Openbaar Ministerie) te vergroten door de agenda's van fysieke en sociale veiligheid meer met elkaar te verbinden. Deze behoefte is ontstaan na het wegvallen van het overleg in het zogeheten regionaal college ten gevolge van het instellen van de Nationale Politie.

Zoals voor elke organisatie is voor Veiligheidsregio Gelderland-Zuid ook een aantal risico's actueel. Als belangrijkste risico's worden door de Veiligheidsregio genoemd:

- Optreden van frictiekosten door verplichte schaalvergroting van de meldkamers.
- Financiële gevolgen herverdeling Rijksuitkeringen voor Openbare Orde en Veiligheid.
- Financiële gevolgen afspraken met vakbonden en personeel.
- Procedures tegen niet betalen onregelmatigheidstoeslag tijdens vakantie.
- Afschaffen BTW-compensatie voor de taken van de veiligheidsregio's.
- Aansprakelijkstelling bodemverontreiniging door verplaatsen van afval bij brandbestrijding.
- Financiële bijstellingen als gevolg van doorontwikkeling geregionaliseerde brandweer.
- Financiële consequenties van de overdracht van kazernes aan de Veiligheidsregio.
- Verplichte invoering van de werkkostenregeling.
- Aanhouden van de economische crises met kortingen op budgetten en stijgende kosten.
- Mogelijke negatieve gevolgen van overgang van verzekerde risico's naar Veiligheidsregio.
- Spreiding en beschikbaarheid van ambulances.
- Nieuwe functiebeschrijvings- en waarderingssystematiek CAO-ambulancezorg.

In de Programmabegroting 2013 van Veilligheidsregio Gelderland-Zuid was een bijdrage 2013 voor Neerijnen opgenomen van € 847.281,-. Door nagekomen correcties voor een bedrag van € 2.137,- en nacalculatie van de afrekening van BTW over de kosten (–/- € 3.015,-) komt de aangepaste bijdrage voor Neerijnen uit op € 846.403,-). In 2013 is door de VRGZ een bedrag van € 849.418,- aan Neerijnen gefactureerd. Tezamen met de buiten de exploitatie gehouden BTW op investeringen die nog moet worden betaald door de deelnemende gemeenten (voor Neerijnen een

bedrag van € 6.875,-) leidt dit tot een nog door onze gemeente te verrekenen bedrag aan bijdrage aan de VRGZ van € 3.860,-.

Het financieel resultaat van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid voor 2013 komt uit op een bedrag van € 1.962.000,-. Als gevolg van besluiten van het algemeen bestuur d.d. 12 december 2013 wordt een bedrag van € 140.000,- aan een tweetal reserves toegevoegd. Daarnaast wordt voorgesteld een totaalbedrag van € 431.000,- te onttrekken aan een tweetal andere reserves. Na deze toevoegingen en onttrekkingen aan reserves resulteert een resultaat van € 2.253.000,-; voorgesteld wordt hiervan € 150.000,- toe te voegen aan de algemene reserve Crisis en Rampenbestrijding en het restant ten bedrage van € 2.103.000,- uit te keren aan de deelnemende gemeenten. Daarnaast wordt voorgesteld € 181.000,- uit te keren aan de deelnemende gemeenten vanuit de reserve kwaliteit personeel Veiligheidsregio's. Beide bedragen samen leiden tot een aan deelnemende gemeenten uit te keren bedrag van € 2.284.000,-; het aandeel van Neerijnen in deze uitkering van het financieel resultaat 2013 bedraagt circa € 50.000,-.

Regionaal Archief Rivierenland
Het Regionaal Archief Rivierenland is in 1999 ontstaan uit een fusie tussen de archiefdiensten Tiel-Buren-Culemborg en de KLEM-gemeenten (Kesteren, Lienden, Echteld en Maurik). In 2003 is ook het Waterschap Rivierenland aangesloten bij deze gemeenschappelijke regeling en met ingang van 1 januari 2009 nemen ook Geldermalsen en Neerijnen deel. Door gemeentelijke herindeling zijn de huidige deelnemende gemeenten Buren, Culemborg, Geldermalsen, Neder-Betuwe, Neerijnen en Tiel.
Met ingang van 1 januari 2014 zal het Streekarchief Bommelerwaard aansluiten bij het Regionaal Archief Rivierenland. De Gemeenschappelijke Regeling Regionaal Archief Rivierenland 2003 zal per die datum worden ingetrokken en de nieuwe Gemeenschappelijke Regeling Regionaal Archief Rivierenland 2014 is met ingang van 1 januari 2014 van kracht worden.

De taak van het Regionaal Archief Rivierenland is het gemeenschappelijk beheer van de archiefbewaarplaats in het werkgebied van de naar die archiefbewaarplaats overgebrachte archiefbescheiden van de deelnemers. Uitgangspunt daarbij is de gemeenschappelijke bestuurlijke verantwoordelijkheid voor alle naar die archiefbewaarplaats overgebrachte archiefstukken. Daarnaast ook nog het verlenen van diensten aan het publiek en de deelnemers en het toezicht op het beheer van de niet naar de archiefbewaarplaats overgebrachte archiefbescheiden van de deelnemers.

De bijdrage van de gemeente Neerijnen aan het Regionaal Archief Rivierenland was voor 2013 aanvankelijk geraamd op een bedrag van € 118.440,-; in de Najaarsnota 2013 is deze bijdrage verlaagd met € 3.500,- tot € 114.940,-. In de concept jaarrekening 2013 van het Regionaal Archief Rivierenland (die ter besluitvorming door het algemeen bestuur is geagendeerd op 20 juni 2014) wordt gemeld dat het positief resultaat over 2013 € 109.010,- bedraagt en dat dit batig saldo aan de deelnemende gemeenten kan worden gerestitueerd. Voor Neerijnen betekent dit een restitutie van € 7.877,-. Voor 2013 is in totaal een bedrag van € 116.890,- betaald aan het Regionaal Archief Rivierenland; bij een restitutie van € 7.877,- komen de daadwerkelijke lasten voor het jaar 2013 uit op € 109.013,-. Ten opzichte van de begroting Neerijnen 2013 na aanpassing van € 114.940,- is derhalve sprake van een overschot van € 5.927,-.

Lander werk & participatie
Lander werk & participatie is een gemeenschappelijke regeling van acht gemeenten voor de uitvoering van een aantal belangrijke sociale verzekeringswetten: de Wet sociale werkvoorziening (WSW), de Wet werk & bijstand (WWB), de voormalige Instroom- en Doorstroomregeling (I/D), de voormalige Wet inschakeling werkzoekenden (WIW), de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA), de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (WAJONG) en de Algemene wet bijzondere ziektekosten (AWBZ). De deelnemende gemeenten in Lander zijn Buren, Culemborg, Geldermalsen, Maasdriel, Neder-Betuwe, Neerijnen, Tiel en Zaltbommel. De missie van Lander is het bieden van werk aan mensen die niet op eigen kracht een baan kunnen vinden of hen begeleiden naar een plek op de reguliere arbeidsmarkt.

Omdat ten tijde van het opstellen van dit jaarverslag het jaarverslag 2013 van Lander werk & participatie nog niet beschikbaar was, is gebruik gemaakt van de informatie uit de Bestuursrapportage 3e kwartaal 2013. Overigens waren op dat moment wel de voorlopige cijfers van de programmarekening 2013 bekend.
In de Bestuursrapportage 3e kwartaal 2013 wordt opgemerkt dat Lander zich in een sterk bewegende omgeving bevindt en dat het resultaat onder druk staat door de huidige economische omstandigheden; die omstandigheden hebben invloed op de onzekerheid over de orders voor het vierde kwartaal 2013 en het jaar 2014.

In de Bestuursrapportage 3e kwartaal 2013 wordt een prognose gegeven voor het volledige jaar 2013; de conclusie luidt dat sprake is van een voortdurende – lichte – resultaatsverbetering. De voorlopige cijfers van de programmarekening 2013 van Lander laten een negatief exploitatieresultaat van € 305.000,- zien ten opzichte van een begroot negatief exploitatieresultaat over 2013 van € 1.655.000,-. Gezien de bestaande afspraken met Lander dat eventuele bijdragen van de deelnemende gemeenten aan de exploitatie van Lander pas met ingang van 2014 in beeld komen, zal het negatieve exploitatieresultaat van € 305.000,- over 2013 gedekt worden ten laste van de algemene reserve van Lander.

Belastingsamenwerking Rivierenland (BSR)
Belastingsamenwerking Rivierenland (BSR) is sinds 1 januari 2008 operationeel. Deelnemers aan deze gemeenschappelijke regeling zijn Culemborg, Geldermalsen, Lingewaal, Maasdriel, Neerijnen, Tiel, West Maas en Waal, Waterschap Rivierenland en Regio Rivierenland; met ingang van 2013 is ook de gemeente Wijk bij Duurstede toegetreden. Voor de gemeenten IJsselstein en Montfoort werden in 2013 werkzaamheden uitgevoerd op basis van een dienstverleningsovereenkomst; met ingang van 2014 zullen beide gemeenten toetreden tot de BSR.

Doel van de BSR is samenwerking bij de heffing en invordering van waterschapsbelastingen, afvalstoffenheffing en gemeentelijke belastingen alsmede uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken en beheer en uitvoering van vastgoedinformatie.

De organisatie van de BSR is in 2013 gekanteld naar een procesgerichte structuur. Alle processen zijn in beeld gebracht en er is een aanvang gemaakt met de introductie van “lean werken”.

In de begroting 2013 van onze gemeente is voor 2013 een raming van € 136.000,- opgenomen als bijdrage aan BSR voor de uitvoering van de Wet Waardering onroerende zaken en een raming van € 25.000,- voor de heffing en invordering van de gemeentelijke belastingen; in totaal derhalve een bedrag van € 161.000,-.
De door BSR gerealiseerde kosten over 2013 bedragen voor de uitvoering van de Wet Waardering onroerende zaken (programma waarderen) € 117.670,-) en voor de heffing en invordering van de gemeentelijke belastingen (programma's heffen en innen) € 25.081,-. De bijdrage van Neerijnen dient nog verhoogd te worden met de ten gunste van de gemeenten Wijk bij Duurstede, IJsselstein en Montfoort verrekende toetredingskortingen ten bedrage van in totaal € 15.600,-. De totale bijdrage 2013 voor Neerijnen komt daarmee uit op € 158.351,-. Aan voorschotten is door BSR in 2013 reeds in rekening gebracht een bedrag van € 154.000,-, zodat nog € 4.351,- verrekend moet worden. De totale bijdrage 2013 aan de BSR blijft hiermee € 2.649,- beneden de raming in de Neerijnense begroting.

De exploitatiekosten voor de “normale” bedrijfsuitoefening van BSR waren in 2013 € 400.000,- lager dan begroot, terwijl de opbrengsten € 127.000,- lager waren dan begroot. Hieruit zou een voordelig exploitatieresultaat uit “normale” bedrijfsuitoefening resulteren van € 273.000,-. Als gevolg van een incidentele storting in de voorziening voormalig personeel van € 371.000,- resulteert echter een nadelig rekeningsaldo van € 98.000,-. Dit nadelig rekeningsaldo is door middel van de voorschotfacturen 2013 al verrekend met de deelnemende gemeenten, zodat behoudens de afrekening 2013 van € 4.351,- geen verrekeningen meer met BSR behoeven plaats te vinden.

Omgevingsdienst Rivierenland (ODR)
De Omgevingsdienst Rivierenland (ODR) is op 1 april 2013 van start gegaan als een gemeenschappelijke regeling van de provincie Gelderland en 10 gemeenten te weten Buren, Culemborg, Geldermalsen, Lingewaal, Maasdriel, Neder-Betuwe, Neerijnen, Tiel, West Maas en Waal en Zaltbommel.

De ODR verzorgt de taken op het gebied van vergunningverlening en toezicht op het gebied van milieu voor de deelnemende lagere overheden; daarnaast verzorgt de ODR voor een aantal gemeenten ook de taken op het gebied vergunningverlening en toezicht op het gebied van bouwen (WABO-taken). Neerijnen had in eerste instantie alleen de milieutaken aan de ODR overgedragen, maar heeft later besloten ook de WABO-taken met ingang van 1 maart 2014 over te dragen aan de ODR.

Wat betreft de vergunningverlening door de ODR is de bestaande dienstverlening zoveel mogelijk gecontinueerd en waar mogelijk verbeterd. Er is een aantal procesverbeteringen doorgevoerd, waarbij met name rekening is gehouden met het voldoen aan wettelijke termijnen binnen het proces van de vergunningverlening bouw. Het resultaat is geweest dat nagenoeg alle vergunningen binnen de wettelijke termijnen met de bestaande kwaliteit zijn afgehandeld.
De uitvoering van de meeste taken op het terrein van toezicht en handhaving is volgens planning verlopen. Medio 2013 is gestart met het opstellen van een verbeterplan om de kwaliteit van de uitvoering te verbeteren. In 2014 zullen verdere afspraken worden gemaakt met betrekking tot het handhavings- en uitvoeringsprogramma.
In 2013 is ook gewerkt aan het ontwikkelen van zowel het adviesproces als het adviesproduct. Op administratief gebied moesten 11 afzonderlijke administraties samengevoegd worden tot één nieuw zaakgericht administratief systeem.
Het ketentoezicht is grotendeels gerealiseerd conform de projectplannen. Ondanks het feit dat het programmateam pas eind 2013 volledig bemenst was, heeft dit niet tot knelpunten geleid.

De belangrijkste risico's die door de ODR zijn onderkend in de eerste 9 maanden van haar bestaan, betreffen met name risico's die zich manifesteren bij een nieuwe organisatie in ontwikkeling:

- Het ontbreken van uniformiteit in de uitvoering als gevolg van de wens naar te veel gemeentelijk maatwerk.
- Hogere kosten voor ICT dan waarin is voorzien.
- Hogere uitvoeringskosten vanwege uitvoering van het vastgestelde sociaal plan.
- In de begroting was nog in een aantal gevallen uitgegaan van kengetallen, maar de werkelijkheid kan afwijken van deze kengetallen.

In de begroting 2013 van Neerijnen is als bijdrage aan de ODR opgenomen een bedrag van € 164.383,-. Dit bedrag was echter gebaseerd op een volledig jaar; herrekening naar een periode van 9 maanden leidt tot een geraamde bijdrage 2013 van € 123.065,-. Door middel van de bestuursrapportage is de raming door de ODR iets naar boven toe bijgesteld en kwam daarmee uit op € 124.526,-. In de Najaarsnota 2013 van Neerijnen is ook rekening gehouden met de verhoging van de gemeentelijke bijdrage aan de ODR door deze met € 1.652,- te verhogen. De uiteindelijke bijdrage voor 2013 van Neerijnen aan de ODR komt uit op een bedrag van € 124.526,-. Dit is beduidend minder dan de aanvankelijk geraamde bijdrage, maar hierbij mag niet uit het oog worden verloren dat de aanvankelijke bijdrage nog uitgang van een vol jaar, terwijl de ODR in 2013 maar 9 maanden heeft gefunctioneerd. Neerijnen heeft over de eerste drie maanden van 2013 wel kosten gemaakt die op de tot dan toe gebruikelijke manier zijn verantwoord.

Het resultaat over het (gedeeltelijke) boekjaar 2013 van de ODR komt uit op € 867.886,-. In het Algemeen bestuur van 18 december 2013 is besloten tot het instellen van een bestemmingsreserve opleidingskosten en deze te voeden met het niet bestede opleidingsbudget 2013; in de jaarstukken is opgenomen dat het gaat om een bedrag van € 128.566,-. Na de verwerking van deze resultaatbestemming resulteert voor de ODR een positief rekeningsaldo na bestemming van € 739.320,-. Aan het Algemeen bestuur zal worden voorgesteld dit resultaat als volgt te bestemmen:

- Het voordelig saldo van € 41.435,- op het programma ketentoezicht voor de P&O-taken van het stelsel.
- Een bedrag van € 214.449,- aan te wenden voor instelling van een algemene reserve ter vorming van weerstandsvermogen voor de ODR.
- Het restant rekeningresultaat 2013 van € 483.436,- uit te keren aan de deelnemers.

Op basis van de voorgestelde verdeling van het restant rekeningresultaat 2013 van € 483.436,- zou de gemeente Neerijnen hiervan € 7.343,- ontvangen.

GGD Gelderland-Zuid
GGD Gelderland-Zuid is de opvolger van GGD Nijmegen en GGD Rivierenland dat tot 1 juli 2013 een onderdeel was van de gemeenschappelijke regeling Regio Rivierenland. Door de fusie van de beide GGD-en per 1 juli 2013 tot de GGD Gelderland-Zuid is een gemeenschappelijke regeling ontstaan van 18 gemeenten te weten Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Geldermalsen, Groesbeek, Heumen, Lingewaal, Maasdriel, Millingen aan de Rijn, Neder-Betuwe, Neerijnen, Nijmegen, Tiel, Ubbergen, West Maas en Waal, Wijchen en Zaltbommel. Het doel van de fusie was enerzijds te voldoen aan de eisen van de Wet Publieke Gezondheid (WPG met territoriale congruentie) en om anderzijds een modernere GGD voor de deelnemende gemeenten tot stand te brengen.

De kerntaak van de GGD Gelderland-Zuid is onveranderd gebleven ten opzichte van de kerntaak van de beide voorgangers: het beschermen, bewaken en bevorderen van de gezondheid. De wijze waarop en met welke partijen invulling wordt gegeven aan die taak is wel in ontwikkeling. De GGD heeft de ambitie om gemeenten te ondersteunen bij taken die door de decentralisatie bij de gemeente worden neergelegd en dit brengt met zich mee dat nog meer ingezet is en zal worden op het verbinden van gezondheid, preventie, zorg, welzijn, onderwijs en sociale veiligheid. GGD Gelderland-Zuid heeft bij haar start als koers geformuleerd:
- Verdere verbinding zorg en veiligheid.
- Versterking van signalering, monitoring en bevordering van gezondheid.
- Klaar zijn voor de transitie in het jeugddomein.
- De GGD is een vangnet.

Wat betreft risicomanagement en risicobewustzijn wordt in 2014 een andere aanpak geïntroduceerd. “Risico-eigenaren” krijgen de verantwoordelijkheid om in beeld te brengen en te houden welke acties nodig zijn om risico's te beheersen of welke risico's geaccepteerd kunnen worden. Periodiek zal er dan een geactualiseerd beeld van de risico's gepresenteerd kunnen worden. In de jaarstukken 2013 van GGD Gelderland-Zuid zijn de volgende risico's onderkend:
- Harmonisering arbeidsvoorwaarden als gevolg van de fusie.
- Afronding integratie GGD-en.
- Inzet van positief resultaat SOA voor verlaging gemeentelijke bijdragen.
- Uitbraak van een grieppandemie of andere grote calamiteit.
- GGD draagt financieel risico als onderhuurders het bedrijfspand verlaten.
- Uittreding van gemeente Mook en Middelaar en mogelijke oninbaarheid vordering.
- Aanhouden economische crisis met kans op nieuwe bezuinigingen.
- Stijging loonkosten bij afsluiten nieuwe CAO gemeente-ambtenaren.

Als gevolg van de fusie per 1 juli 2013 van GGD Rivierenland en GGD Regio Nijmegen tot GGD Gelderland-Zuid hebben de jaarstukken 2013 betrekking op een (eerste) halfjaar GGD Regio Nijmegen en op een (tweede) halfjaar GGD Gelderland-Zuid.
Over het tweede halfjaar van 2013 (periode 01-07-2013 t/m 31-12-2013) was de bijdrage van Neerijnen voor de uniforme taken aan GGD Gelderland-Zuid € 126.261,-; de bijdrage voor de overige taken bedroeg € 22.038,- en daarmee komt de totale bijdrage uit op € 148.299,-. Er behoeven geen verrekeningen meer plaats te vinden met betrekking tot de gemeentelijke bijdragen voor 2013.
Het financiële resultaat 2013 van GGD Gelderland-Zuid na bestemmen bedraagt € 172.000,- negatief en voorgesteld wordt dit bedrag te onttrekken aan de algemene reserve van de GGD Gelderland-Zuid.

Het financiële resultaat van GGD Rivierenland over het eerste halfjaar van 2013 (periode 01-01-2013 t/m 30-06-2013) maakt onderdeel uit van het resultaat van Regio Rivierenland en is derhalve niet opgenomen in het financieel resultaat van GGD Gelderland-Zuid.

BNG Bank
De gemeente Neerijnen is aandeelhouder van de BNG Bank, maar heeft geen afvaardiging in het bestuur. De aandelen van de BNG Bank zijn voor 50% in handen van gemeenten en provincies. De andere helft is in handen van het Rijk.

BNG Bank is een bank die alleen werkt voor de maatschappelijke sectoren die binding hebben met de overheid. De essentie van de bank is de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burgers laag te houden. De aandeelhouders hebben zeggenschap in de BNG Bank via het stemrecht op de aandelen die zij bezitten (één stem per aandeel van € 2,50). Over 2013 realiseerde BNG Bank een nettowinst van € 283 mln. (2012 € 332 mln.).

In onze gemeentebegroting was voor 2013 een dividenduitkering op het aandelenbezit BNG Bank geraamd van € 15.000,- op basis van 14.040 aandelen. De werkelijke dividenduitkering over 2013 zal uitkomen op een bedrag van € 17.830,-, hetgeen € 2.830,- hoger is dan oorspronkelijk geraamd.

De financiële vooruitzichten van de maatschappelijke sectoren die bankieren bij BNG Bank blijven weinig positief. Desondanks verwacht BNG Bank dat de nieuwe langlopende kredietverlening in 2014 op een met 2013 vergelijkbaar niveau zal uitkomen, als gevolg van een grote vraag naar herfinanciering van bestaande leningen. Het renteresultaat over 2014 zal mede door de aanhoudend lage lange rentetarieven naar verwachting licht lager uitkomen dan over 2013. Het resultaat financiële transacties zal ook in de nabije toekomst gevoelig blijven voor de mate van economisch herstel binnen de eurozone. Gezien de aanhoudende onzekerheden acht BNG Bank het niet verantwoord een uitspraak te doen over de nettowinst 2014.

3.3. Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen
In deze paragraaf wordt ingegaan op het beleidskader en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties met betrekking tot de “grotere” kapitaalgoederen van de gemeente. Dit omvat onder meer de kosten van aanleg en instandhouding van wegen, riolering, water, groen en gebouwen. De instandhoudingskosten zijn opgenomen in meerjaren onderhoudsplannen, die door de raad zijn vastgesteld.

Riolering en water
In 2013 is het Water- en Rioleringsplan 2013 t/m 2017 (WRP) voor de gemeente Neerijnen opgesteld. Dit is een gecombineerd plan van de disciplines riolering en water. In het plan zijn de acties opgenomen om te voldoen aan alle gemeentelijke watertaken. De acties ten aanzien van het oppervlaktewater zijn overgenomen vanuit het Waterplan 2011. Daarbij zijn financiering en planning afgestemd op het totale WRP.

Wegen
Met het vaststellen van het beleidsplan Beheer en onderhoud wegen, heeft uw raad ermee ingestemd dat wordt overgegaan naar integraal beheer van de openbare ruimte (IBOR). Dit heeft tot gevolg dat de wegen vanaf nu worden beoordeeld op beeldkwaliteit. De nieuwe meerjarenonderhoudsplanning uit het beleidsplan Beheer en onderhoud wegen is inclusief de bijbehorende budgetten hierop afgestemd.

In 2013 is circa 90% van het geplande onderhoud uitgevoerd. De resterende 10% is uitgevoerd omdat dit onderdeel geworden is van projecten behorende tot het integraal beheer van de openbare ruimte; uitvoering van deze 10% zal nog volgen in het kader van de uitvoering van betreffende projecten.
Ondanks de door de raad bij de behandeling van de begroting 2013 opgelegde korting van € 150.000,- op het voor het inlopen van het achterstallig wegenonderhoud aanvankelijk beschikbaar gestelde bedrag van € 240.000,- is het voorgenomen achterstallig onderhoud toch grotendeels (voor 90%) uitgevoerd. Dit is met name gerealiseerd door enerzijds de toepassing van kwalitatief minder duurzame onderhoudsmaatregelen (cycli worden korter) en anderzijds door ingeboekte aanbestedingsvoordelen.

Lichtmasten
De provincie heeft circa 350 lichtmasten teruggenomen in eigen beheer. Neerijnen behoeft deze daarom niet meer te onderhouden en ontvangt derhalve hiervoor ook geen compensatie meer (behoudens de energiekosten).
Uw raad heeft een eenmalig krediet beschikbaar gesteld voor het op orde brengen van het gemeentelijk areaal lichtmasten.

Groen
In het voorjaar van 2011 is het maaien van bermen en watergangen voor 4 jaar aanbesteed. Deze aanbesteding is gunstig verlopen, waardoor er tot 2015 jaarlijks € 20.000,- minder nodig is voor het maaien. Het gebruik van bestrijdingsmiddelen in de groenvoorziening is controversieel aan het worden. Inmiddels is bekend dat de op dit moment toegestane middelen tot 01-01-2018 professioneel toegepast kunnen worden in de openbare ruimte. Zolang er geen goedkopere alternatieven voorhanden zijn, zal de uitvoering op dit gebied niet wijzigen. Wel zal binnen de uitvoering van beheer en onderhoud verder worden gegaan met het omvormen van het groen om mechanisch onderhoud in de toekomst mogelijk te maken.
In 2013 is reeds gewerkt op basis van het in december 2013 vastgestelde groenbeheerplan. Het op basis van dit beheerplan beoogde onderhoudsniveau is behaald.

Begraafplaatsen
In 2011 zijn de uitbreidingen van de begraafplaatsen Haaften en Waardenburg gerealiseerd. Er kan met ingang van augustus 2011 op drie begraafplaatsen dubbeldiep begraven worden (Haaften, Waardenburg en Ophemert).
In 2010 is vanuit de begraafplaatsenadministratie een onderzoek gestart naar graven waarvan de rechten (vermoedelijk) verlopen zijn. Als uitvloeisel van dit onderzoek zijn vanaf juli 2012 graven geruimd teneinde de cyclus van 40 jaar te waarborgen. Op de begraafplaats in Est is door het ruimen van oud gedeelte ruimte gecreëerd zodat realisatie van een uitbreiding nog niet noodzakelijk is.

Onderhoud gebouwen
Ook bij het beheer van de gemeentelijke gebouwen is het gebruikelijk om de kosten van het periodiek en groot onderhoud in een meerjarenonderhoudsplan op te nemen, waarna de gemiddeld per jaar benodigde bedragen kunnen worden berekend. Als dit gemiddelde elk jaar in een voorziening “Onderhoud gebouwen” wordt gestort en de jaarlijkse lasten ten laste van deze voorziening worden gebracht, is het noodzakelijke onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen in financiële zin voldoende afgedekt. De voorziening bevat voldoende middelen voor het dekken van de onderhoudskosten voor de langere termijn. Wel zal de hoogte van de voorziening moeten worden aangepast als gevolg van de vele mutaties in het gemeentelijk gebouwenbezit.

Totaaloverzicht lasten kapitaalgoederen

Kapitaalgoed	Apparaats-kosten	Kapitaal-lasten	Overige lasten	Totaal
Water (incl. beleidsondersteuning en beheersplan)	41.976	0	73.084	115.060
Groen	418.094	979	285.029	704.102
Wegen (onderhoud wegen)	339.336	182.512	685.780	1.207.628
Wegen (onderhoud bermen)	25.134	0	92.824	117.958
Openbare verlichting (incl. kosten beheersplan)	0	0	251.177	251.177
Riolering	285.994	633.996	470.808	1.390.798
Begraafplaatsen	152.509	74.104	33.418	260.031
Gemeentelijke gebouwen	0	81.290	187.031	268.321
Schoolgebouwen	28.782	456.298	214.199	699.279

3.4. Grondbeleid

Algemeen
Het grondbeleid heeft een grote invloed op en samenhang met de realisatie van programma's op het gebied van ruimtelijke ordening en volkshuisvesting, verkeer en vervoer, cultuur, sport en recreatie en economische zaken. Ook heeft het grondbeleid een grote financiële impact. Het gaat om grote belangen en grote hoeveelheden geld. De resultaten van grondexploitaties en de financiële risico's zijn van essentieel belang voor de algemene financiële positie van de gemeente.
Per 1 juli 2008 is de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro) in werking getreden. Belangrijk onderdeel hiervan is de Grondexploitatiewet. Deze wet voorziet in een nieuwe werkwijze en betere mogelijkheden tot sturing door de gemeente bij de ontwikkeling van bouwlocaties.

Huidig beleid
Basis voor Neerijnen is de Nota grondbeleid, vastgesteld in de raadsvergadering van 8 december 2005. Hierin zijn beleidsregels opgenomen ter verbetering en ondersteuning van de besturingsfilosofie en controlerende taak van de raad en natuurlijk ook het proces en besluitvorming bij ruimtelijke projecten en ontwikkelingen.
De gemeente Neerijnen hanteert een actief grondbeleid om ontwikkelingen optimaal te kunnen beïnvloeden. Aangekocht wordt mits dit is ter realisering van een ruimtelijke ontwikkeling of vanuit strategisch oogpunt. Een maximale winst op een exploitatie wordt nagestreefd onder de voorwaarde dat de (uitgifte)grondprijzen marktconform blijven. Indien door middel van een actief grondbeleid geen of onvoldoende resultaat wordt bereikt, streeft de gemeente naar samenwerking met marktpartijen teneinde op die wijze de gemeentelijke doelstellingen alsnog te realiseren.
Door de portefeuillehouder grondexploitaties is namens het college in de commissievergadering van 26 februari 2014 toegezegd dat uiterlijk eind 2014 de Nota grondbeleid wordt herijkt.

Instrumenten
De instrumenten die de gemeente ter beschikking staan om de doelen te bereiken, naast het zelf verwerven, bouwrijp maken en uitgeven, zijn:

- Wet voorkeursrecht gemeenten

Het voorkeursrecht verleent de gemeente een wettelijke voorrangspositie bij voorgenomen vervreemding van onroerende zaken binnen een daarvoor door de gemeente aangewezen gebied. Er is geen sprake van een vervreemding- of aanbiedingsplicht.

- Onteigeningswet

Minnelijke verwerving heeft voorrang op en voorkeur boven onteigening. Daar waar minnelijke verwerving niet leidt tot het gewenste resultaat wordt het onteigeningsinstrument ingezet.

- Grondexploitatiewet

Deze wet voorziet in een heldere basis voor contracten tussen gemeente en marktpartijen op punten als exploitatiekosten, kostenverdeling en kwaliteitseisen.

Kostenverhaal
Bij gronduitgifte door de gemeente worden de kosten van de voorzieningen verhaald via de uitgifteprijs van de bouwrijpe grond.
Door de invoering van de grondexploitatiewet is het nu ook wettelijk mogelijk om kostenverhaal af te dwingen ingeval van zelfrealisatie door particuliere grondeigenaren en/of projectontwikkelaars.
Dit is zowel mogelijk via een privaatrechtelijk spoor (samenwerking) dan wel via een publiekrechtelijk spoor (exploitatieplan).
In onze gemeente wordt gestreefd naar het afsluiten van (intentie-, samenwerkings- en realisatie) overeenkomsten met marktpartijen. Deze zijn gebaseerd op een optimale realisering van de programma's en het financiële resultaat voor de gemeente. Indien dit niet lukt wordt gekozen om via het publiekrechtelijk spoor met het vereiste exploitatieplan, kostenverhaal en ook andere gemeentelijke eisen af te dwingen.

Planschade
Verhaal van planschadekosten wordt toegepast op de initiatiefnemers van planherzieningen en planvrijstellingen. De wettelijke mogelijkheid hiertoe bestaat sinds de wetswijziging van 1 september 2005. Sinds de invoering van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening wordt dan pas

planschade toegekend als de schade groter is dan 2% van de economische waarde van de onroerende zaak.

Parameters
Voor het toerekenen van de rente aan de bouwgronden wordt het geldende rentepercentage bij de BNG, op het moment dat aan de raad het voorstel tot aankoop van de gronden werd voorgelegd, gehanteerd, de zogenaamde projectrente. Deze percentages variëren van 4,62% tot 5% voor de gemeentelijke bouwgronden.

Alleen voor bouwgrond in exploitatie – Het Molenblok Varik – wordt een grondexploitatieberekening opgesteld. Hierin wordt uitgegaan van de projectrente van 5% en een reële kosten- en opbrengstenontwikkeling van respectievelijk 2% en 0% per jaar. De verwachting is dat door een aantrekkende economie, de prijzen/kosten zullen toenemen. Tenzij overeengekomen prijzen met een ontwikkelaar, wordt op basis van voorzichtigheidsprincipe in de huidige tijd/markt, niet gecalculeerd met een opbrengststijging.

Risico analyse grondexploitatie's/taxatie volgens de BBV
Mede door de economische situatie op de woning-/grondmarkt, de nieuwe Notitie grondexploitatie BBV februari 2012 en de boardletter van de accountant, is begin 2013 een risico-analyse grondexploitaties uitgevoerd. In een besloten raadscommissie van april 2013 zijn de raadsleden geïnformeerd over het rapport en het plan van aanpak. In een afzonderlijk raadsvoorstel bij het aanbieden van de jaarrekening aan de raad in juli 2013 zijn de financiële consequenties van de analyse en taxaties per 1-1-2013 aan de raad ter besluitvorming en verwerking voorgelegd. Dit hield onder meer in dat een verliesvoorziening van 3,8 miljoen euro is gevormd waarmee de totale boekwaarde van de grondexploitaties werd gecorrigeerd tot de marktwaarde per 1-1-2013. Ook voor deze jaarrekening zijn de gronden gewaardeerd, nu per 1-1-2014. De verwachte totale waarde is nagenoeg gelijk aan die van 1-1-2013; 5,2 miljoen.
Als gevolg van de doorberekening van de projectrente aan de diverse complexen en de gemaakte kosten voor advies, planschade e.d. is de boekwaarde per 1-1-2014 € 307.418,-- hoger dan de getaxeerde waarde. Door de provincie Gelderland is ten behoeve van het grondexploitatiecomplex Molenblok Varik een impulssubsidie toegekend van € 500.000. Hiermee wordt het verschil van de boekwaarde ten opzichte van de taxatiewaarde ruimschoots goedgemaakt en kan de verliesvoorziening gecontinueerd worden op € 3,8 miljoen.

Toelichting op de lopende exploitaties

Complex	Boekwaarde 01-01-2013	Uitgaven 2013	Inkomsten 2013	Verlaging boekwaarde	Boekwaarde 31-12-2013
Nog niet in exploitatie genomen					
Ophemert, Slingerbos	2.287.608	115.631	1.000		2.402.239
Haaften, Haaften Noord	2.625.804	81.061			2.706.865
Tuil, Klingelenberg Noord	791.561	11.333			802.893
Ophemert, Aeneas Mackaylaan	71.831	6.255			78.086
In exploitatie genomen					
RvR Varik, Molenblok	3.245.465	139.371			3.384.836
Subtotaal in exploitatie genomen	**9.022.268**	**353.651**	**1.000**	**0**	**9.374.918**
Voorziening grondexploitaties	-3.800.000				-3.800.000
Totaal	**5.222.268**	**353.651**	**1.000**		**5.574.918**

Nog niet in exploitatie genomen gronden (Grond eigendom gemeente)

Ophemert Slingerbos (incl. voormalig Lacet)
Boekwaarde per 31 december 2013: € 2.402.239,-.
In het verleden zijn gronden aangekocht van de familie Lacet met aanvankelijk de gedachte dat hier een multifunctionele accommodatie zou kunnen komen.
Omdat het MFC Ophemert (Kulturhus) is gebouwd op het terrein naast de basisschool en de gymzaal van Ophemert én in 2008 naastgelegen gronden te koop werden aangeboden, wordt dit perceel ontwikkeld tot woningbouwlocatie. In december 2008 heeft de raad ingestemd met de aankoop van twee aanliggende percelen, totaal groot 26.977 m^{e}, en een voorbereidingskrediet van € 2 mln. beschikbaar gesteld. Het notariële transport heeft in 2009 plaatsgevonden nadat de uitkomsten van de gewenste onderzoeken bekend waren.
In de uitwerking van de woonvisie is opgenomen dat de raad aan dit project prioriteit wil toekennen. In het voorjaar 2013 heeft de raad ingestemd met het voorstel om een flexibel en globaal bestemmingsplan op te laten stellen zodat op de markt kan worden ingespeeld.
De 1^{e} stap – de formele overdracht van de verkoop van de monumentale boerderij “De Gulhof” – vindt vóór de zomer van 2014 plaats. De opdracht voor het opstellen van het bestemmingsplan is verleend en de eerste verkennende gesprekken/onderzoeken zijn opgestart. Hierbij wordt eveneens betrokken het verzoek van een zorginstelling om een stuk grond aan de Molenstraat te kopen voor een te bouwen zorgcomplex.

Haaften-Noord
Boekwaarde per 31 december 2013: € 2.706.865,-.
De raad heeft in september 2008 ingestemd met het voorstel tot het beschikbaarstellen van een (voorbereidings)krediet van € 2.975.000 voor de aankoop van de gronden in het gebied Haaften-Noord, voor de te verrichten onderzoeken, het opstellen van een ruimtelijke onderbouwing en de apparaatskosten. De onderzoeken zijn uitgevoerd en hebben geen reden gegeven om niet over te gaan tot aankoop. In 2009 en 2010 heeft het notarieel transport van een drietal percelen plaatsgevonden. De resterende m^2 aan te kopen grond en een grondruiltransactie zijn eind december 2012 geformaliseerd nadat de kassen van een voormalige tuinder waren gesloopt.
Door de raad is vervolgens besloten dat het MFC Haaften op deze locatie zou worden gevestigd. In maart 2012 is aan de raad een dekkingsvoorstel met betrekking tot de realisatie van het MFC voorgelegd. Op basis van een geactualiseerde berekening Haaften-Noord, werd een voorschot van ruim 1 miljoen op de te verwachten opbrengst genomen ter aanvullende dekking van het MFC.
De grond bedoeld voor het MFC is 2012 in exploitatie genomen en januari 2014 is het gebouw opgeleverd en in gebruik genomen. Aan de raad is de eindafrekening voorgelegd waarbij o.a. is aangegeven dat de voorgecalculeerde winstneming van € 1 mln. ten laste van de grondexploitatie Haaften-Noord niet haalbaar/realistisch is. Andere dekkingsvoorstellen zijn vervolgens aan de raad voorgelegd.
Thans wordt een stedenbouwkundige visie opgesteld met het voornemen om op zo kort mogelijke termijn een aantal kavels aan de Enggraaf en één aan de Bernhardstraat te koop aan te bieden.
De verwachting is reëel dat in het kader van particulier opdrachtgeverschap hiervoor gegadigden zijn.

Ophemert Mackaylaan
Boekwaarde per 31 december 2013: € 78.086,-.
In 2009 is besloten dit perceel aan te kopen voor waterberging van het MFC Ophemert en daarnaast voor de bouw van 1 à 2 woningen. De boekwaarde betreft de aankoop van de m^2 grond bestemd voor woningbouw. In de uitwerking woonvisie – aan de raad voorgelegd in september 2013 - is dit perceel niet meegenomen. In de nieuwe planningslijst woningbouwprogrammering, wordt deze locatie opgenomen met het doel deze zo snel mogelijk te ontwikkelen/verkopen. Over deze besluitvorming wordt de raad vóór de zomer 2014 geïnformeerd en/of een voorstel voorgelegd.

Tuil Klingelenberg Noord
Boekwaarde per 31 december 2013: € 802.893,-.
In het najaar van 2008 is door de raad een voorbereidingskrediet gevoteerd voor de aankoop van 16.595 m^2 grond van de Stichting Vicary Tuil. Deze gronden zijn voor vervangende nieuwbouw CBS Klingelenburg Tuil en woningbouwontwikkeling. Het notariële transport heeft in december 2008 plaatsgevonden. De nodige onderzoeken zijn uitgevoerd en op 13 oktober 2011 heeft de gemeenteraad het bestemmingsplan Klingelenberg Noord gewijzigd vastgesteld.
Ten behoeve van de bouw van de school is het zaak om het gedeelte van het perceel waar de school op wordt gerealiseerd, bouw- en woonrijp te gaan maken. Tevens dient de toegang naar de locatie aangelegd te worden, waartoe afspraken met de ontwikkelaar van Klingelenberg Tuil worden gemaakt.
In de raadsvergadering van februari 2012 is een voorbereidingskrediet van € 560.000,-- beschikbaar gesteld voor het bouw- en woonrijp maken van de grond en de toegangsweg ten behoeve van het nieuwe schoolgebouw in Tuil. De school wordt binnenkort opgeleverd. Voor de oude vrijkomende locatie van de school wordt bezien of hiervoor een potentiële koper is. Aan een makelaar is de opdracht gegeven voor deze locatie een taxatierapport op te stellen.
Nu in Tuil een aanzienlijk overschot van de geplande woningen is voorzien, ziet de markt er niet naar uit dat de eerste 10 jaar op deze locatie woningbouwontwikkeling zal gaan plaatsvinden.

In exploitatie genomen gronden (Gemeente heeft aangekocht en verkocht aan derden)

Ruimte voor ruimte Versendaal, Van Galen Varik
Boekwaarde per 31 december 2013: € 3.384.836,-.
In 2005, een andere economische tijd, heeft de gemeente een koopovereenkomst gesloten met VABO. Op drie latere tijdstippen is deze koopovereenkomst gewijzigd en aangevuld. In 2012 is het bestemmingsplan voor het Molenblok door de Raad van State vernietigd op grond van de onderbouwing van de realiseerbaarheid van het woningbouwprogramma. Op basis van de Woonvisie (en aanvullingen) en de marktomstandigheden is het niet mogelijk om eenzelfde soort bestemmingsplan in procedure te brengen. Er kan mede daardoor geen uitvoering worden gegeven aan de overeenkomst met VABO. Na het inwinnen van juridisch advies heeft het college in 2013 besloten om op basis van nieuwe uitgangspunten met VABO in gesprek te treden over een gewijzigde ontwikkeling van het Molenblok en een nieuwe overeenkomst te sluiten.
Op basis van de gewijzigde uitgangspunten is op hoofdlijnen overeenstemming bereikt met VABO over een nieuwe koopovereenkomst onder nieuwe voorwaarden. Daarmee is de ontstane impasse doorbroken en bestaat zekerheid over de afname van 31 bouwkavels en een optie op de afname van maximaal 19 bouwkavels op termijn. De verwachting is dat met deze overeenkomst voor de gemeente het beste ruimtelijke, volkshuisvestelijke en financiële resultaat is te bereiken.
Met het eerder door de gemeente gecontracteerde ruimtelijk adviesbureau Grontmij zijn hernieuwde afspraken gemaakt voor het vervolg. Daarbij is overeengekomen onder welke condities de oorspronkelijke basisovereenkomst kan worden beëindigd. Mede op basis van deze afspraken kan nu aanvang worden gemaakt met het opstellen van een nieuw bestemmingsplan.
Tegelijkertijd met het opstellen van een nieuw ruimtelijk kader kan, op basis van een omgevingsvergunning, al uitvoering worden gegeven aan de ontwikkeling van fase 1 van het plan (21 woningen). De bestaande bedrijfsopstallen van de voormalige eigenaar worden het voorjaar 2014 hiervoor gesloopt.
In een persbericht van 8 april 2014 is bekend gemaakt dat het college van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten heeft voorgesteld om de gemeente Neerijnen een impulssubsidie van € 500.000,- toe te kennen voor het Molenblok. De gemeente moet achteraf verantwoorden hoe zij deze gelden heeft ingezet voor dit project met als hoofddoel *"een impuls te geven aan de stagnerende markt en een bijdrage te leveren aan behoud van werkgelegenheid".*
De nieuwe grondexploitatieberekening is nagenoeg gereed. Het streven is een sluitende exploitatie aan te bieden. Vóór de zomer van 2014 wordt de berekening aan de raad voorgelegd met het voorstel om de benodigde gelden voor het bouw- en woonrijp maken beschikbaar te stellen.

Financiële positie

Buffer algemene reserve bouwgrondexploitaties
Ruimtelijke ontwikkelingen zijn trajecten die meerdere jaren duren, waarmee hoge investeringen zijn gemoeid en waarvan de resultaten voor een lange tijd grote invloed hebben. Belangrijk is des te meer om zorgvuldige afwegingen te maken en de risico's zo goed mogelijk in te schatten.
Onderdeel van een grondexploitatie is dan ook een risico-inventarisatie, die periodiek wordt bijgesteld. Bij de risico-inventarisatie gaat het om een inschatting van de mate waarin een risico van toepassing is en het effect op het financiële resultaat.

In de jaarrekening 2012 is op basis van taxaties van de grondposities een verliesvoorziening getroffen van € 3,8 mln. Hiermee zijn de risico's voldoende afgedekt. Het saldo van de reserve bouwgrond is derhalve per 1-1-2014 € 3.189,00.

Tussentijdse winst neming
De raad heeft 9 juli 2009 ingestemd met de Nota spelregels betreffende wijze van (tussentijdse) winst-/verliesneming en afsluiten grondexploitaties.
Rekening houdend met de tot dan uitgevoerde ongeschreven regels waarbij risicomijdend wordt geopereerd, wordt het beleid met ingang van 1 januari 2009 als volgt toegepast:
Winst binnen een exploitatieopzet, of een afzonderlijk deel daarbinnen, kan alléén tussentijds genomen worden als:

- Alle kosten van een complex geheel zijn gedekt door gerealiseerde verkopen. Iedere verdere verkoop is dus pure winst.
- Bijna alle kosten zijn gemaakt én ook de behoedzaam geraamde nog te maken laatste kosten geheel zijn gedekt door gerealiseerde verkopen.
- De gerealiseerde verkopen de gemaakte kosten overtreffen én de behoedzaam geraamde nog te verkrijgen verkoopopbrengsten aanmerkelijk hoger zijn dan de behoedzaam geraamde nog te maken laatste kosten. Deze situatie kan zich voordoen bij locaties met een relatief grote winstgevendheid.

Verlies wordt genomen bij de jaarrekening zodra dit bekend is.
Bij het afsluiten van een (nog niet opgestarte) exploitatie wordt het verlies direct afgeboekt, voor nog lopende exploitaties wordt voor de te verwachten verliezen een voorziening getroffen.

Bestemmingsreserve bovenwijkse investeringen
In de raadsvergadering van februari 2010 is ingestemd met de Nota bovenwijkse zaken. Deze nota geeft het beleidskader weer voor het verhaal van kosten bij de uitgifte van bouwrijpe grond.
De bijdrage voor bovenwijkse investeringen was voorlopig vastgesteld op € 15,- per m^2 uitgeefbare grond. Tengevolge van nieuwe ontwikkelingen en jurisprudentie heeft de gemeenteraad in februari 2013 besloten de Nota bovenwijkse zaken deel 2 met terugwerkende kracht tot 1 september 2012 buiten werking te stellen.
Het wegvallen van de bijdrage per m^2 bovenwijkse voorzieningen bij anterieure overeenkomsten betekent minder/onvoldoende dekking om bepaalde maatregelen te realiseren.
Bij verkoop van gemeentelijke bouwgrond is het beleid dat nog wel een bedrag van € 4,54 per m^2 toegevoegd aan de reserve bovenwijkse investeringen.
In verband met de stagnerende grondverkoop en woningbouw wordt nu per complex bezien of van de bijdrage bovenwijks moet worden afgezien dan wel dat deze neerwaarts moet worden bijgesteld teneinde het betreffende project vlot te trekken.

3.5. Bedrijfsvoering

Inleiding
Onder bedrijfsvoering verstaan we de wijze waarop de financiële en personele middelen worden ingezet om zo effectief en efficiënt mogelijk de afgesproken producten te leveren c.q. taken te vervullen. Bedrijfsvoering omvat de onderdelen personeel, inkoop, organisatie, financiën, automatisering, communicatie en huisvesting en is bepalend voor de wijze waarop de gemeente haar taken kan verwezenlijken. Bedrijfsvoering heeft als reikwijdte de volledige gemeentelijke organisatie, dus niet alleen de ambtelijke, maar ook de bestuurlijke organisatie.
De burger mag erop rekenen, dat de gemeente de beschikbare middelen transparant, doelmatig, doeltreffend en rechtmatig besteedt, dat ze met andere woorden een betrouwbare partner is.

Bestuurlijke organisatie
In het licht van het Coalitieakkoord 2011-2014 wil het bestuur toegankelijk zijn en wil oog en oor hebben voor wat er speelt binnen de gemeenschap. Participatie en consultatie in een vroeg stadium is het credo. Er worden duidelijke keuzes gemaakt. Het begrip burgerparticipatie is belangrijk en zal nog belangrijker worden. Het streven is erop gericht de burger in een zo vroeg mogelijk stadium te betrekken bij het opstellen van beleidsplannen; en niet alleen de individuele burger, maar ook de ondernemers, de maatschappelijke organisaties en de verenigingen. Het bestuur staat voor een ambtelijke organisatie, die extern gericht is en waar de burger centraal staat.

Bedrijfsvoering algemeen
De afgelopen jaren is de bedrijfsvoering verder ontwikkeld. Dat is ook onderkend door de accountant bij de controle van de laatste jaarrekeningen. De planning en controlcyclus is voorzien van een stevig fundament en we bouwen verder aan een transparante organisatie.

Samenwerking
Eind 2012 zijn bestuurlijke gesprekken gevoerd met de gemeente Lingewaal over samenwerkingsmogelijkheden. In 2013 is door Lingewaal een onderzoek opgestart naar intergemeentelijke samenwerking in de Regio waarbij eveneens gekeken wordt naar Zuid-Holland. Neerijnen heeft input geleverd aan het onderzoek. Naar aanleiding van de resultaten van het onderzoek heeft de raad van Lingewaal het College opdracht geven een tweetal scenario's nader te onderzoeken. Dit betreft enerzijds het samenwerkingsverband Geldermalsen/Culemborg/Tiel en anderzijds het samenwerkingsverband Leerdam/Giessenlanden/Zederik. Hiermee zijn de gesprekken met Lingewaal over samenwerking vooralsnog beëindigd.

Overigens worden bestaande samenwerkingsvormen gecontinueerd en nieuwe samenwerkingsvormen geïmplementeerd. Met ingang van 1 januari 2013 is de Omgevingsdienst Rivierenland gestart, die het merendeel van de milieutaken binnen onze gemeente voor zijn rekening neemt. Ook de regionalisering van de brandweer heeft per 1 januari 2013 zijn beslag gekregen. De brandweer Geldermalsen-Neerijnen-Lingewaal is per die datum opgehouden te bestaan en onderdeel gaan uitmaken van een nieuwe regionale brandweer die het geografische gebied van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid zal beslaan.

Ook op het terrein van de decentralisaties in het sociaal domein (Jeugdzorg, AWBZ/WMO en Participatiewet) wordt in regionaal verband samengewerkt. Doormiddel van informatienota's is de raad in 2013 van de ontwikkelingen op deze beleidsterreinen op de hoogte gesteld. In 2013 zijn door de raad belsuiten genomen over deelnanme aan het regionaal infrastructuur Werk en Inkomen (RIW). Deze instelling zal met ingang van 1 januari **2015** de Participatiewet gaan uitvoeren.

Tot slot is in 2013 het besluit genomen om de gemeente Neerijnen om te vormen tot een regiegemeente. Een regie-gemeente bepaalt het beleid maar laat de uitvoering van het beleid zoveel mogelijk door externe partijen uitvoeren. Een voorbeeld is het uitbesteden van de heffing en inning van belastingen en de WOZ-admistratie aan Belasting Samenwerking Rivierenland (BSR). Een en ander heeft erin geresulteerd dat de raad heeft ingestemd met het overhevelen van de uitvoerende taken in de openbare ruimte naar de Avri en de vergunningverlening in het kader van de Wabo

naar de ODR. Hierdoor kunnen de in de begroting 2014 opgenomen ombuigingstaakstellingen gerealiseerd worden. Daarnaast zijn wij in staat onze taken uit te voeren. Kostenbewust, met minder kwetsbaarheid en maximale continuïteit.

Personeel
De gemeente heeft te maken met een voortdurende groei van het aantal taken en het invoeren van wet- en regelgeving. Zowel de taken als de vernieuwde wet- en regelgeving worden steeds complexer.
Het management besteedt maximale aandacht aan de arbeidsomstandigheden en werkt aan een klimaat waar de medewerkers ertoe doen. We willen investeren in goede medewerkers en we zoeken naar mogelijkheden om de goede medewerkers langer aan ons te binden. Uitstroom kunnen we uiteindelijk niet voorkomen. Kijkend naar onze schaal zijn we vooral "opleidingsgemeente". Een deel van de medewerkers zal op een gegeven moment doorstromen naar grotere gemeenten, vanwege betere loopbaanperspectieven.
Ook zal door vergrijzing en ontgroening het aanbod van goed personeel onder druk komen te staan. Het vraagt meer tijd vacatures goed in te vullen. Er is meer maatwerk nodig om goede medewerkers aan te trekken en te binden. Daarom investeren we ook in stages en traineeplaatsen.

Wat betreft de personele invulling maken we een onderscheid in formatie en bezetting. Formatie betreft het aantal full-time equivalenten dat nodig is om de taken die aan de organisatie zijn opgedragen, ook daadwerkelijk te kunnen uitvoeren. Bezetting betreft de invulling van de formatie met medewerkers die de opgedragen taken moeten uitvoeren. Momenteel loopt een onderzoek naar de benodigde formatie. Na vaststelling van de benodigde formatie kan deze voor een aantal jaren dienen als leidraad en alleen bij het afstoten van taken of het verantwoordelijk worden voor nieuwe taken zal de benodigde formatie aanpassing behoeven.

Met betrekking tot de inhuur van personeel van derden wordt een uiterst terughoudend beleid gevoerd. Inhuur is een optie wanneer behoefte is aan tijdelijke – of beperkte – specialistische kennis. Uitgangspunt blijft dat extern personeel ingehuurd wordt, wanneer de noodzaak aantoonbaar is. Het gevolg van dit beleidsuitgangspunt is dat bij uitval van personeel niet alles volgens planning kan worden uitgevoerd en prioriteiten worden gesteld. Naar aanleiding van het rapport van de rekenkamer met betrekking tot de inhuur van personeel is een procesbeschrijving gemaakt. Via deze procesbeschrijving is op uniforme wijze de afweging tot, het besluit over en het beheer van inhuur van personeel geregeld.

Inkoop
Voor haar inkopen maakt de gemeente Neerijnen gebruik van de diensten van het Inkoopbureau van de Regio Rivierenland. Het Inkoopbureau voert voor de gemeente de volgende taken uit:

- Advisering bij inkoop- en aanbestedingstrajecten.
- Organisatie, coördinatie en uitvoering van inkoop- en aanbestedingstrajecten.
- Advisering over de rechtmatigheid van inkoop en aanbesteding.
- Controle van inkoop- en aanbestedingstrajecten.
- Ontwikkeling van inkoopbeleid voor de gemeente Neerijnen.
- Ontwikkeling van en professionele inkoopfunctie voor de gemeente Neerijnen.

Uiteraard komen inkopen tot stand in een proces van samenspraak tussen medewerkers van het Inkoopbureau van Regio Rivierenland en medewerkers van de gemeente Neerijnen met als uiteindelijk doel optimalisatie van de gemeentelijke inkoopfunctie.

Organisatie
Na de organisatieverandering in 2010 met de overgang van 6 naar 4 teams, is sprake van een redelijk stabiele organisatie die echter voortdurend geconfronteerd wordt met noodzakelijke kleinere en grotere aanpassingen. Door de ingrijpende besluiten in 2013 inzake de regie-gemeente en de besluiten om uitvoerende taken buiten de organisatie te plaatsen is de noodzaak aanwezig om de organisatie ingrijpender te wijzigen. Per 1 januari 2014 is derhalve sprake van twee teams, te weten het team Dienstverlening en beleid en het team Bedrijfsvoering. Samen met de gemeentesecretaris wormen de managers van deze teams het Managementteam. Hiermee kan de organisatie slagvaardig aangestuurd worden en zijn we klaar voor de ontwikkelingen die we als gemeente op ons af zien komen.

Financiën
Het jaar 2013 is gestart met een kerntakendiscussie. Het kerntakendocument, als output van deze discussie, heeft als basis gefungeerd om bij de begrotingsbehandeling 2014 te besluiten tot breed gedragen ombuigingen. Hiermee kon een structureel sluitende jaarschijf 2014 bereikt worden. Voor de jaren 2015 en volgende worden nadelige begrotingssaldi geprognosticeerd.

Na een periode van acht jaar controle door Ernst en Young accountants wordt vanaf 2013 de administratie en jaarrekening gecontroleerd door Deloitte.
De eerste Boardletter is het najaar van 2013 uitgebracht. Deloitte concludeert in deze boardletter dat Neerijnen zich bewust is van de consequenties van een kleinschalige organisatie. Het “in control” zijn en blijven is een aandachtspunt. Dit laatste is met name van belang met betrekking tot het onderbrengen van activiteiten elders.

In 2013 is een doorontwikkelde programmabegroting voor het begrotingsjaar 2014 gepresenteerd. In deze begroting zijn alle programma's op dezelfde uniforme wijze gepresenteerd. Per programma zijn een aantal prestatie-indicatoren opgenomen op basis waarvan de raad kan sturen. Daarnaasst is bij elk programma een doelenboom gevoegd waarin de link van doel via sub-doel naar concrete activiteit schematisch is weergegeven.

Automatisering en informatisering
Naast de traditionele productiefactoren arbeid en kapitaal, wordt informatie tegenwoordig ook steeds vaker beschouwd als een productiefactor. Omdat organisaties steeds afhankelijker van elkaar worden, is onderlinge communicatie zo belangrijk geworden dat organisaties te allen tijd de juiste informatie moeten hebben om naar behoren te kunnen functioneren. Juiste, volledige en tijdig beschikbare gegevens zijn dan ook van groot belang voor het functioneren van een gemeente en de partijen (ook individuele burgers) waarmee zij zaken doet. Gezien het belang van de gegevens waarover de gemeente beschikt en het gevaar dat misbruik of oneigenlijk gebruik van deze gegevens met zich meebrengt, behoeft het geen betoog dat informatiebeveiliging een belangrijke plaats inneemt in het gemeentelijk gegevensbeheer.
In 2013 is het Informatiebeleidsplan 2012-2016 geactualiseerd. De projecten die opgenomen zijn voor de jaarschijf 2013 zijn vrijwel allemaal gerealiseerd. Een drietal omvangrijke projecten wordt met name genoemd. Vervanging kantoorautomatisering door open office. Vervanging van de Oracle-server en upgrade van Oracle 10 naar 11 en de vervanging van de PC's in virtuele PC's.
Daarnaast is in 2013 forse vooruitgang geboekt met betrekking tot de basisregistraties en de koppelingen tussen deze administraties.

Communicatie
Communicatie wordt waar mogelijk zo veel mogelijk afgestemd op de verschillende dorpen. Inwoners moeten goed worden geïnformeerd over de zaken die spelen in hun directe leefomgeving. Door middel van een heldere en goed toegankelijke website kan de informatieverstrekking aan burgers, instellingen en bedrijven verbeterd worden. In 2013 heeft de raad besloten voornamelijk via de website te communiceren in plaats van via de informatierubriek in het Nieuwsblad Geldermalsen. Deze wijze van elektronisch publiceren levert een efficiencyvoordeel op terwijl de bereikbaarheid optimaler is.
Een belangrijk aandachtspunt bij het verstrekken van informatie is het vermogen om zich in te leven in de vragen van burgers, instellingen en bedrijven. Voor zover dit nog niet het geval is zal dit aspect continu onderdeel moeten vormen van training en opleiding.
Om draagvlak voor beleid te verwerven is het essentieel dat belanghebbenden zoals (groepen van) inwoners, maatschappelijke organisaties, verenigingen, winkeliers en ondernemers vanaf het allereerste stadium betrokken worden bij de ontwikkeling van dat beleid. De rol van goede communicatie wordt des te belangrijker voor een gemeentelijke overheid die, mede gedwongen door bezuinigingen, steeds verder moet terugtreden en meer taken en verantwoordelijkheden over moet laten aan de maatschappij en de individuele burgers. Deze beweging vraagt heldere communicatie over de veranderende rollen tussen overheid, organisaties en individuele burgers.
In 2013 heeft het College alle kernen in de gemeente bezocht. Deze zogenaamde Burgeravonden starten met een rondrit door de desbetreffende kern. Daarna konden inwoners spreken met de bestuurders tijdens het inloopspreekuur. De avond werd plenair afgesloten waar allerlei onderwerpen aan de orde kwamen.

Huisvesting
De bestuurlijke en ambtelijke organisatie van onze gemeente is gehuisvest in een cultuurhistorisch gebouw in een prachtige omgeving. De keerzijde van deze locatie is dat de beheerkosten van een dergelijk rijksmonument hoger liggen dan de beheerkosten van een modern kantoorgebouw.
Om het gebouw in gebruik te kunnen blijven houden als kantoorgebouw dat voldoet aan de eisen die daaraan in deze tijd gesteld worden, moeten steeds meer inspanningen worden geleverd. Om daarnaast het gebouw ook aantrekkelijk te houden als trouwlocatie, zullen de bestaande voorzieningen van tijd tot tijd een upgrade behoeven. In 2013 zijn de voorbereidingen en onderhandelingen om het kasteel te verkopen gestart, hetgeen geresulteerd heeft in een voorstel dat begin 2014 aan de raad ter besluitvorming toegezonden is.

Organogram gemeente Neerijnen 2013

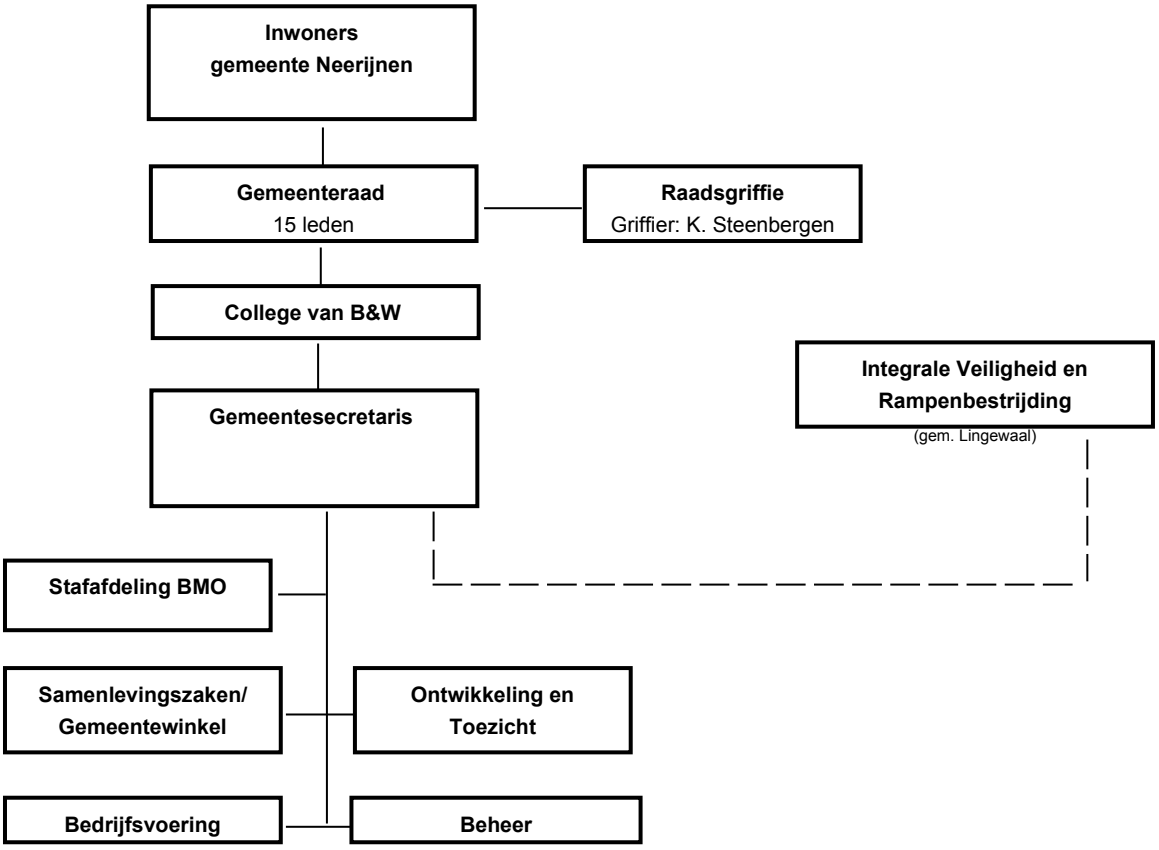

3.5.1. Doelmatigheid en rechtmatigheid

In de Gemeentewet was bepaald dat de doelmatigheid en rechtmatigheid van de administratie en van het beheer moeten worden gewaarborgd en getoetst. Bij de invoering van het dualisme heeft ten aanzien van het onderdeel doelmatigheid een verschuiving plaatsgevonden van toetsing door een accountant naar toetsing door de raad door middel van bijvoorbeeld de rekenkamer(functie).
Hiertoe dient enerzijds de raad regels te stellen die de doelmatigheid en de rechtmatigheid waarborgen (beheers- en controleverordening) en anderzijds dient de accountant bij zijn controle van de rekening van de gemeente deze borging van de rechtmatigheid te toetsen.

In artikel 212, eerste lid van de Gemeentewet is opgenomen dat de Raad door regels er voor moet zorgen dat de organisatie van de administratie en het beheer van de vermogenswaarden voldoen aan de eisen van de doelmatigheid en controle. Met andere woorden: de Raad dient een verordening vast te stellen die waarborgen schept voor (het vergroten van) doelmatigheid en rechtmatigheid. De Raad heeft deze verordening op 24 september 2009 vastgesteld.

Wanneer gesproken wordt over rechtmatigheid, dan komen daar de volgende aspecten aan de orde:

- deugdelijkheid van de financiële verantwoording;
- rechtmatigheid van de verplichtingen, uitgaven en ontvangsten;
- misbruik en oneigenlijk gebruik van regelingen;
- ordelijk en controleerbaar financieel beheer.

In het kader van rechtmatigheid is in bijlage 5.1. een analyse opgenomen van de begrotings-afwijkingen en in bijlage 5.2 een analyse van de begrotingsrechtmatigheid.

3.6. Financiering

Inleiding
In de wet Financiering Decentrale Overheden (wet FIDO) worden de kaders gesteld voor een verantwoorde, prudente en professionele inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie van decentrale overheden. Naast de van hogerhand opgelegde regels, geven de individuele gemeenten zelf een nadere inkadering door het vaststellen van een treasurystatuut. In 2007 is het Treasurystatuut van de gemeente Neerijnen door het college vastgesteld.

De uitvoering van het treasurybeleid binnen de kaders van het Treasurystatuut vereist een planning- en controlcyclus met een daaraan verbonden verantwoordingsinformatie. De gemeenteraad mandateert de uitvoering van de treasury-activiteiten aan de ambtelijke organisatie, daarom is in het treasurystatuut vastgelegd welke taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden de uitvoerende ambtenaren hebben. Een van de verantwoordelijkheden is het periodiek informeren van de raad over de treasury-activiteiten. In de begroting leggen wij u de beleidsplannen met betrekking tot de treasuryfunctie voor. In het jaarverslag wordt verantwoording afgelegd over de in dat jaar uitgevoerde treasury-activiteiten.

Treasurybeheer
Bij het vaststellen van de begroting 2009 is uitgegaan van een totale doorverdeling van de rentelasten tegen een vast percentage van 5,5 %, tenzij een ander percentage is afgesproken (bijvoorbeeld bij begraafplaatsen, riolering, bouwgrondexploitatie en verstrekte geldleningen). Het niet verdeelde saldo van de rentelasten en –baten wordt in één bedrag naar de exploitatie verdeeld bij het onderdeel algemene dekkingsmiddelen.

Financieringsbeleid
Uitgangspunt is dat bij een normale rentestructuur (lange rente is hoger dan de korte rente) tot aan de kasgeldlimiet kort gefinancierd wordt via het aantrekken van daggeld en dat boven deze limiet er langdurige (vaste) geldmiddelen worden aangetrokken.
Aangezien liquide middelen nodig zijn voor een aantal grote investeringen zoals twee MFC's en de school in Tuil en de rente in 2010 historisch laag was is een lening aangetrokken van € 12 miljoen met een looptijd en een rentevast-periode van 30 jaar tegen 4,995% per jaar. In 2011 en 2012 is ten laste van deze lening bedragen opgenomen voor de financiering van de investeringen. Alleen over het opgenomen geld wordt rente berekend. In januari 2013 is de lening in zijn totaliteit opgenomen.
In 2012 is besloten tot het vervroegd aflossen van een tweetal bij de Nederlandse Waterschapsbank afgesloten geldlening met een schuldrestant van € 8 mln en een rentepercentage van 4,498%. Voor de herfinanciering is een lening van eveneens € 8 miljoen afgesloten met een rentepercentage 2,89%.

Beleggingen
In 2001 heeft de gemeente Neerijnen de opbrengst van de verkoop van het gasbedrijf van € 3.630.242,-- (NLG 8 miljoen) in een Garantiemandaat bij de ABN/AMRO belegd. Dit product heeft een looptijd van 20 jaar (tot 1-9-2021) en heeft een hoofdsomgarantie van € 3.630.242,--. Dit houdt in dat aan het eind van de looptijd in ieder geval de hoofdsom uitgekeerd wordt. Daarnaast wordt elk jaar een uitkering gedaan van € 136.134,-- (3,75% van de hoofdsom).
Om er voor te zorgen dat in 2021 de hoofdsom uitgekeerd kan worden is een swap (obligatie) aangekocht met een looptijd van 20 jaar. Met een klein deel van het ingelegde bedrag (het actieve deel) wordt belegd in beleggingen met hoog verwacht rendement en hoog risico. Bij de voorjaarsnota 2011 is, in het kader van de ombuigingsoperatie, besloten het actieve deel op te nemen en de opbrengst ad. € 585.000,-- te gebruiken voor extra afschrijvingen van investeringen met een maatschappelijk nut. Per ultimo 2013 resteert de swap en met een waarde van € 4.289.470,-- per 31 december 2013 en het actief deel ad. € 5.503. Het rendement vanaf 2001, inclusief de jaarlijkse stortingen, komt hiermee op € 2.883.000,--. Dit is ca. 6% gemiddeld per jaar.

Hieronder wordt het verloop van de waarde van het garantiemandaat weergegeven.

	31-12-2011	31-12-2012	31-12-2013
I *obligatie*	4.283.677	4.478.272	4.289.470
I			
I *actief deel:*			
liquiditeiten	8.136	6.334	5.503
derivaten	0	0	0
totaal actief deel	8.136	6.334	5.503
Totaal I en II	**4.291.813**	**4.484.606**	**4.294.973**

Renterisicobeheer
Als maatstaf voor een goed treasurybeleid geldt het renterisico dat wordt gelopen over zowel het lang als het kort vreemd vermogen. Als richtlijn voor het lang vreemd vermogen wordt gebruik gemaakt van de renterisiconorm. Deze norm houdt in dat maximaal over 20% van de vaste schuld per 1 januari een renterisico wordt gelopen. Het renterisico over het kort vreemd vermogen wordt bepaald aan de hand van de kasgeldlimiet. Deze limiet geeft aan dat de vlottende schuld maximaal 8,5% van het begrotingstotaal per 1 januari van het dienstjaar mag bedragen.
De kasgeldlimiet voor 2013 kwam uit op een bedrag van € 2.050.000,--.

Ruimte kasgeldlimiet 2013
De gemiddelde ruimte per kwartaal blijkt uit onderstaande tabel.

Bedragen x € 1.000	1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
Gemiddeld tekort vlottende middelen	3.357	4.812	6.108	4.146
Kasgeldlimiet	2.050	2.050	2.050	2.050
Ruimte onder kasgeldlimiet	-1.307	-2.762	-4.058	-2.096

In 2013 is de kasgeldlimiet in elk kwartaal overschreden. Dit is veroorzaakt door de vervroegde aflossing van een tweetal geldleningen bij de Waterschapsbank in februari 2013. Gedurende 2013 is het tekort aan liquide middelen gefinancierd met kasgeld. De rente op kasgeld was in 2013 erg laag (gemiddeld 0,1%). In 2013 is een vaste geldlening afgesloten van € 8 miljoen met als stortingsdatum 2 december 2013 tegen een rente-percentage van 2,89%. Door het aantrekken van deze vaste geldlening bedraagt het tekort aan vlottende middelen per ultimo 2013 € 1.118.000. Hiermee blijven we royaal binnen de kasgeldlimiet van € 2.050.000.

Renterisiconorm
De renterisiconorm begrenst de rentegevoeligheid van de vaste schuldpositie van de gemeente. Het renterisico wordt bepaald door de som van het bedrag aan herfinanciering en van het bedrag aan renteherziening op de vaste schuld. Het percentage voor de risiconorm voor de gemeenten is vastgesteld op 20%. Er mag dus per jaar maar 1/5e deel van de langlopende schuld aan rentewijziging onderhevig zijn.

	Renterisiconorm en renterisico's vaste schuld 2013-2016, *bedragen * € 1.000*	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**
1a	Renteherziening op vaste schuld o/g	0	0	0	0
1b	Renteherziening op vaste schuld u/g	0	0	0	0
2	Netto renteherziening op vaste schuld (1a -/- 1b)	0	0	0	0
3a	Nieuw aan te trekken vaste schuld	20.000	0	0	0
3b	Nieuw te verstrekken vaste schuld	0	0	0	0
4	Netto aan te trekken vaste schuld (3a -/- 3b)	20.000	0	0	0
5	Te betalen aflossingen	9.025	1.392	1.392	1.392
6	Herfinanciering (laagste van 4 en 5)	9.025	1.392	1.392	1.392
7	Renterisico op vaste schuld (2 + 6)	9.025	1.392	1.392	1.392
Renterisiconorm					
8	Stand van de vaste schuld per 1 januari	13.888	24.863	23.471	22.079
9	Te hanteren %	20%	20%	20%	20%
10	Renterisiconorm (8 x 9)	2.778	4.973	4.694	4.416
Toets renterisiconorm					
10	Renterisiconorm	2.778	4.973	4.694	4.416
	Renterisico op vaste schuld	9.025	1.392	1.392	1.392
11	Ruimte (10 -/- 7)	-6.247	3.581	3.302	3.024

Door de vervroegde aflossing van een tweetal leningen in 2013 is de renterisiconorm in 2013 overschreden. Vanaf 2014 valt het renterisico op de vaste schuld binnen de renterisiconorm.

3.7. Lokale heffingen

Inleiding
Lokale heffingen worden onderscheiden in heffingen waarvan de besteding gebonden dan wel ongebonden is. De paragraaf lokale heffingen geeft een inzicht in beide vormen van heffing:

- Tot de categorie heffingen waarvan de besteding gebonden is behoren onder meer de bouwleges, afvalstoffenheffing en het rioolrecht.

- Bij de heffingen waarvan de besteding ongebonden is moeten we met name denken aan de O.Z.B., hondenbelasting (in Neerijnen afgeschaft) en precariobelasting (in 2013 ook niet van toepassing in Neerijnen).

Met name deze tweede categorie vormt een belangrijk deel van de inkomsten van onze gemeente. Omdat de besteding van deze heffingen niet gebonden is aan een bepaalde taak worden zij tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend.

Inzicht in de omvang, werking en reikwijdte van de lokale heffingen is van belang voor de Raad, omdat deze immers veelal de enige mogelijkheid vormen om aanvullende wensen te kunnen financieren. De lokale heffingen zijn een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid en staan altijd in de politieke belangstelling. Deze heffingen raken de burgers namelijk direct in de portemonnee.

De gemeente Neerijnen kent de hierna te noemen heffingen :
- Onroerende zaakbelastingen (ongebonden heffing)
- Rioolrechten (gebonden heffing)

Daarnaast kent de gemeente een aantal heffingen ter dekking van de dienstverleningskosten van de gemeente. Hierop wordt ook nader ingegaan.

Onroerende zaakbelastingen
In geld gemeten is de onroerend zaakbelasting (O.Z.B.) de belangrijkste heffing in Neerijnen. De opbrengst hiervan is, zoals in de inleiding al besproken, vrij besteedbaar.

Voor woningen betalen alleen de eigenaren O.Z.B.
Bij niet-woningen (kantoren, winkels, schuren e.d.) en andere onbebouwde eigendommen moeten zowel de eigenaar als de gebruiker O.Z.B. betalen.

Belastingplichtig zijn :
* *de eigenaar (of erfpachter, opstalhouder enz) ;*
  dit is degene die op 1 januari van het belastingjaar eigenaar is of het zakelijk recht heeft over een onroerende zaak.

* *de gebruiker ;*
  dit is degene die op 1 januari van het belastingjaar een onroerende zaak die niet in hoofdzaak tot woning dient in gebruik heeft of huurt.

De aanslag wordt bepaald door de (eigendoms- of gebruiks) situatie op 1 januari van het belasting-jaar. Het waardeniveau wordt bepaald op de peildatum die een jaar vóór het belastingjaar ligt.

Met ingang van het jaar 2009 is de heffing en invordering van de onroerende zaakbelastingen uitbesteed aan de Belasting Samenwerking Rivierenland (B.S.R.).

Onderstaand een overzicht van de tarieven per € 2.500,-- WOZ-waarde in onze gemeente.

Belastingplichtige	Woningen			
	2010	2011	2012	2013
	Percentage	Percentage	Percentage	Percentage
Eigenaren	0,0796 %	0,0798 %	0,0818 %	**0,0855 %**
Gebruikers	-	-	-	**-**
Totaal	**0,0796 %**	**0,0798 %**	**0,0818 %**	**0,0855 %**

Belastingplichtige	Niet-woningen			
	2010	2011	2012	2013
	Percentage	Percentage	Percentage	Percentage
Eigenaren	0,1541 %	0,1549 %	0,1594 %	**0,1658 %**
Gebruikers	0,1244 %	0,1242 %	0,1278 %	**0,1329 %**
Totaal	**0,2785 %**	**0,2791 %**	**0,2872 %**	**0,2987 %**

Rioolrechten
De aanleg, het onderhoud en de vervanging van het gemeentelijk rioolstelsel wordt betaald via de rioolheffing. Onder de naam rioolrecht wordt een recht geheven op de eigenaar van een op het riool aangesloten onroerende zaak. Daarnaast wordt van de gebruiker van een eigendom een recht geheven indien er meer dan 500 m³ water verbruikt wordt en dit afvalwater wordt geloosd op het gemeentelijk rioleringssysteem.

De tarieven rioolrecht bedroegen in de afgelopen jaren:

Belastingjaar	Tarief
2009	€ 310,00
2010	€ 326,52
2011	€ 343,15
2012	€ 361,58
2013	**€ 367,00**

In de Raadsvergadering van 6 december 2012 is het rioolrecht voor 2013 vastgesteld op € 367,00, conform het Gemeentelijk Riolerings Plan 2008-2012, vastgesteld op 26 maart 2009.
Het nieuwe WRP 2013-2017 is vastgesteld in de Raadsvergadering van 26 september 2013 en is verwerkt in de gemeentelijke meerjarenbegroting 2014-2018.

Afvalstoffenheffing
Het inzamelen van afval wordt in een samenwerkingsverband (Regio Rivierenland) uitgevoerd door de Afvalverwijdering Rivierenland (AVRI) te Geldermalsen. Ook de invordering van de afvalstoffenheffing wordt door de Regio Rivierenland uitgevoerd.

Overige lokale heffingen
Naast de hiervoor genoemde belastingen/rechten heft de gemeente Neerijnen een aantal rechten en leges. Het betreft de begraafrechten, de leges in het kader van bijzondere wetten, de leges burgerzaken en de bouwleges. De begraafrechten worden geheven ter dekking van de kosten voor begravingen. De leges bijzondere wetten betreffen de leges voor het afgeven van vergunningen zoals bijvoorbeeld de horecavergunningen. De leges voor burgerzaken betreffen onder meer de leges voor het afgeven van paspoorten en het sluiten van huwelijken.

Overzicht lokale heffingen Neerijnen

Naam heffing	Tarief 2013	Grondslag	Werkelijk 2011	Werkelijk 2012	Begroot 2013	Werkelijk 2013
OZB	Diversen	Waarde / € 2.500	1.799.978	1.885.309	1.870.895	1.807.995
Rioolrechten	€ 367,00	Aansluiting	1.702.508	1.804.083	1.906.000	1.852.487
Begraafplaatsen	Diversen	Gemaakte kosten	176.585	228.836	185.868	180.874
Bijzondere wetten	Diversen	Gemaakte kosten	9.585	6.403	10.000	11.468
Burgerzaken : gem.leges	Diversen	Gemaakte kosten	237.990	203.399	220.818	197.108
Bouwleges	Diversen	Gemaakte kosten	426.972	281.807	272.000	299.171
Overige leges	Diversen	Gemaakte kosten	25.911	29.313	41.455	74.598
			4.379.529	4.439.150	4.507.036	4.423.701

Kwijtschelding
Gemeenten kunnen, met inachtneming van de Invorderingswet 1990, kwijtschelding verlenen voor gemeentelijke heffingen. Hierbij kunnen zij zelf beslissen voor welke heffingen kwijtschelding mogelijk is. In Neerijnen kon in 2013 voor de O.Z.B. en rioolrechten kwijtschelding worden aangevraagd. Indien het netto besteedbaar inkomen onder de door de rijksoverheid bepaalde normen ligt, kan men voor kwijtschelding in aanmerking komen. In 2013 heeft de B.S.R. namens de gemeente Neerijnen geen kwijtscheldingen verleend.

4. Deel 2 - JAARREKENING 2013

4.1. Balans en programmarekening met toelichting

De jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2013, de (programma)rekening van baten en lasten over het jaar 2013 en de toelichting op beide onderdelen.

4.2. Balans per 31 december 2013

Op de volgende pagina's worden de begin- en eindbalans van 2013 gepresenteerd.

ACTIVA	31-12-2013		31-12-2012	
Vaste Activa				
Materiële activa		*21.916.383*		*16.700.302*
Investeringen met economisch nut	19.777.035		15.129.771	
Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut	2.139.348		1.570.531	
Financiële activa		*8.875.339*		*7.250.332*
Beleggingen	3.630.989		3.630.989	
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	48.010		48.010	
Leningen aan woningbouwcorporaties	64.346		68.266	
Overige langlopende leningen u/g	3.442.986		3.503.067	
Overige financiële vaste activa	1.689.008		0	
Totaal Vaste Activa		**30.791.722**		**23.950.634**
Vlottende Activa				
Voorraden		*5.878.970*		*5.298.084*
Niet in exploitatie genomen bouwgronden	5.990.083		5.852.619	
Onderhanden werk	3.384.836		3.245.465	
Voorziening bouwgrondexploitatie	-3.800.000		-3.800.000	
Gebouwen	304.051		0	
Uitzettingen < 1 jaar		*2.407.241*		*1.908.693*
Vorderingen op openbare lichamen	1.789.115		1.344.347	
Debiteuren	618.126		564.346	
Liquide middelen		*214.830*		*210.069*
Kas-, bank- en girosaldi	214.830		210.069	
Overlopende activa		*1.554.805*		*1.818.723*
Overlopende activa	1.554.805		1.818.723	
Totaal Vlottende Activa		**10.055.846**		**9.235.569**
Totaal ACTIVA		**40.847.568**		**33.186.203**

PASSIVA	31-12-2013		31-12-2012	
Vaste Passiva				
Eigen Vermogen		*8.295.576*		*8.931.744*
Algemene reserve	2.637.123		4.569.498	
Bestemmingsreserves	5.290.760		5.898.667	
Nog te bestemmen resultaat	367.693		-1.536.422	
Voorzieningen		*2.326.526*		*2.334.617*
Voorzieningen	2.326.526		2.334.617	
Vaste schulden > 1 jaar		*24.921.179*		*13.924.090*
Onderhandse leningen	24.862.735		13.887.733	
Waarborgsommen	1.555		1.443	
Door derden belegd geld	56.889		34.914	
Totaal Vaste Passiva		**35.543.281**		**25.190.451**
Vlottende Passiva				
Vlottende schulden < 1 jaar		*3.714.473*		*5.981.336*
Kasgeldleningen	0		2.000.000	
Kas-, bank- en girosaldi	1.118.111		2.124.105	
Overige schulden	671.195		748.014	
Crediteuren algemeen	1.925.167		1.109.217	
Overlopende passiva		*1.589.814*		*2.014.416*
Overlopende passiva	1.589.814		2.014.416	
Totaal Vlottende Passiva		**5.304.287**		**7.995.752**

Totaal PASSIVA	**40.847.568**	**33.186.203**

4.3. Waarderingsgrondslagen

De gehanteerde uitgangspunten zijn gebaseerd op het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Vaste activa
De immateriële- en materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met afschrijvingen en duurzame waardeverminderingen en in voorkomende gevallen verminderd met ontvangen subsidies of ten behoeve van bepaalde investeringen gevormde reserves en voorzieningen. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. Activa met een relatief geringe betekenis worden in het jaar van aanschaf direct ten laste van de rekening van baten en lasten gebracht. Op vaste activa met een beperkte gebruiksduur wordt jaarlijks afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur. De financiële vaste activa zijn deels opgenomen tegen verkrijgingswaarde en deels tegen de nominale waarde. In de “Financiële verordening gemeente Neerijnen 2009” (vastgesteld op 24 september 2009) zijn door de gemeenteraad de beleidsregels met betrekking tot het investeren en afschrijven vastgelegd ten behoeve van een uniform gemeentelijk activabeleid, waardoor toekomstige financiële nadelen in de investeringssfeer worden beperkt c.q. weggenomen. De uitgangspunten en financiële effecten van deze nota zijn in deze jaarrekening verwerkt.

Voorraden
De post voorraden is in twee elementen uit te splitsen :
- in uitvoering zijnde exploitaties (onderhanden werken)
- ‘nog niet’ in exploitatie genomen gronden (voorraad grond)

Waardering vind plaats tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs, vermeerderd met een renteopslag over het geïnvesteerde vermogen en verminderd met opbrengsten (oa. grondverkoop). Waar nodig zijn voor verliesgevende exploitaties voorzieningen gevormd.

Vorderingen
De vorderingen zijn opgenomen tegen de nominale waarde. Indien vorderingen dubieus worden geacht, dan wordt dit vermeld in de toelichting bij de betreffende post. Er zijn voorzieningen wegens oninbaarheid getroffen (een voorziening voor algemene vorderingen en een voorziening voor de vorderingen van sociale zaken).

Liquide middelen
De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende activa
De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Passiva
Voorzover niet anders vermeld, zijn passiva gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen
Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het nog te bestemmen resultaat volgend uit de programmarekening. Reserves worden gevormd conform de door de raad genomen besluiten. Dit geldt eveneens voor de toevoegingen en onttrekkingen. Belangrijke afwijkingen zijn vermeld in de toelichting op de balans. Aan de reserves wordt jaarlijks op basis van het in de begroting vastgestelde bedrag, rente toegevoegd. Bestemmingsreserves zijn de voor een specifiek doel afgezonderde bestanddelen van het eigen vermogen.

Voorzieningen
Voorzieningen worden gewaardeerd op het bedrag van de desbetreffende verplichting c.q. het voorzienbare verlies. Voorzieningen worden gevormd ter afdekking van:
- Verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs is in te schatten.

- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten.
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

Overige activa en passiva
De waardering van de overige activa en passiva geschiedt in het algemeen op nominale waarde. Wanneer hiervan wordt afgeweken is dit in de toelichting bij de desbetreffende post vermeld.

4.4. Grondslagen resultaatbepaling

Deze grondslagen zijn grotendeels ontleend aan de waarderingsgrondslagen. Voor het overige geldt dat de lasten en baten zoveel mogelijk worden toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben. Verliezen worden verantwoord op het moment dat ze voorzienbaar zijn; winsten worden eerst verantwoord nadat ze gerealiseerd zijn.

Afschrijvingen
Afschrijving van de activa vindt zowel plaats op lineaire als annuïtaire basis en is gebaseerd op de verwachte gebruiksduur. De afschrijvingstermijnen sluiten aan op de financiële verordening 2009. De eerste afschrijving vindt in principe plaats in het eerste jaar na gereedkoming van het activum.

Rente
Onder de rentelasten is tevens begrepen de aan de reserves toegerekende rente, de zogenoemde "bespaarde rente". Omdat deze rentelasten niet werkelijk worden betaald, komen zij op één centrale plaats binnen de gemeentebegroting en –rekening tot uitdrukking. Namelijk als baten bij het onderdeel "Algemene dekkingsmiddelen". Met ingang van 2004 wordt er niet meer direct rente aan de reserves en voorzieningen toegevoegd, maar wordt deze gewoon via de exploitatie toegevoegd. De rentelasten worden in beginsel middels een vast percentage van 5,5% verdeeld, tenzij hiervoor andere afspraken zijn gemaakt. Het resultaat van de niet verdeelde rentelasten en –baten wordt in één bedrag aan de exploitatie toegerekend. Ten aanzien van de recente langlopende geldleningen wordt rekening gehouden met transitorische rente aan het einde van het verslagjaar.

Kostentoerekening
Bij het opstellen van de begroting 2010 is de gehele kostenverdeelstaat opnieuw opgesteld. Kosten worden zoveel mogelijk toegerekend aan de producten waar ze betrekking op hebben. In de gemeente Neerijnen wordt in 2013 voor de verdeling van de kapitaallasten en de apparaatskosten gebruik gemaakt van de volgende (hulp)kostenplaatsen:
- hulpkostenplaats Personeel;
- hulpkostenplaats Automatisering;
- hulpkostenplaats Huisvesting;
- hulpkostenplaats Interne dienstverlening;
- hulpkostenplaats Planning, Control en Financiën;
- kostenplaats Samenlevingszaken/gemeentewinkel;
- kostenplaats Milieu, economie en grondzaken;
- kostenplaats Gemeentewerken;
- kostenplaats Beheer Openbare Ruimte;
- kostenplaats Bestuur- en managementondersteuning;
- kostenplaats Kapitaallasten.

De kosten van de hulpkostenplaatsen worden op basis van verdeelsleutels doorbelast naar de kostenplaatsen. Vanuit de kostenplaatsen wordt doorbelast naar de diverse producten.

4.5. Toelichting op de balans

4.5.1. Materiële vaste activa

Vaste activa die in het verleden geheel ten laste van een daartoe gevormde bestemmingsreserve zijn gebracht of geheel zijn afgeschreven zijn niet opgenomen in de investerings- en financieringsstaat. Tevens worden eventuele investeringsbijdragen van derden en bijdragen uit daartoe gevormde bestemmingsreserves in het jaar van ingebruikname in mindering gebracht op de aanschafwaarde van het actief. Op grond van het BBV moeten de materiële vaste activa vanaf 2004 worden ingedeeld in een tweetal categorieën, namelijk de investeringen met een economisch nut en investeringen met een maatschappelijk nut.

De vaste materiële activa worden tussen de 10 jaar en 80 jaar afgeschreven. De afschrijvingstermijn van deze investeringen is afhankelijk van de technische levensduur (indien deze langer is dan de economische levensduur, is de afschrijvingstermijn afhankelijk van de economische levensduur).
In november 2001 is door de gemeenteraad de nota activabeleid vastgesteld. In deze nota zijn de beleidsregels met betrekking tot het investeren en afschrijven vastgelegd ten behoeve van een uniform gemeentelijk activabeleid, waardoor toekomstige financiële nadelen in de investeringssfeer worden beperkt c.q. weggenomen. De uitgangspunten en financiële effecten van deze nota zijn (voor zover deze niet strijdig zijn met de verslagleggingregels in het BBV) in deze jaarrekening verwerkt.

Materiële vaste activa met een economisch nut

	Bedrijfs-gebouwen	Gronden en terreinen	Machines, apparaten en installaties	Vervoer-middelen	Grond-, weg- en waterbouw-kundige werken	Totaal
Boekwaarde per 1-1-2013	**7.486.495**	**900.355**	**625.538**	**534.652**	**5.582.729**	**15.129.769**
Investeringen	6.177.993	94.434	140.498	0	808.083	7.221.008
Desinvesteringen	413.223	0	143.367	397.859	0	954.449
Afschrijvingen	333.146	35.939	196.982	24.492	372.330	962.889
T.l.v. Reserve / bijdragen derden	352.352	0	0	0	0	352.352
Naar voorraden	304.051	0	0	0	0	304.051
Afwaarderingen	0	0	0	0	0	0
Boekwaarde per 31-12-2013	**12.261.716**	**958.850**	**425.686**	**112.302**	**6.018.481**	**19.777.035**

Tot de posten “bedrijfsgebouwen” en “gronden en terreinen” behoren de negen schoolgebouwen voor het openbaar en bijzonder basisonderwijs. Hoewel de juridische eigendom van deze scholen berust bij de desbetreffende schoolbesturen zijn de gebouwen op grond van het economisch eigendom van de gemeente in de balans opgenomen. De boekwaarde van dit onderdeel bedroeg eind 2013 ruim € 5,5 miljoen. Het bedrag van investeringen bij de “bedrijfsgebouwen” betreft hoofdzakelijk de activering van de bouw van het MFC (multifunctioneel centrum) Haaften (ruim € 4,5 miljoen), daarnaast betreft het nieuwbouw van de school in Tuil, voor een bedrag van bijna € 1,2 miljoen. Onder de “machines, apparaten en installaties” worden onder andere de automatiseringsmiddelen (zowel hardware als software) verantwoord. Enkele grotere investeringen hierop betreffen aanschaf nieuwe pc's en nieuwe office software. De investeringen onder de “grond-, weg-, en waterbouwkundige werken” betreffen de uitbreiding en de investeringen op grond van het Gemeentelijk Riolerings Plan. Het bedrag vermeldt bij naar voorraden van “Bedrijfsgebouwen” betreft de overheveling van de boekwaarde van het kasteel/koetshuis, dit in verband met de verkoopintentie hiervan in 2014.

Materiële vaste activa met een maatschappelijk nut

	Grond-, weg- en waterbouw-kundige werken	Overige materiële activa	Totaal
Boekwaarde per 1-1-2013	**1.446.985**	**123.546**	**1.570.531**
Investeringen	1.142.907	0	1.142.907
Desinvesteringen	0	0	0
Afschrijvingen	109.586	6.487	116.073
T.l.v. Reserve / bijdragen derden	458.017	0	458.017
Afwaarderingen	0	0	0
Boekwaarde per 31-12-2013	**2.022.290**	**117.058**	**2.139.348**

De investeringen onder de “grond-, weg-, en waterbouwkundige werken” betreffen onder andere de uitbreiding en de investeringen op de fietspaden.

4.5.2. Financiële vaste activa

	Beleg-gingen	Leningen (u/g) woningbouw	Aandelen en effecten	Overige fin. vaste activa	Overige leningen (u/g)	Totaal
Boekwaarde 1-1-2013	**3.630.987**	**68.267**	**48.010**	**0**	**3.503.068**	**7.250.332**
Vermeerderingen	0	0	0	1.747.250	10.079	1.757.329
Aflossingen	0	3.921	0	0	70.159	74.080
Afschrijvingen	0	0	0	58.242	0	58.242
Boekwaarde 31-12-2013	**3.630.987**	**64.346**	**48.010**	**1.689.008**	**3.442.986**	**8.875.337**

Onder “Beleggingen” is het Gemeente Garantieplan opgenomen tegen de nominale waarde. Dit product is afgesloten bij de ABN/AMRO en heeft een looptijd tot 1 september 2021.
De post leningen (u/g) woningbouw bestaat uit een langlopende vordering op Woningbouwvereniging “De Goede Woning Neerijnen” in verband met door deze instelling aangegane geldleningen. Deze geldleningen zijn destijds door de gemeente uit eigen middelen gefinancierd. Van de vordering op Woningbouwvereniging “De Goede Woning Neerijnen” is in 2013 € 3.921,-- afgelost, de restantvordering bedraagt € 64.346,--. De aandelen zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Koersverschillen op aandelen worden derhalve niet in aanmerking genomen. De vermeerdering bij aandelen en effecten betreft de activering van boeterente. Begin 2013 is een nieuwe lening afgesloten, om daarmee oudere leningen te kunnen aflossen. Voorwaarde was echter wel dat een boete betaald moest worden. Deze boete is geactiveerd en wordt gelijk aan de looptijd van de nieuwe afgesloten lening afgeschreven. De rentepercentages van de oude leningen waren 4,498%, de nieuwe lening heeft een rentepercentage van 2,890%. Overige leningen betreft onder andere hypothecaire geldleningen aan ambtenaren (€ 3.317.486,--), geldleningen aan ambtenaren in verband met PC-privé project en gemeentelijk fietsenplan (€ 893,--) en leningen aan diverse instellingen (€ 124.607,--).

4.5.3. Vlottende activa

- **Voorraden: onderhanden werk**

De onder de voorraden opgenomen werken van de grondexploitaties worden gewaardeerd tegen verkrijging- of vervaardigingsprijs, vermeerderd met een renteopslag over het geïnvesteerde vermogen en eventueel met tussentijdse toevoegingen aan het eigen vermogen of voorzieningen.
Hierop worden ontvangsten uit verkoop, andere bijdragen van derden en onttrekkingen aan eigen vermogen of voorzieningen in mindering gebracht. Toevoegingen en onttrekkingen aan, respectievelijk van eigen vermogen of voorzieningen houden verband met het resultaat van de onderhanden werken. De overige voorraden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs.
Voor specificaties van de verschillende complexen wordt verwezen naar de overzichten grondexploitaties (staten P). Voor het opvangen van negatieve dan wel positieve exploitatieresultaten van de nog af te ronden complexen is een bestemmingsreserve voor bouwgrondexploitaties aanwezig. De stand van deze bestemmingsreserve bedraagt per 31 december 2013 € 3.190,--.

Ten aanzien van de complexen wordt het volgende opgemerkt:

Complex	Boekwaarde 01-01-2013	Uitgaven 2013	Inkomsten 2013	Verlaging boekwaarde	Boekwaarde 31-12-2013
Nog niet in exploitatie genomen					
Ophemert, Slingerbos	2.287.608	115.631	1.000		2.402.239
Haaften, Haaften Noord	2.625.804	81.061			2.706.865
Tuil, Klingelenberg Noord	791.561	11.333			802.893
Ophemert, Aeneas Mackaylaan	71.831	6.255			78.086
Haaften, Dutry v Haeftenstraat	38.403	8.795		47.198	0
Haaften, Schoolstraat	37.289	9.194		46.482	0
Haaften, Honekeskamp	63	417		480	0
Haaften, Dorpshuisstraat	61	213		274	0
Subtotaal nog niet in exploitatie genomen	**5.852.619**	**232.898**	**1.000**	**94.434**	**5.990.083**
In exploitatie genomen					
RvR Varik, Molenblok	3.245.465	139.371			3.384.836
Subtotaal in exploitatie genomen	**3.245.465**	**139.371**	**0**	**0**	**3.384.836**
Subtotaal	**9.098.084**	**372.269**	**1.000**	**94.434**	**9.374.918**
Voorziening grondexploitaties	-3.800.000				-3.800.000
Totaal	**5.298.084**				**5.574.918**

** Risico analyse grondexploitaties*
Mede door de economische situatie op de woning-/grondmarkt is begin 2013 een risicoanalyse grondexploitaties uitgevoerd. In een besloten commissie van april 2013 zijn de raadsleden geïnformeerd over het plan van aanpak. De gevolgen van de taxaties zijn verwerkt in de balans, de marktwaarde per prijspeil 1 januari 2013 is bepaald op € 5.260.000. Deze marktwaarde is lager dan de huidige boekwaarde. Op basis van de BBV is derhalve een voorziening getroffen van € 3.800.000.
Naar aanleiding van de hernieuwde taxatieronde, begin 2014, is gebleken dat een bijstelling van de voorziening grondexploitaties niet noodzakelijk is.

** Complexen Centrumplan Haaften*
Bij het opstellen van de jaarrekening 2012 is ervoor gekozen de locaties binnen het centrumplan Haaften (Dutry van Haeftenstraat, Schoolstraat, Honekeskamp en Dorpshuisstraat) op te nemen onder de voorraden onderhanden werk.
Aangezien de gemeente slechts een inspanningsverplichting op zich heeft genomen om de planologische procedure te doorlopen is er bij de jaarrekening 2013 de keuze gemaakt om bovengenoemde plannen uit de voorraden te halen en deze te activeren in de staat van investeringen.

- **Gebouwen**

Vanwege de intentie om het kasteel/koetshuis te verkopen in 2014, dient het kasteel/koetshuis opgenomen te worden als vlottend actief:

	Bedrijfsgebouwen
Boekwaarde per 1-1-2013	**0**
Van materiële vaste activa	304.051
Boekwaarde per 31-12-2013	**304.051**

- **Uitzettingen < 1 jaar**

De vorderingen kunnen als volgt worden gerubriceerd:

Specificatie per balansdatum	31-12-2013	31-12-2012
Vorderingen op openbare lichamen	1.789.115	1.344.347
Debiteuren	618.126	564.346
Totaal	**2.407.241**	**1.908.693**

De belangrijkste openstaande posten betreffen:

Vorderingen op publiekrechtelijke lichamen

1. Belastingdienst (BTW-compensatiefonds) 1.666.327
2. Belastingdienst (BTW 4e kwartaal en suppletie) 122.787

Debiteuren

De vorderingen bestaan uit een groot aantal posten. Ook de vorderingen in verband met gemeentelijke belastingen zijn hieronder opgenomen.
Het verloop is als volgt weer te geven:

	31-12-2013	31-12-2012
Debiteuren conform debiteurenlijst	657.126	621.346
Af: voorziening dubieuze debiteuren	- 39.000	- 57.000
Debiteuren conform balans	**618.126**	**564.346**

- **Liquide middelen**

Deze saldi zijn niet beklemd, maar staan ter vrije beschikking van de gemeente.
Specificatie per balansdatum:

	31-12-2013	31-12-2012
Banksaldi	213.997	192.699
Kas	833	8.608
Kruisposten	0	8.762
Totaal	**214.830**	**210.069**

- **Overlopende activa**

De vorderingen kunnen als volgt worden gerubriceerd:

Specificatie per balansdatum	**31-12-2013**	**31-12-2012**
Vorderingen sociale zaken	803.848	888.872
Overlopende activa	946.263	929.851
Totaal	**1.750.111**	**1.818.723**

Overlopende activa
De overlopende activa bestaat onder andere voor € 469.505,-- uit vooruitbetaalde bedragen met betrekking tot 2014. Daarnaast zijn de grootste openstaande vorderingen als volgt te specificeren :

- € 102.536 te vorderen administratieve vergoeding gemeente Tiel
- € 123.068 nog op te nemen gelden inzake het ABN AMRO garantieplan.

Vorderingen sociale zaken
Deze vorderingen zijn te splitsen in vier categorieën, tevens is een voorziening gevormd:

	31-12-2013	31-12-2012
Verstrekte leningen inzake IOAW-, IOAZ- en BZ-regelingen	317.567	289.197
Vorderingen op grond van krediethypotheek	132.378	112.192
Vorderingen inzake de leenbijstand	520.307	628.246
Overige vorderingen, waaronder oa verhaal van ten onrechte verleende bijstandsuitkeringen	21.738	21.738
Voorziening debiteuren sociale zaken	- 188.142	- 162.501
Totaal	**803.848**	**888.872**

4.5.4. Eigen vermogen

	Algemene Reserve	Bestemmings-reserves	Totaal Reserves
Saldo 01-01-2013	**4.569.498**	**5.898.668**	**10.468.166**
Bijschrijving inflatiecorrectie	0	89.687	89.687
Vermeerdering t.l.v. de exploitatie	0	1.324.562	1.324.562
Vermeerdering t.l.v. investeringen	0	0	0
Vermindering rekeningresultaat 2012	-1.536.422	0	-1.536.422
Aanwending t.b.v. de exploitatie	-395.954	-1.533.260	-1.929.214
Aanwending t.b.v. investeringen	0	-488.895	-488.895
Saldo 31-12-2013	**2.637.122**	**5.290.761**	**7.927.883**

- **Algemene reserve**

Doel : Weerstandsvermogen, ten behoeve van het opvangen van tegenslagen in de toekomst.
De algemene reserve is te splitsen in een minimaal weerstandsvermogen en een vrij aanwendbaar gedeelte. Omtrent de gewenste hoogte van het minimale weerstandsvermogen is voor 2012 een herziene nota 'Reserves en Voorzieningen' aan de raad aangeboden. De raad kan het vrij aanwendbare gedeelte een bepaalde bestemming geven. In dat geval zal het gedeelte met een specifieke bestemming onder de bestemmingsreserves moeten worden opgenomen.

Stand per 01-01-2013		**4.569.498**
Verminderingen	Aanwending t.b.v. rubriek 5 en 6	-395.954
	Rekeningresultaat 2012	-1.536.422
Stand per 31-12-2013		**2.637.122**

	Door de raad geaccordeerde verminderingen van de algemene reserve :	
x	Overheveling 2012 : afkoop overhead veiligheidsregio	88.000
x	Overheveling 2012 : baggeren watergangen	68.700
x	Overheveling 2012 : snoeien bomen Neerijnen-Oost	30.000
x	Overheveling 2012 : vervanging beplanting De Hoek, Est	5.000
x	Overheveling 2012 : ARBO-voorzieningen huisvesting	13.500
x	Overheveling 2012 : digitaliseren milieudossiers	10.000
x	Overheveling 2012 : bevordering toerisme en recreatie	6.000
x	Overheveling 2012 : structuurvisie Neerijnen	30.352
x	Overheveling 2012 : buurtsportcoaches	23.880
x	Begroting 2013 : extra onderhoud wegen 2013	90.000
x	Begroting 2013 : subsidie peuterspeelzalen	15.000

x	Begroting 2013 : projecten welvarend	5.000
x	Begeleiding gewezen wethouder	10.522
	Totaal aanwending rubriek 5 en 6	**395.954**

- **Bestemmingsreserves**

Doel : Onder de overige bestemmingsreserves zijn opgenomen de gereserveerde gelden waaraan de raad een bijzondere bestemming heeft gegeven. In de Gemeente Neerijnen worden de bestemmingsreserves gebruikt voor de egalisatie van de investerings- en exploitatielasten en dekking voor toekomstige uitgaven (conform de nota reserves en voorzieningen, actualisatie 2012).

Stand per 01-01-2013		**5.898.668**
Vermeerderingen	Inflatiecorrecties	89.687
	Dotaties t.l.v. rubriek 5, 6 en 7	1.324.562
Verminderingen	Aanwending t.b.v. rubriek 5, 6 en 7	-2.022.155
Stand per 31-12-2013		**5.290.761**

Vermeerderingen reserves door toevoeging inflatiecorrectie :		
x	MFC Ophemert	14.696
x	Onderhoud buitenkant schoolgebouwen	38.560
x	Afbouw diverse complexen	12.746
x	Buitensportaccommodaties	4.922
x	Bovenwijkse investeringen	18.763
	Totaal inflatiecorrectie	**89.687**

Vermeerderingen reserves ten laste van rubriek 5, 6 en 7 :		
x	Onderhoud buitenkant schoolgebouwen	421.614
x	Dekkingsreserve MFC Haaften	410.000
x	Buitensportaccommodaties	37.650
x	Lokale Educatieve Agenda	6.219
x	Rekenkamercommissie	6.552
x	Egalisatie begraafplaatsen	59.480
x	Inventaris gymnastieklokalen	11.322
x	Bestemmingsplannen	45.000
x	Egalisatie riolering	291.033
x	e-NUP	21.720
x	Cultuurhistorie	13.972
	Totaal vermeerderingen	**1.324.562**

	Verminderingen reserves ten laste van rubriek 5, 6 en 7 :	
x	MFC Ophemert	-715.227
x	Onderhoud buitenkant schoolgebouwen	-473.788
x	Afbouw diverse complexen	-91.034
x	Buitensportaccommodaties	-3.398
x	Lokale Educatieve Agenda	-25.422
x	Calamiteit bomen	-40.000
x	Eigen Wijs Rivierenland	-12.500
x	Speelplekvoorzieningen	-39.238
x	Wet Maatschappelijke Ondersteuning	-12.070
x	Egalisatie riolering	-15.887
x	Inventaris gymnastieklokalen	-127.269
x	Bestemmingsplannen	-118.238
x	Bovenwijkse investeringen	-348.084
	Totaal verminderingen	**-2.022.155**

4.5.5. Resultaat boekjaar

De rekening 2013 sluit met een positief saldo (na bestemming) van € 367.693,--.
Een nadere analyse van het resultaat is opgenomen in paragraaf 1.5.

4.5.6. Vreemd vermogen

- **Voorzieningen**

De meeste voorzieningen zijn gevormd voor het egaliseren van de exploitatielasten en toekomstige uitgaven voor (groot) onderhoud.

	Voorzieningen
Saldo 01-01-2013	**2.334.617**
Bijschrijving inflatiecorrectie	0
Vermeerdering t.l.v. de exploitatie	1.316.025
Vermeerdering t.l.v. investeringen	0
Aanwending t.b.v. de exploitatie	-1.324.116
Aanwending t.b.v. investeringen	0
Saldo 31-12-2013	**2.326.526**

Conform artikel 44.2 van de BBV zijn in 2008 de 'Voorzieningen middelen derden met specifieke bestedingsverplichting' uit de voorzieningen gehaald en ondergebracht onder de overlopende passiva. De voorzieningen 'dubieuze debiteuren' en 'bouwgrondexploitaties' zijn conform de BBV voorschriften op de balans in mindering gebracht op respectievelijk het debiteurensaldo en de voorraden.

De voorzieningen zijn:

Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen

Doel: toereikende voorziening om onderhoudslasten gemeentelijke gebouwen, op basis van de meerjarenonderhoudsplanning, de komende jaren te kunnen betalen.

Stand per 01-01-2013		**631.234**
Vermeerderingen	Toevoeging volgens begroting 2013	203.912
Verminderingen	Werkelijke onderhoudskosten 2013	-171.985
Stand per 31-12-2013		**663.161**

Voorziening onderhoud wegen

Doel: toereikende voorziening om de exploitatielasten onderhoud wegen, op basis van een meerjarenplanning, de komende jaren te kunnen betalen.

Stand per 01-01-2013		**156.294**
Vermeerderingen	Toevoeging volgens begroting 2013	691.775
Verminderingen	Werkelijke onderhoudskosten 2013	-746.187
Stand per 31-12-2013		**101.882**

Voorziening groenonderhoud begraafplaatsen

Doel: toereikende voorziening om de exploitatielasten onderhoud begraafplaatsen voor het aandeel van de in het verleden uitgegeven graven de komende jaren te kunnen betalen.

Stand per 01-01-2013		**645.919**
Vermeerderingen	Toevoeging volgens begroting 2013	64.533
Verminderingen	Onttrekking t.b.v. onderhoud graven	-78.634
Stand per 31-12-2013		**631.818**

Voorziening riolering

Doel: toereikende voorzieningen om de exploitatielasten van de riolering de komende jaren te kunnen betalen.

Stand per 01-01-2013		**178.997**
Vermeerderingen	Toevoeging volgens begroting 2013	112.036
Verminderingen	Dotatie aan BR Egalisatie riolering	-291.033
Stand per 31-12-2013		**0**

Voorziening pensioenverplichtingen wethouders

Doel: toereikende voorziening om de exploitatielasten van de pensioenverplichtingen wethouders de komende jaren te kunnen betalen (gebaseerd op actuariële waardeberekeningen van Raet).

Stand per 01-01-2013		**722.173**
Vermeerderingen	Toevoeging o.b.v. berekeningen Raet	61.089
Verminderingen	Aanwending i.v.m. pensioenaanspraken	-12.793
Stand per 31-12-2013		**770.469**

Voorziening onderhoud openbare verlichting

Doel: toereikende voorziening om de exploitatielasten onderhoud openbare verlichting, op basis van een meerjarenplanning, de komende jaren te kunnen betalen.

Stand per 01-01-2013		**0**
Vermeerderingen	Toevoeging volgens voorjaarsnota 2013	22.650
	Restant budget achterstallig onderhoud	160.030
Verminderingen	Vervanging lichtmasten 2013	-23.484
Stand per 31-12-2013		**159.196**

Voor een specificatie van de toename en afname per voorziening wordt verwezen naar de staat van reserves en voorzieningen.

- **Langlopende schulden**

De langlopende passiva bestaan uit schulden aan derden met een looptijd langer dan 1 jaar.

Specificatie per balansdatum	31-12-2013	31-12-2012
Onderhandse leningen	24.862.736	13.887.733
Door derden belegd geld : St Variks Belang	56.889	34.914
Waarborgsommen	1.555	1.443
Totaal	**24.921.180**	**13.924.090**

Het verloop van deze posten wordt in de volgende tabel weergegeven.

	Onderhandse leningen	Belegde gelden St Variks Belang	Waarborg-sommen
Saldo 01-01-2013	**13.887.733**	**34.914**	**1.443**
Vermeerderingen	20.000.000	78.492	112
Aflossingen	-9.024.997	-56.517	0
Saldo 31-12-2013	**24.862.736**	**56.889**	**1.555**

Over de langlopende geldleningen is in 2013 gemiddeld 4,93% rente betaald (2012 : 4,18%).

- **Vlottende passiva - Kortlopende schulden**

De kortlopende schulden kunnen als volgt worden gerubriceerd:

Specificatie per balansdatum	31-12-2013	31-12-2012
Crediteuren algemeen	1.925.167	1.109.218
Overige kortlopende schulden	671.195	748.014
Kas-, bank- en girosaldi	1.118.111	2.124.105
Kasgeldleningen	0	2.000.000
Totaal	**3.714.473**	**5.981.337**

Crediteuren algemeen en overige kortlopende schulden (bedragen > € 20.000)

De belangrijkste posten betreffen:

x	Provincie Gelderland, einddeclaratie aanleg rotonde Tuil	160.000
x	Mouwrik Waardenburg bv, 1ste termijn Estse Omloop	202.270
x	Mouwrik Waardenburg bv, 1ste termijn Bernhardstraat Haaften	136.732
x	Gebr van Kessel bv, 3de termijn fietspad Bommelsestraat Ophemert	43.570
x	Personenvervoer Vijfstromenland, leerlingenvervoer december 2013	20.656
x	Zuurmond Groen bv, onderhoud bermen en watergangen	27.356
x	Riooltechniek van Deelen, diverse pompen en materialen	32.799
x	Croonen Adviseurs, actualisatie BP Buitengebied	28.902
x	Bouwbedrijf van Deelen, 5% aanneemsom bij oplevering	250.185
x	Bouwbedrijf van Deelen, meer-/minderwerk	126.156
x	Bouwbedrijf van Deelen, schadeclaim	63.465
x	Handelsonderneming Irno, pannakooien speelplaatsen	41.927
x	Brandsen Installatietechniek, werkzaamheden MFC Haaften	66.439
		1.200.457

Bank- en girosaldi
Dit betreft het saldo aan schulden aan de Postbank, ABN-AMRO, Rabobank en Bank Nederlandse Gemeenten per 31 december 2013.

Kasgeldleningen
Op 31 december 2013 was er geen kasgeldlening.

Overlopende passiva

De overlopende passiva kunnen worden verdeeld in een viertal categorieën :

Specificatie per balansdatum	**31-12-2013**	**31-12-2012**
Voormalige voorzieningen	218.040	520.065
Voorziening verlofuren	148.160	142.919
Vooruitontvangen bedragen	26.994	6.756
Nog te betalen bedragen	1.196.620	1.344.676
Totaal	**1.589.814**	**2.014.416**

De belangrijkste drie onderdelen zullen hieronder kort worden toegelicht :

- **Voormalige voorzieningen**

De voormalige voorzieningen zijn in verband met een wijziging in de voorschriften van de BBV in 2008 op de balans opgenomen onder de overlopende passiva. Deze zijn ontstaan door diverse ontvangen subsidies van overheidsorganen. Op het moment dat een regeling eindigt of wanneer hiervoor geen werkzaamheden worden verricht dienen deze bedragen terugbetaald te worden.

		Stand 01-01-2013	Vermeerde-ringen	Verminde-ringen	Stand 31-12-2013
1	Binnensportvoorzieningen	290.000	0	-290.000	0
2	Goedkope woningbouw	47.939	0	0	47.939
3	Centrum Jeugd & Gezin	52.409	0	0	52.409
4	Spoorlijn Waardenburg	9.648	220.472	-230.120	0
5	Verbetering binnenklimaat	24.019	0	-24.019	0
6	Klimaataanpak bestaande woningen	16.400	49.000	-27.358	38.042
7	Participatiebudget	-349	0	0	-349
8	Bibliotheekvernieuwing	80.000	0	0	80.000
		520.066	**269.472**	**-571.497**	**218.041**

Spoorlijn Waardenburg :
Het project ‘spoorlijn Waardenburg’ is in de loop van 2013 afgerond. De eindafrekeningen zijn inmiddels vastgesteld en de nog te ontvangen gelden zijn in 2013 van het ministerie ontvangen. Doordat in de opstartfase de apparaatskosten ten laste van de exploitatie zijn gebracht in plaats van ten laste van de ontvangen subsidie is op dit project een 'voordeel' gerealiseerd van € 147.115. Deze vrijval wordt onder paragraaf 4.7.8. (Programma 7) nader toegelicht.

Binnensportvoorzieningen :
De beschikbare middelen binnensportvoorzieningen zijn in de jaarrekening 2013 vrijgevallen en worden nader toegelicht onder programma 6 onder de beleidstaak sport. Deze zijn echter onder programma 9 toegevoegd aan de bestemmingsreserve dekking MFC Haaften.

Verbetering binnenklimaat :
In 2013 zijn deze niet bestede middelen terugbetaald aan het Minsterie van OC&W.

- **Voorziening verlofuren**

In 2008 is besloten een ‘voorziening’ te vormen voor de nog op te nemen verlofuren en vakantie-dagen. Per saldo is het nog op te nemen verlof in 2013 enigszins toegenomen. In verband hiermee heeft in 2013 een extra dotatie van € 5.241 aan deze voorziening plaatsgevonden.

- **Nog te betalen bedragen**

De belangrijkste posten betreffen (> 25.000) :

x	Transitorische rente 2013	220.087
x	St Fluvium, reconstructie schoolplein OBS Varik	44.017
x	Gemeente Lingewaal, definitief aandeel IVR 2013	55.011
x	Regio Rivierenland, doorschuif BTW 2013	31.046
x	Nog te betalen bedragen sociale zaken Tiel	650.311
		1.000.472

4.5.7. Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Gewaarborgde geldleningen
Naast door de gemeente verstrekte geldleningen (zoals opgenomen onder de financiële vaste activa) staat de gemeente borg voor een aantal geldleningen van instellingen die binnen de gemeente werkzaam zijn (zoals bejaardenoord De Wittenberg). Voor deze borgstellingen is geen voorziening opgenomen in de balans.

De gewaarborgde geldleningen per 31-12-2013 betreffen:

- Stichting De Wittenberg	136.134
- Vitens	110.356
- Waarborgfonds Sociale Woningbouw	11.035.000
Totaal	**11.281.490**

Het saldo van het actieve deel per 31 december 2013 van het Garantiemandaat bij de ABN/AMRO bedraagt € 5.503. (zie paragraaf 3.6 Financiering)

In 2013 zijn geen meerjarige contracten aangegaan met een verplichting van meer dan € 100.000.

4.6. Toelichting op de programmarekening

4.6.1. Toelichting op het rekeningresultaat

De jaarrekening 2013 sluit met een voordelig resultaat van € 367.693. In deze paragraaf wordt een nadere toelichting gegeven op dit voordelige resultaat. Deze toelichting is gebaseerd op verklaringen zoals die door diverse onderdelen van de ambtelijke organisatie zijn aangeleverd.

De toelichting is als volgt opgebouwd:
- Toelichting op de (hulp)kostenplaatsen (paragraaf 4.6.2)
- Toelichting op de beleidstaken (paragraaf 4.7)

Bij deze toelichtingen worden de door de raad vastgestelde ramingen (begroting) vergeleken met het uiteindelijke resultaat (rekening).

Redenen voor het kiezen van deze opbouw

Volgens de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moeten lasten en baten zoveel mogelijk worden toegelicht op de beleidsproducten of beleidstaken. Deze lasten en baten per beleidstaak bestaan boekhoudkundig gezien uit lasten en baten die *direct* op de beleidstaak drukken en uit *indirecte* lasten en baten die zijn toegerekend aan de beleidstaken. Deze indirecte lasten en baten betreffen bijvoorbeeld de personeelslasten en de kapitaallasten.

Resultaat dat wordt toegelicht

	Begroting 2013 (na wijziging)	Rekening 2013	Verschil 2013
Lasten (excl dotaties reserves)	-24.558.193	-21.036.916	3.521.277
Baten (excl aanwendingen reserves)	23.609.426	20.400.748	-3.208.678
Resultaat vóór bestemming	**-948.767**	**-636.168**	**312.599**
Dotaties aan reserves	-554.175	-1.414.248	-860.073
Aanwending van reserves	1.188.047	2.418.109	1.230.062
Totaal mutaties reserves	**633.872**	**1.003.861**	**369.989**
Resultaat ná bestemming	**-314.895**	**367.693**	**682.588**

Het voorgaande betekent dat het verschil tussen en begroting en rekening zoals dat in de voorgaande tabel is weergegeven in de paragrafen 4.6.2 en in de paragraaf programmarekening 4.7 wordt verklaard.

4.6.2. Toelichting op de (hulp)kostenplaatsen

Algemeen
In de gemeente Neerijnen wordt in 2013 voor de verdeling van de kapitaallasten en de apparaatskosten gebruik gemaakt van de volgende (hulp)kostenplaatsen:

- hulpkostenplaats Personeel;
- hulpkostenplaats Automatisering;
- hulpkostenplaats Huisvesting;
- hulpkostenplaats Interne dienstverlening;
- hulpkostenplaats Planning, Control en Financiën;
- kostenplaats Samenlevingszaken/gemeentewinkel;
- kostenplaats Ontwikkeling en Toezicht;
- kostenplaats Gemeentewerken;
- kostenplaats Beheer Openbare Ruimte;
- kostenplaats Bestuur- en managementondersteuning;
- kostenplaats Kapitaallasten.

De kosten van de hulpkostenplaatsen worden o.b.v. verdeelsleutels doorbelast naar de kostenplaatsen. Vanuit de kostenplaatsen wordt doorbelast naar de diverse producten.

Verdeelsleutels
De doorberekening van de (hulp)kostenplaatsen vindt plaats op basis van de werkelijk voor de beleidstaak gemaakte uren tegen het voorcalculatorische tarief. Het verschil tussen de werkelijke netto lasten en de doorverdeelde lasten wordt verantwoord op de beleidstaak “saldo van kostenplaatsen”. De doorberekening van de hulp- en kostenplaatsen vind plaats op basis van het aantal gewerkte productieve uren. Voor de verdeling van de kosten is in 2013 gebruik gemaakt van de tijdschrijfgegevens uit het TIM-pakket.
De kapitaallasten worden doorberekend aan de hand van de werkelijke boekwaarde van de investeringen aan het begin van het boekjaar op basis van het voorcalculatorische rentepercentage. Het verschil wordt verantwoord op de beleidstaak “saldo van kostenplaatsen”.

Analyse kapitaallasten
De verschillen van de doorverdeelde baten en lasten van de kostenplaats kapitaallasten is in onderstaand overzicht uitgewerkt en geeft per programma het volgende beeld te zien:

	Geraamde kapitaal-lasten	Werkelijke kapitaal-lasten	Verschil	Correspon-derende posten	Totaal
Programma 0 : Algemeen bestuur	12.900	7.592	5.308	0	5.308
Programma 1 : Openbare orde en veiligheid	166.763	64.243	102.520	0	102.520
Programma 2 : Verkeer, vervoer en waterstaat	213.009	182.512	30.497	0	30.497
Programma 3 : Economische zaken	9.715	9.715	0	0	0
Programma 4 : Onderwijs	793.117	500.619	292.498	- 292.498	0
Programma 5 : Cultuur en recreatie	46.522	46.522	0	0	0
Programma 6 : Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening	47.632	47.586	46	0	46

	Geraamde kapitaal-lasten	Werkelijke kapitaal-lasten	Verschil	Correspon-derende posten	Totaal
Programma 7 : Volksgezondheid en milieu	827.392	714.816	112.576	- 107.671	4.905
Programma 8 : Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	248.360	271.318	– 22.958	25.246	2.288
Programma 9 : Financiering en algemene dekkingsmiddelen	246.715	246.716	– 1	0	– 1
Saldo doorverdeelde lasten	0	0	0	0	0
Subtotaal	2.612.125	2.091.639	520.486	- 374.923	145.563
Kostenplaatsen	490.898	444.449	46.449	0	46.449
Totaal kapitaallasten	**3.151.380**	**2.174.544**	**566.935**	**- 374.923**	**192.012**

Het voordeel op de aan de exploitatie doorverdeelde kapitaallasten van € 145.563,-- bestaat uit een voordelig verschil van € 520.486,-- tussen de geraamde en de werkelijke kapitaallasten en een nadeel van € 374.923,-- op de corresponderende posten.

Het voordelige resultaat van € 520.486,-- op de geraamde kapitaallasten en de werkelijke kapitaallasten wordt in programma 1 verklaard door uitgestelde investeringen van de brandweer. Bij programma 2 wordt dit verschil veroorzaakt door uitgestelde investeringen m.b.t. wegen. Bij programma 7 wordt het verschil verklaard door uitgestelde investeringen in het kader van het Gemeentelijk Riolerings Plan (G.R.P.).

Het nadelige resultaat van € 374.923,-- op de corresponderende posten van de exploitatie bestaat uit de volgende onderdelen:

Riolering
Mede als gevolg van de (latere) uitvoering van investeringen uit het GRP is aan de riolering een lager bedrag van € 107.671,-- aan kapitaallasten doorberekend. Omdat het hier om een kostendekkende taak gaat en de kosten volledig aan de burger worden doorberekend, is er eigenlijk geen sprake van een voordeel en is er sprake van een nadelige corresponderende post van € 107.671,-- in de vorm van een hogere toevoeging aan de egalisatiereserve riolering.

Overige voorzieningen onderwijs
Onder deze post zijn ook de kapitaallasten opgenomen van de investeringen in de schoolgebouwen. Ten opzichte van de begroting vallen de kapitaallasten € 292.498,-- lager uit. De lagere lasten worden veroorzaakt doordat de investeringen in schoolgebouwen zijn uitgesteld. Aangezien de kapitaallasten van deze investeringen worden gedekt door een bijdrage uit de voorziening “Buitenkant onderhoud schoolgebouwen” is er per saldo geen verschil tussen de geraamde en werkelijke lasten.

Grondexploitaties
Aan de grondexploitaties is een hoger bedrag van € 25.246,-- aan kapitaallasten toegerekend. Omdat het hier om een kostendekkende taak gaat en de kosten volledig aan de grondexploitatie worden doorberekend, is er eigenlijk geen sprake van een nadeel en is er sprake van een voordelige corresponderende post van € 25.246,-- in de vorm van een hogere doorbelasting van de kapitaallasten naar de grondexploitaties.

Analyse apparaatskosten
Onder apparaatskosten worden niet alleen de salarislasten van het ambtelijke apparaat (exclusief onderwijs) verstaan, maar ook de overhead zoals de lasten van de huisvesting (gemeentehuis en gemeentewerkplaats) en de gebruikte materialen (voertuigen, gereedschappen en meubilair).
De financiële effecten van de doorverdeling van de apparaatskosten voor de exploitatie bestaan uit twee componenten, namelijk een rechtstreeks effect en de effecten van de corresponderende posten.
Bij de corresponderende posten, die verderop in deze paragraaf in detail vermeldt staan, kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de nadeligere doorverdeling naar de riolering. Doordat deze beleidstaak kostendekkend is, heeft er een hogere (voordeligere) bijdrage van de bestemmingsreserve 'tariefegalisatie rioolrechten' plaatsgevonden.

De verschillen van de doorverdeelde baten en lasten van de apparaatskosten is in onderstaand overzicht uitgewerkt en geeft per programma het navolgende beeld te zien:

	Geraamde doorbe-lasting	Werkelijke doorbe-lasting	Verschil	Correspon-derende posten	Totaal
Programma 0 : Algemeen bestuur	1.095.809	905.511	190.298	0	190.298
Programma 1 : Openbare orde en veiligheid	383.339	128.359	254.980	0	254.980
Programma 2 : Verkeer, vervoer en waterstaat	534.998	510.022	24.976	0	24.976
Programma 3 : Economische zaken	34.119	25.728	8.391	0	8.391
Programma 4 : Onderwijs	97.580	71.192	26.387	0	26.387
Programma 5 : Cultuur en recreatie	630.803	656.836	– 26.033	0	– 26.033
Programma 6 : Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening	385.196	483.789	- 98.593	0	- 98.593
Programma 7 : Volksgezondheid en milieu	736.303	717.436	18.867	2.087	20.954
Programma 8 : Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	1.282.564	1.416.577	– 134.013	- 136.363	- 270.376
Programma 9 : Financiering en algemene dekkingsmiddelen	363	4.954	- 4.591		- 4.591
Saldo doorverdeelde lasten	38.556	633.941	- 595.385	0	- 595.385
Subtotaal	5.219.630	5.554.345	– 334.715	- 134.276	- 468.991
Kostenplaatsen	1.569.477	1.391.445	178.032	- 46.449	131.583
Totaal apparaatskosten	**6.789.107**	**6.945.790**	**– 156.683**	**– 180.725**	**– 337.408**

Het nadeel op de apparaatskosten van € 468.991**,--** bestaat uit een nadelig verschil van € 334.715,-- tussen de geraamde en de werkelijke apparaatskosten en een nadeel van € 134.276,-- op de corresponderende posten. Het nadeel op de apparaatskosten wordt veroorzaakt door verschillen in de baten en lasten van de diverse (hulp)kostenplaatsen.

Het nadelig resultaat op de corresponderende posten van € 134.276,-- bestaat uit de volgende onderdelen:

- Riolering

  Aan de riolering is een hoger bedrag van € 2.087,-- aan apparaatskosten toegerekend. Omdat het hier om een kostendekkende taak gaat en de kosten volledig aan de burger worden doorberekend, is er eigenlijk geen sprake van een nadeel en is er sprake van een voordelige corresponderende post van € 2.087,-- in de vorm van een hogere onttrekking aan de egalisatiereserve riolering.
- Grondexploitaties

  Aan de grondexploitaties is een lager bedrag van € 136.363,-- aan apparaatskosten toegerekend. Omdat het hier om een kostendekkende taak gaat en de kosten volledig aan de grondexploitatie worden doorberekend, is er eigenlijk geen sprake van een voordeel en is er sprake van een nadelige corresponderende post van € 136.363,-- in de vorm van een lagere doorbelasting van de apparaatskosten naar de grondexploitaties.
- Kostenplaatsen

  De uitgaven op de kostenplaatsen worden zowel bij de begroting en de jaarrekening volledig doorberekend naar de exploitatie. De opgenomen corresponderende post betreft het voordeel van de kapitaallasten die aan de kostenplaatsen zijn toegerekend. Zonder deze “correctie” zou dit voordeel bij zowel de kapitaallasten en de kostenplaatsen worden verantwoord.

Analyse verschillen apparaatskosten:
Het nadeel van € 334.715,-- op de doorverdeelde apparaatskosten bestaat uit de afwijkingen op de verschillende (hulp)kostenplaatsen. De toelichting van de afwijkingen wordt hieronder weergegeven.

Hulpkostenplaats Personeel (€ 45.729,-- nadelig)
Op de hulpkostenplaats personeel is er sprake van de volgende, grotere afwijkingen:

- Loonbetalingen en sociale premies

  Op dit budget is de mutatie van de nog te betalen verlofuren per 31 december 2013 geboekt. De dotatie in 2013 bedraagt € 5.241,--. Ook teruggaaf van eerder betaalde loonheffingen (€ 1.836,--) zijn hier als voordeel opgenomen. Het budget van beloningsdifferentiatie is hier opgeraamd, de daadwerkelijke betalingen zijn echter bij de teams opgenomen. Hierdoor ontstaat een voordeel van € 14.840,--. Ook zijn bij de najaarsnota hier de extra salarislasten welke geraamd zijn voor de gehele organisatie bijgeraamd. Dit betrof € 20.000,--, terwijl de diverse extra lasten bij de teams zelf zijn geboekt. De kosten van begeleiding van een oud wethouder zijn hier als last opgenomen, dit is een nadeel van € 10.500,--. De kosten van een trainee zijn ook op deze post geboekt, dit geeft een nadeel van € 20.000,--, daarnaast zijn de kosten van een gedetacheerd personeelslid € 10.000,-- hoger uitgevallen, hier staat wel een vergoeding bij personeel van derden tegenover.
- Sociale uitkeringen

  De pensioenpremies van oud medewerkers zijn op deze post geboekt, evenals de kosten van het berekenen van de pensioenen, door Raet. Het totaal van deze posten is € 9.194,-- nadelig.
- Personeel van derden

  Detachering van een medewerker geeft een voordeel van ongeveer € 15.000,--.
- Aankopen niet duurzame goederen en diensten

  Op deze post is een nadeel van € 42.000,--. Dit komt met name door hogere verzekeringsbedragen (€ 2.754,--) en hogere uitgaven voor juridische adviezen en van reis- en verblijfkosten (€ 9.078,-- nadelig). Een voordeel is ontstaan vanwege minder vacatures op de post werving en selectie: € 3.744,--. Door extra begeleiding van de ARBO

en de ondernemingsraad is dit € 16.000 dit nadeliger uitgevallen. Vanwege extra opleidingen voor het personeel is een nadeel ontstaan van € 25.275,--. Een uitkering van liquidatie van OVO-verzekeringen heeft een voordeel opgeleverd van € 16.000,--. Overige nadelen zijn hogere kosten van salarisadministratie en overige kosten, bij elkaar ongeveer € 8.000,--.

Hulpkostenplaats Automatisering (€ 60.297,-- voordelig)
Op de hulpkostenplaats Automatisering ontstaat een voordeel op de loonbetalingen en sociale premies van € 49.828,--. Dit voordeel is ontstaan doordat de oracle-specialist hierop is geraamd. De werkelijke kosten van de oracle-specialist (€ 34.412,--)zijn geboekt op aankopen niet duurzame goederen en diensten. Hierop is in totaal een nadeel van € 15.355,-- ontstaan. Een voordeel is ontstaan op het informatiebeleidsplan van € 26.000,--.

Hulpkostenplaats Huisvesting (€ 14.277,-- voordelig)
Op de hulpkostenplaats huisvesting is er sprake van de volgende afwijkingen:

- Energie
  Voor de energiekosten was een budget van € 30.000,-- geraamd. Dit budget is met € 9.737,-- overschreden.
- Betaalde belastingen
  Hierop is een voordeel ontstaan van ongeveer € 4.400,--.
- Verzekeringen
  De verzekeringen zijn met € 3.682,-- onderschreden.
- Aankopen niet duurzame goederen en diensten
  Op deze post is een voordeel van € 12.943,--. Dit komt door lagere schoonmaakkosten (€ 5.000,--), lagere kosten voor bedrijfshulpverlening (€ 4.000,--.), de overige voordelen zijn ongeveer € 4.000,--.
- Kapitaallasten
  Door uitgestelde investeringen zijn de kapitaallasten in 2013 € 3.000,-- lager dan begroot.

Hulpkostenplaats Interne dienstverlening (€ 313,-- voordelig)
Op de hulpkostenplaats interne dienstverlening bestaan de grootste verschillen uit de hogere lasten bij de loonbetalingen en sociale premies (€ 11.261,--). Dit wordt gecompenseerd door een lagere uitgave op de aankoop kantoorapparatuur (€ 4.700,--) en de verwachting was dat de kopieerkosten hoger zouden uitvallen, uiteindelijk is dit meegevallen, met een voordeel van ongeveer € 10.000,--. De overige kosten zijn ongeveer € 4.000,-- hoger uitgevallen.

Hulpkostenplaats Planning, control en financiën (€ 8.504,-- nadelig)
Op de hulpkostenplaats Planning, control en financiën is de post loonbetalingen en sociale premies met € 10.534 overschreden. Met name door lagere opleidingskosten is de post aankopen niet duurzame goederen en diensten met € 2.000,-- onderschreden.

Kostenplaats Samenlevingszaken/gemeentewinkel (€ 81.122,-- nadelig)
Op de kostenplaats Samenlevingszaken/gemeentewinkel zijn de volgende afwijkingen ontstaan

- Bij de post loonbetalingen en sociale premies een nadeel van € 30.000,--. Dit komt door een extra storting voor een vervroegd pensioen van € 5.600,--. Vanwege uitdiensttreding van een medewerker zijn er extra loonkosten vanwege de afrekening vakantiegeld en vakantiedagen (€ 7.000,--), op overige personeelsleden is totaal een nadeel van € 17.000,--.
- Op personeel van derden is een nadeel van € 63.268,--. Dit komt door extra inhuur op het gebied van sociale zaken (€ 18.500,--) en inhuur teammanager (€ 43.000,--).
- Op de post aankopen niet duurzame goederen is een voordeel van € 12.250,--. Dit voordeel komt vooral door minder uitgaven op opleidingen (€ 6.500,--). Verder zijn geen uitgaven gedaan voor systeem front-/backoffice WABO (voordeel € 7.500) en lagere inhuur voor de bewaking tijdens de avondopstelling (€ 6.000,--). Deze lasten zijn functioneel geboekt op burgerzaken, dus daar ontstaat een nadeel. Daarnaast is een

klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd t.b.v. waar staat je gemeente. De extra lasten hiervan waren € 7.336,--, welke niet waren geraamd.

Kostenplaats Ontwikkeling en Toezicht (€ 64.560,-- voordelig)
Op de post loonbetalingen en sociale premies/personeel van derden is per saldo een voordeel van € 143.222,--. Dit komt met name door het niet invullen van vacatures. Gedeeltelijk zijn deze vacatures ingevuld door personeel van derden, hierop is € 86.458,-- uitgegeven. De opleidingskosten zijn lager uitgevallen, voor ongeveer € 8.000,--.

Kostenplaats Gemeentewerken (€ 148.234,-- nadelig)
Op de kostenplaats Gemeentewerken zijn de volgende afwijkingen ontstaan:

- Op de post loonbetalingen en sociale premies / personeel van derden is een nadeel van € 40.156,-- ontstaan. De inhuur van een teammanager geeft een overschrijding van € 37.000,--, dit komt door de extra werkzaamheden voor de overdracht van Gemeentewerken en Beheer Openbare Ruimte naar de AVRI. Een vergoeding welke is geraamd voor detachering van personeel is € 4.445,-- lager uitgevallen. Het opleidingsbudget en de reis- en verblijfkosten zijn met € 6.000,-- overschreden. In verband met de overgang naar de AVRI zijn extra kosten gemaakt voor een bedrag van ongeveer € 10.000,--, welke niet waren geraamd.

Kostenplaats team Beheer Openbare Ruimte (€ 459,-- nadelig)

- Op de post loonbetalingen en sociale premies is een nadeel van € 105.514,-- ontstaan. Dit wordt voor € 50.000,-- gedekt uit een voorziening welke is gevormd voor de overgang van de buitendienst naar de AVRI. Het restant is veroorzaakt door afkoop van diverse rechten (o.a. vakantiedagen en vakantiegeld).
- Op de post aankopen niet duurzame goederen is een voordeel van € 16.000,--, dit komt met name door lagere kosten van dienstkleding en uitrusting.
- Door uitgestelde investeringen zijn de kapitaallasten € 37.802,-- lager dan begroot.

Kostenplaats Bestuur- en managementondersteuning (€ 6.018,-- nadelig)
Op de kostenplaats Bouwen en wonen is de post loonbetalingen en sociale premies, een nadeel van € 7.453,-- ontstaan. Een voordeel van € 1.400,-- is ontstaan op aankopen niet duurzame goederen en diensten i.v.m. lagere opleidingskosten.

Kostenplaats Kapitaallasten (€ 150.036,-- nadelig)
Op de kostenplaats kapitaallasten is per saldo een nadeel ontstaan van € 150.036,--. Dit komt door de hogere doorbelasting van onder andere de afschrijvingen en rentelasten naar de verschillende programma's.

Hieronder is een overzicht opgenomen van de verschillen op salarissen van het vast personeel en de kosten van personeel van derden, zoals hierboven in de verklaringen opgenomen:

	Salarissen personeel	Personeel van derden	Totaal
Personeel	-9.726	0	-9.726
Automatisering	49.828	-34.412	15.416
Interne dienstverlening	-11.262	0	-11.262
Planning, control en financiën	-10.534	0	-10.534
Samenlevingszaken/gemeentewinkel	-30.122	-63.268	-93.390
Milieu, economie en grondzaken	143.222	-86.458	56.764
Gemeentewerken	-40.135	-32.186	-72.321
Beheer openbare ruimte	-55.514	0	-55.514
Bestuurs- en managementondersteuning	-7.453	0	-7.453
Totaal	**28.304**	**-216.324**	**-188.020**

Wet Normering Topinkomens (WNT)
Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) van kracht. Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sector rechtens in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen. Deze wet verplicht ingevolge paragraaf 4 van die wet onder meer tot jaarlijkse publicatie van de daarin genoemde financiële arbeidsvoorwaarden van topfunctionarissen van de gemeenten – de secretaris en de griffier- ongeacht of zij de norm overschrijden. De salarissen van de andere functionarissen van de gemeenten moeten ook openbaar gemaakt worden, indien zij de norm overschrijden. Politieke ambtsdragers vallen niet onder deze wet. De algemene bezoldigingsnorm van de WNT bedraagt na indexering voor 2013: € 228.599.

Aanpassingwet op de WNT

Op 4 februari 2014 is door de Tweede Kaer de Aanpassingswet op de WNT aangenomen. Het wetsvoorstel bevat o.a. aanpassingen voor de algemeen nut beogende instellingen (ANBI's) en voor de toepassing van de WNT op de meer dan 50% gesubsidieerde instellingen. In het wetsvoorstel is opgenomen dat de wijzigingen, met enige uitzonderingen, terugwerkende kracht hebben tot en met 1 januari 2013. De wijzigingen leiden niet tot aanvullende informatieverstrekking in deze programmarekening.

Overzicht WNT 2013

Functie topfunctionaris	WNT-norm	Secretaris	Griffier
Bruto beloning	€ 187.340	€ 74.758	€ 69.846
Kostenvergoeding	€ 8.069	€ 4.463	
Pensioenpremie werknemer		€ 5.082	€ 4.654
Pensioenpremie werkgever		€ 11.587	€ 10.593
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 33.190		
Totaal	€ 228.599	€ 95.890	€ 85.093
Duur en omvang dienstverband		12 maanden, 32 uur	12 maanden, 36 uur

4.7. Programmarekening 2013

4.7.1. Programma 0 - Algemeen bestuur

Analyse van de belangrijkste afwijkingen tussen de begroting na wijzigingen en de realisatie :

		begroting 2013 primitief	begroting 2013 na wijzigingen	rekening 2013
Bestuurorganen	lasten	525.974	615.699	678.968
	baten	0	0	19.331
	saldo	**-525.974**	**-615.699**	**-659.637**
Bestuursondersteuning	lasten	806.876	813.676	625.568
	baten	0	0	14.809
	saldo	**-806.876**	**-813.676**	**-610.759**
Burgerzaken	lasten	480.572	467.744	498.259
	baten	11.000	11.000	900
	saldo	**-469.572**	**-456.744**	**-497.359**
Baten en lasten secretarieleges burgerzaken	lasten	64.000	64.000	60.549
	baten	240.818	220.818	197.108
	saldo	**176.818**	**156.818**	**136.559**
Bestuurlijke samenwerking	lasten	76.093	59.813	50.706
	baten	0	0	0
	saldo	**-76.093**	**-59.813**	**-50.706**
Bestuursondersteuning raad en rekenkamer	lasten	296.040	318.546	278.897
	baten	195	195	0
	saldo	**-295.845**	**-318.351**	**-278.897**
Totaal programma 0	lasten	2.249.555	2.339.478	2.192.947
	baten	252.013	232.013	232.147
	saldo	**-1.997.542**	**-2.107.465**	**-1.960.800**

Ten opzichte van de begroting na wijzigingen valt het werkelijke saldo **€ 146.665 vóórdelig** uit.

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten (B.B.V) vinden de dotaties en onttrekkingen aan de reserves plaats onder programma 9.

In de tabel op de volgende bladzijde worden de afwijkingen op programma 0 nader toegelicht.

Omschrijving	Incid./ Struct.	Nadeel	Voordeel	Directe kosten	Indirecte kosten
Bestuursorganen	i	43.938		**-44.308 N**	370 V
Bestuursondersteuning	i		202.916	7.293 V	195.623 V
Burgerzaken	i	40.615		8.724 V	-49.339 N
Baten en lasten secretarieleges burgerzaken	i	20.259		**-20.259 N**	0
Bestuurlijke samenwerking	i		9.107	4.477 V	4.630 V
Bestuursondersteuning raad en rekenkamer	i		39.454	-4.868 N	44.322 V
Totaal programma 0		104.812	251.477	-48.942 N	195.606 V
			146.665		

De oorzaken van de belangrijkste afwijkingen in de directe kosten (> € 15.000,-) worden hieronder toegelicht.

Een nadere toelichting op de indirecte kosten (kapitaallasten en apparaatskosten) wordt gegeven in paragraaf 4.6.2.

Bestuursorganen :

Loonbetalingen Burgemeester & Wethouders	-37.799	nadeel
Dotatie VZ Wethouderspensioenen	-16.620	nadeel
Presentiegelden commissie bezwaarschriften	2.628	voordeel
Dubbele huisvestingslasten burgemeester	7.483	voordeel
Totaal wél beïnvloedbare kosten	-44.308	nadeel

Loonbetalingen burgemeester en wethouders :
In de raadsvergadering van 28 november 2013 heeft de burgemeester aangegeven dat hij met een meerderheid van de fractievoorzitters tot overeenstemming is gekomen om zich op 1 januari 2014 uit het ambt van burgemeester van de gemeente Neerijnen terug te trekken en zijn ontslag te nemen.
De ontslagvergoeding die hiermee gepaard gaat was niet meegenomen bij het opstellen van de najaarsnota en drukt nadelig op het budget loonbetalingen burgemeester en wethouders.

Dotatie voorziening wethouderspensioenen :
Deze voorziening wordt ingezet ter dekking van (toekomstige) pensioenverplichtingen van de (gewezen) wethouders en ter dekking van de financiële consequenties die voortvloeien uit het toepassen van de wet A.P.P.A. (Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers).
Bij het opstellen van de najaarsnota 2013 werd nog uitgegaan van een benodigde dotatie aan de voorziening van € 31.676. Uit de actuariële berekeningen van Raet (januari 2014) is gebleken dat een dotatie van € 61.089 noodzakelijk is om de voorziening aan te vullen.
Een drietal oud-wethouders krijgt inmiddels maandelijks een pensioen-uitkering. Hiervoor is een bedrag van € 12.793 onttrokken aan de voorziening wethouderspensioenen.

Presentiegelden commissie bezwaarschriften :
Begin 2014 is aan de gemeente Lingewaal, conform afspraken, 50% doorberekend van de presentiegelden voor de leden van de commissie bezwaarschriften. Een deel hiervan (€ 2.628) had ook nog betrekking op 2012 en was niet als zodanig opgenomen in de begroting 2013.

Verhuis- en inrichtingskosten :
Op grond van de 'Regeling rechtspositie burgemeesters' had de burgemeester recht op een tegemoetkoming voor dubbele huisvestingslasten en voor inrichtingskosten van en verhuiskosten naar zijn nieuwe woning.
In de voorjaarsnota 2013 is hiervoor in totaal een bedrag opgenomen van € 35.000. Bij het opstellen van de jaarrekening blijkt dat de werkelijke kosten (€ 27.517) lager zijn uitgevallen dan begroot, wat een voordeel betekent van € 7.483.

Baten en lasten secretarieleges burgerzaken :

Legesinkomsten burgerzaken	-20.259	nadeel
Totaal wél beïnvloedbare kosten	-20.259	nadeel

Legesinkomsten burgerzaken :
Op de inkomstenbudgetten van de beleidstaak baten en lasten secretarieleges is in 2013 een nadelig saldo gerealiseerd van € 20.259. Dit is met name te danken aan de lagere afgifte van het aantal rijbewijzen.

4.7.2. Programma 1 - Openbare orde en veiligheid

Analyse van de belangrijkste afwijkingen tussen de begroting na wijzigingen en de realisatie :

		begroting 2013 primitief	begroting 2013 na wijzigingen	rekening 2013
Brandweer en rampenbestrijding	lasten	892.880	988.192	937.072
	baten	0	0	54.747
	saldo	**-892.880**	**-988.192**	**-882.326**
Openbare orde en veiligheid	lasten	467.539	492.821	216.999
	baten	10.000	10.000	11.468
	saldo	**-457.539**	**-482.821**	**-205.531**
Opruiming explosieven	lasten	0	0	5.418
	baten	0	0	0
	saldo	**0**	**0**	**-5.418**
Totaal programma 1	lasten	1.360.419	1.481.013	1.159.489
	baten	10.000	10.000	66.215
	saldo	**-1.350.419**	**-1.471.013**	**-1.093.274**

Ten opzichte van de begroting na wijzigingen valt het werkelijke saldo **€ 377.738 vóórdelig** uit.

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten (B.B.V) vinden de dotaties en onttrekkingen aan de reserves plaats onder programma 9.

In de onderstaande tabel worden de afwijkingen op programma 1 nader toegelicht.

Omschrijving	Incid./ Struct.	Nadeel	Voordeel	Directe kosten	Indirecte kosten
Brandweer en rampenbestrijding	i		105.866	678 V	105.188 V
Openbare orde en veiligheid	i		277.290	**19.560 V**	257.730 V
Opruiming explosieven	I	5.418		0	-5.418 N
Totaal programma 1		5.418	383.156	20.238 V	357.500 V
			377.738		

De oorzaken van de belangrijkste afwijkingen in de directe kosten (> € 15.000,-) worden hieronder toegelicht.

Een nadere toelichting op de indirecte kosten (kapitaallasten en apparaatskosten) wordt gegeven in paragraaf 4.6.2.

Openbare orde en veiligheid :

Toezicht handhaving drank- en horecawet	9.683	voordeel
Budget jaarwisseling	8.704	voordeel
Zwerfdieren	1.173	voordeel
Totaal wél beïnvloedbare kosten	19.560	voordeel

Toezicht handhaving drank-/horecawet :
Op 1 januari 2013 is de nieuwe drank- en horecawet in werking getreden. Het toezicht op handhaving van deze wet is gedecentraliseerd van het Rijk naar de gemeenten. In de voorjaarsnota 2013 is een bedrag beschikbaar gesteld om uitvoering van deze taak plaats te laten vinden in regionaal verband. Er zijn echter, behalve uren (verantwoord in paragraaf 4.6.2.), geen kosten gemaakt ten laste van dit uitvoeringsbudget.

Budget jaarwisseling :
Bij het opstellen van de voorjaarsnota 2012 is een structureel budget beschikbaar gesteld voor het in goede banen leiden van de festiviteiten die plaatsvinden rondom de jaarwisseling. Onderdeel hiervan is een bedrag € 5.500 voor het herstel van schade die is aangebracht door vernielingen. Door het rustig verlopen van de jaarwisseling 2012-2013 heeft de gemeente hiervoor geen kosten hoeven maken. Daarnaast zijn ook de kosten voor de openstelling van dorpshuizen en communicatie en voorlichting rondom de jaarwisseling lager uitgevallen dan begroot (€ 3.204).

Zwerfdieren :
Met het Dierenasiel Tiel is een overeenkomst aangegaan tot het overnemen van de gemeentelijke taak tot het opvangen van zwerfdieren. Als gevolg van de economische crisis moeten substantieel meer zwerfdieren worden opgevangen. Teneinde het asiel in staat te stellen de opvang van zwerfdieren naar behoren te kunnen blijven uitvoeren is in de voorjaarsnota 2013 een extra bedrag geraamd van € 5.282.
Bij het opstellen van de jaarrekening 2013 blijkt dat de definitieve afrekening van Stichting Dierenasiel Tiel over 2013 € 1.173 lager uitvalt dan begroot.

4.7.3. Programma 2 - Verkeer, vervoer en waterstaat

Analyse van de belangrijkste afwijkingen tussen de begroting na wijzigingen en de realisatie :

		begroting 2013 primitief	begroting 2013 na wijzigingen	rekening 2013
Wegen, straten en pleinen	lasten	2.471.874	2.486.024	1.696.448
	baten	768.500	798.500	79.345
	saldo	**-1.703.374**	**-1.687.524**	**-1.617.103**
Verkeersmaatregelen te land	lasten	110.285	107.165	101.067
	baten	0	4.134	10.589
	saldo	**-110.285**	**-103.031**	**-90.478**
Openbaar vervoer	lasten	3.841	5.341	10.465
	baten	0	0	0
	saldo	**-3.841**	**-5.341**	**-10.465**
Veerdiensten	lasten	9.044	9.044	13.427
	baten	2.500	2.500	6.580
	saldo	**-6.544**	**-6.544**	**-6.847**
Waterkering, afwatering en landaanwinning	lasten	97.637	166.337	115.060
	baten	0	0	0
	saldo	**-97.637**	**-166.337**	**-115.060**
Totaal programma 2	lasten	2.692.681	2.773.911	1.936.467
	baten	771.000	805.134	96.514
	saldo	**-1.921.681**	**-1.968.777**	**-1.839.953**

Ten opzichte van de begroting na wijzigingen valt het werkelijke saldo **€ 128.823 vóórdelig** uit.

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten (B.B.V) vinden de dotaties en onttrekkingen aan de reserves plaats onder programma 9.

In de tabel op de volgende bladzijde worden de afwijkingen op programma 2 nader toegelicht.

Omschrijving	Incid./ Struct.	Nadeel	Voordeel	Directe kosten	Indirecte kosten
Wegen, straten en pleinen	i		70.421	**23.132 V**	47.289 V
Verkeersmaatregelen te land	i		12.553	6.294 V	6.258 V
Openbaar vervoer	i	5.124		0	-5.124 N
Veerdiensten	i	303		-110 N	-193 N
Waterkering, afwatering en landaanwinning	i		51.277	**44.034 V**	7.243 V
Totaal programma 2		5.427	134.251	73.350 V	55.473 V
			128.823		

De oorzaken van de belangrijkste afwijkingen in de directe kosten (> € 15.000,-) worden hieronder toegelicht.

Een nadere toelichting op de indirecte kosten (kapitaallasten en apparaatskosten) wordt gegeven in paragraaf 4.6.2.

Wegen, straten en pleinen :

Energie openbare verlichting	18.038	voordeel
Onderhoud bermen en watergangen	5.097	voordeel
Totaal directe kosten	23.135	voordeel

Energie openbare verlichting :
Jaarlijks bedraagt het energieverbruik voor openbare verlichting € 70.000 ; in de begroting 2013 is een bedrag geraamd van € 49.250. Het verschil hiertussen wordt gecompenseerd via de teruggave van energiebelasting. Middels de jaarafrekeningen over 2012 zijn echter veel hogere bedragen terugontvangen dan verwacht. In de voorjaarsnota 2013 is hierop al een voorschot genomen van € 17.500.
Bij het opstellen van de jaarrekening 2013 blijkt deze aframing van de energielasten zelfs nog aan de voorzichtige kant te zijn geweest. De werkelijke energielasten over 2013 komen uit op € 13.712 ten opzichte van een begroot bedrag (na de voorjaarsnota) van € 31.750. Dit levert nog een voordeel op van € 18.038.

Bermen :
In de begroting 2013 is voor het bestek onderhoud bermen en watergangen voor het gedeelte bermen een bedrag gereserveerd van € 97.605. De werkelijke onderhoudskosten aan de bermen over 2013 zijn echter € 5.097 lager uitgevallen.

Waterkering, afwatering en landaanwinning :

Baggeren watergangen	44.034	voordeel
Totaal directe kosten	44.034	voordeel

Middels het verzoek om budgetoverhevelingen wordt voorgesteld het restant budget van 2013 mee over te hevelen naar 2014. Ten aanzien van de baggerwerkzaamheden staat, conform het aanbestedingsdossier, nog een verplichting open aan Loonwerkbedrijf Bongers voor het uitvoeren hiervan. Dit betreft baggerwerkzaamheden in het buitengebied van Haaften en Hellouw die uitgevoerd zullen worden begin 2014.

4.7.4. Programma 3 - Economische zaken

Analyse van de belangrijkste afwijkingen tussen de begroting na wijzigingen en de realisatie :

		begroting 2013 primitief	begroting 2013 na wijzigingen	rekening 2013
Handel en ambacht	lasten	17.185	16.777	9.667
	baten	0	0	0
	saldo	**-17.185**	**-16.777**	**-9.667**
Industrie	lasten	21.985	21.985	15.611
	baten	0	0	0
	saldo	**-21.985**	**-21.985**	**-15.611**
Nutsbedrijven	lasten	18.462	18.462	14.775
	baten	0	0	0
	saldo	**-18.462**	**-18.462**	**-14.775**
Overige agrarische zaken, jacht en visserij	lasten	5.997	5.997	7.570
	baten	0	0	0
	saldo	**-5.997**	**-5.997**	**-7.570**
Totaal programma 3	lasten	63.629	63.221	47.622
	baten	0	0	0
	saldo	**-63.629**	**-63.221**	**-47.622**

Ten opzichte van de begroting na wijzigingen valt het werkelijke saldo **€ 15.599 vóórdelig** uit.

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten (B.B.V) vinden de dotaties en onttrekkingen aan de reserves plaats onder programma 9.

In de tabel hieronder worden de afwijkingen op programma 3 nader toegelicht.

Omschrijving	**Incid./ Struct.**	**Nadeel**	**Voordeel**	**Directe kosten**		**Indirecte kosten**	
Handel en ambacht	i		7.111	-373	N	7.484	V
Industrie	i		6.374	6.374	V	0	
Nutsbedrijven	i		3.687	300	V	3.387	V
Overige agrarische zaken, jacht en visserij	i	1.573		907	V	-2.480	N
Totaal programma 3		1.573	17.172	7.208	V	8.391	V
			15.599				

De oorzaken van de belangrijkste afwijkingen in de directe kosten (> € 15.000,-) worden hieronder toegelicht.

Een nadere toelichting op de indirecte kosten (kapitaallasten en apparaatskosten) wordt gegeven in paragraaf 4.6.2.

4.7.5. Programma 4 – Onderwijs

Analyse van de belangrijkste afwijkingen tussen de begroting na wijzigingen en de realisatie :

		begroting 2013 primitief	begroting 2013 na wijzigingen	rekening 2013
Openbaar basisonderwijs	lasten	55.774	43.034	43.923
(excl huisvesting)	baten	0	0	0
	saldo	**-55.774**	**-43.034**	**-43.923**
Openbaar basisonderwijs	lasten	415.530	415.530	432.698
(onderwijshuisvesting)	baten	0	0	0
	saldo	**-415.530**	**-415.530**	**-432.698**
Bijzonder basisonderwijs	lasten	64.857	52.928	27.145
(excl huisvesting)	baten	0	0	0
	saldo	**-64.857**	**-52.928**	**-27.145**
Bijzonder basisonderwijs	lasten	528.207	528.207	266.581
(onderwijshuisvesting)	baten	0	0	0
	saldo	**-528.207**	**-528.207**	**-266.581**
Gemeenschappelijke baten en lasten onderwijs	lasten	395.270	401.935	488.512
	baten	69.738	62.738	63.528
	saldo	**-325.532**	**-339.197**	**-424.985**
Totaal programma 4	lasten	1.459.638	1.441.634	1.258.859
	baten	69.738	62.738	63.528
	saldo	**-1.389.900**	**-1.378.896**	**-1.195.331**

Ten opzichte van de begroting na wijzigingen valt het werkelijke saldo **€ 183.565 vóórdelig** uit.

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten (B.B.V) vinden de dotaties en onttrekkingen aan de reserves plaats onder programma 9.

In de tabel op de volgende bladzijde worden de afwijkingen op programma 4 nader toegelicht.

Omschrijving	Incid./ Struct.	Nadeel	Voordeel	Directe kosten		Indirecte kosten	
Openbaar basisonderwijs (excl huisvesting)	i	889		568	V	-1.456	N
Openbaar basisonderwijs (onderwijshuisvesting)	i	17.168		**-103.866**	**N**	86.698	V
Bijzonder basisonderwijs (excl huisvesting)	i		25.783	**24.859**	**V**	924	V
Bijzonder basisonderwijs (onderwijshuisvesting)	i		261.626	**40.738**	**V**	220.888	V
Gemeenschappelijke baten en lasten	i	85.787		**-97.620**	**N**	11.832	V
Totaal programma 4		103.844	287.409	135.321	N	318.886	V
			183.565				

De oorzaken van de belangrijkste afwijkingen in de directe kosten (> € 15.000,-) worden hieronder toegelicht.

Een nadere toelichting op de indirecte kosten (kapitaallasten en apparaatskosten) wordt gegeven in paragraaf 4.6.2.

Openbaar basisonderwijs (onderwijshuisvesting) :

Onderhoud / renovatie openbare basisscholen	-103.866	nadeel
Totaal directe kosten	-103.866	nadeel

In 2013 zijn diverse onderhouds- en renovatiewerkzaamheden uitgevoerd op, bij en aan de diverse openbare scholen :

* OBS Est :	straatwerk schoolplein
* OBS De Rietschoof Opijnen :	straatwerk schoolplein, vervangen raampuien
* OBS Westerbeek van Eertenschool Varik :	reconstructie schoolplein, renovatie fietsenstalling

Deze onderhoudskosten zijn opgenomen in het integraal huisvestingsplan (I.H.P) en worden, in programma 9, onttrokken aan de bestemmingsreserve onderhoud buitenkant schoolgebouwen.

Bijzonder basisonderwijs (excl huisvesting) :

Vervoerskosten naar gymzalen t.b.v. B.B.S.	24.859	voordeel
Totaal directe kosten	24.859	voordeel

De declaraties inzake de vervoerskosten van de bijzondere basisscholen naar de gymzalen zijn begin 2014 in behandeling genomen en zullen daarna worden uitbetaald. De hiermee gemoeide middelen (€ 24.859) zijn als verzoek om budgetoverheveling separaat meegenomen bij de jaarrekening.

Bijzonder basisonderwijs (onderwijshuisvesting) :

Onderhoud / renovatie bijzondere basisscholen	40.738	voordeel
Totaal directe kosten	40.738	voordeel

Conform het integraal huisvestingsplan (I.H.P) is een bedrag opgenomen voor onderhoud van/aan de bijzondere basisscholen. In 2013 zijn echter geen grootschalige onderhouds- en/of renovatiewerkzaamheden uitgevoerd. Deze bedragen worden aldus in programma 9 ook niet onttrokken aan de bestemmingsreserve onderhoud buitenkant schoolgebouwen.

Gemeenschappelijke baten en lasten onderwijs :

Inhaal PO 2011	-47.793	nadeel
Leerlingenvervoer	-49.827	nadeel
Totaal directe kosten	-97.620	nadeel

Inhaal PO 2011 :
In de najaarsnota 2010 is een bedrag opgenomen voor terug te betalen W.W.-gelden over de periode 2005-2010 voor de voormalige interim-directeur van de OBS Waardenburg.
Eind 2013 is door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap opnieuw een beschikking aan de St Fluvium verstuurd met de mededeling dat zij ook voor 2011 de W.W.-gelden zullen verrekenen. Aangezien de gemeente Neerijnen destijds werkgever was zijn deze kosten aldus ook voor rekening van de gemeente.

Leerlingenvervoer :
Deze overschrijding wordt veroorzaakt door de toename van het aantal leerlingen dat vervoerd moet worden alsmede door de toename van het aantal declaraties voor individueel vervoer.

4.7.6. Programma 5 - Cultuur en recreatie

Analyse van de belangrijkste afwijkingen tussen de begroting na wijzigingen en de realisatie :

		begroting 2013 primitief	begroting 2013 na wijzigingen	rekening 2013
Openbaar bibliotheekwerk	lasten	157.068	164.710	166.100
	baten	0	0	0
	saldo	**-157.068**	**-164.710**	**-166.100**
Vormings- en ontwikkelingswerk	lasten	45.656	45.656	35.860
	baten	0	0	108
	saldo	**-45.656**	**-45.656**	**-35.752**
Sport	lasten	190.292	308.146	245.723
	baten	48.058	24.727	316.088
	saldo	**-142.234**	**-283.419**	**70.365**
Groene sportvelden en terreinen	lasten	17.228	17.228	13.534
	baten	0	0	0
	saldo	**-17.228**	**-17.228**	**-13.534**
Oudheidkunde / Musea	lasten	252.291	235.045	202.119
	baten	6.260	13.139	21.325
	saldo	**-246.031**	**-221.906**	**-180.794**
Natuurbescherming	lasten	8.642	17.540	16.151
	baten	0	0	0
	saldo	**-8.642**	**-17.540**	**-16.151**
Openbaar groen en openluchtrecreatie	lasten	749.043	798.943	849.291
	baten	132.725	132.725	212.163
	saldo	**-616.318**	**-666.218**	**-637.128**
Overige recreatieve voorzieningen	lasten	87.582	67.582	87.646
	baten	1.150	-1.150	1.151
	saldo	**-86.432**	**-66.432**	**-86.495**
Totaal programma 5	lasten	1.507.802	1.654.850	1.616.424
	baten	188.193	171.741	550.833
	saldo	**-1.319.609**	**-1.483.109**	**-1.065.591**

Ten opzichte van de begroting na wijzigingen valt het werkelijke saldo **€ 417.518 vóórdelig** uit.

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten (B.B.V) vinden de dotaties en onttrekkingen aan de reserves plaats onder programma 9.

In de tabel op de volgende bladzijde worden de afwijkingen op programma 5 nader toegelicht.

Omschrijving	Incid./ Struct.	Nadeel	Voordeel	Directe kosten	Indirecte kosten
Openbaar bibliotheekwerk	i	1.390		296 V	-1.686 N
Vormings- en ontwikkelingswerk	i		9.904	3.729 V	6.175 V
Sport	i		353.784	**363.501 V**	-9.717 N
Groene sportvelden en terreinen	i		3.694	-3.398 N	7.092 V
Oudheidkunde / Musea	i		41.112	**21.679 V**	19.433 V
Natuurbescherming	i		1.389	1.146 V	243 V
Openbaar groen en openluchtrecreatie	i		29.090	**81.391 V**	-52.301 N
Overige recreatieve voorzieningen	i	20.065		**-24.794 N**	4.729 V
Totaal programma 5		21.455	438.973	443.550 V	-26.032 N
			417.518		

De oorzaken van de belangrijkste afwijkingen in de directe kosten (> € 15.000,-) worden hieronder toegelicht.

Een nadere toelichting op de indirecte kosten (kapitaallasten en apparaatskosten) wordt gegeven in paragraaf 4.6.2.

Sport :

Vrijval voorziening binnensport	290.000	voordeel
Sport combinatiefunctionaris	86.789	voordeel
Binnensport, schoonmaakkosten	-6.019	nadeel
Inventaris gymzaal MFC Ophemert	-7.269	nadeel
Totaal directe kosten	363.501	voordeel

Vrijval voorziening binnensport :
Middels een informatienota van 16 december 2013 is het college geïnformeerd over de financiële stand van zaken rondom het Kulturhus Haaften. Tijdens de ontwikkeling van het Kulturhus is gebleken dat de bouwgrond-exploitatie Haaften Noord eerst op de lange termijn kan worden opgestart. Inmiddels is het Kulturhus gereed en aangezien de gemeente Neerijnen eigenaar is zal het Kulturhus op basis van de BBV-voorschriften geactiveerd moeten worden. Om de hieruit voortvloeiende kapitaallasten te kunnen dekken is besloten een dekkingsreserve MFC Haaften te vormen.
De middelen (€ 290.000) die vrijvallen uit de voorziening binnensport worden onder programma 9 toegevoegd aan deze bestemmingsreserve.

Sport combinatiefunctionaris :
In de voorjaarsnota 2013 is een budget van € 109.954 beschikbaar gesteld om met sport- en cultuurcoaches te gaan werken aan het sport-, beweeg- en cultuuraanbod voor ouderen en jongeren en het leggen van verbindingen tussen de lokale organisaties en verenigingen binnen onze gemeente.
Bovengenoemd project is echter pas in de loop van 2013 van de grond gekomen, waardoor de kosten beperkt zijn gebleven tot € 16.630. Op dit budget onstaat aldus een voordeel van € 93.324.
Echter, de beschikbaar gestelde middelen worden voor € 30.000 gedekt door onttrekkingen aan de reserve BOS-project en de reserve Kunstbeleid. Door de geringe kosten hoeft ook geen beroep gedaan te worden op deze reserves en blijven deze middelen derhalve beschikbaar voor 2014.

Binnensportaccommodaties, schoonmaakkosten :
Het onderhoud van de gymnastieklokalen in Waardenburg en Haaften wordt maandelijks gefactureerd door Asito. De werkelijke kosten in 2013 vallen € 6.019 hoger uit dan begroot.

Inventaris gymzaal MFC Ophemert :
Voor de inrichting van de gymzaal in het Kulturhus Ophemert moesten diverse nieuwe gymtoestellen worden aangeschaft. In de voorjaarsnota 2013 is hiervoor een bedrag ter beschikking gesteld van € 7.900 ten laste van de bestemmingsreserve vervanging inventaris gymnastieklokalen.
De werkelijke lasten voor aanschaf van de diverse toestellen waren € 7.269. Deze kosten worden, conform de voorjaarsnota 2013, onder programma 9 onttrokken aan de reserve.

Oudheidkunde / Musea :

Stimuleren cultuurhistorische waarden	7.093	voordeel
Regionaal Archief Rivierenland	9.877	voordeel
Archeologiebeleid	4.709	voordeel
Totaal directe kosten	21.679	voordeel

Stimuleren cultuurhistorische waarden :
Conform het raadsvoorstel van 14 april 2011 wordt jaarlijks een bedrag van € 10.000 voor de instandhouding van cultuurhistorie beschikbaar gesteld. De niet bestede middelen worden conform de subsidieverordening Cultuurhistorie Neerijnen 2011 toegevoegd aan de bestemmingsreserve cultuurhistorie.
In 2013 is een bedrag van € 7.093 niet besteed en deze middelen worden onder programma 9 toegevoegd aan de bestemmingsreserve.

Regionaal Archief Rivierenland :
Het batige saldo in de jaarrekening 2013 van de R.A.R. wordt gerestitueerd aan de deelnemende gemeenten. Voor Neerijnen betekent dit een te ontvangen bedrag van € 7.877.
Daarnaast zijn de kosten voor de restauratie archief € 2.000 lager uitgevallen dan begroot.

Archeologiebeleid :
Het voor het beoordelen van archeologie geraamde bedrag bij opstellen van de begroting is werkelijk lager uitgevallen dan begroot. Dit komt voornamelijk doordat geen gebruik werd gemaakt van externe inhuur maar door het maken van extra uren van de betreffende medewerker.

Openbaar groen en openluchtrecreatie :

Verhuur / verkoop percelen grond	40.220	voordeel
Adviezen van derden afstoten snippergroen	4.000	voordeel
Bomen reclamemast Waardenburg	8.900	voordeel
Onderhoud gazons, bomen en openbaar groen	28.271	voordeel
Totaal directe kosten	81.391	voordeel

Verhuur / verkoop percelen grond :
Op het budget afstoten snippergroen worden de inkomsten voor de verhuur (waarvan de gemeente eigenaar is) en de verkoop van percelen grond verantwoord. Voor 2013 waren de grondverkopen begroot op € 26.000, maar blijken de werkelijke inkomsten met € 47.045 aanzienlijk hoger.
Daarnaast wordt van de KPN jaarlijks een bijdrage ontvangen inzake recht van opstal voor de telefoniemast in Ophemert à € 8.670. Deze moet in programma 9 toegevoegd worden aan de bestemmingsreserve buitensportaccommodaties.
Tot slot was bij het opstellen van de begroting 2013 geen rekening gehouden met de jaarlijkse inflatiecorrectie op de verhuur van de ondergrond van de reclamemasten, wat ook een voordeel oplevert van € 10.505.

Adviezen van derden afstoten snippergroen :
Bij het afstoten van snippergroen wordt regelmatig advies ingewonnen van derden. Hiervoor is ook structureel een budget van € 4.000 beschikbaar. Ondanks de grondverkopen in 2013 is dit budget echter niet besteed.

Bomen reclamemast Waardenburg :
Door nakoming van de afspraken die gemaakt zijn in de vaststellingsovereenkomst tussen de exploitant van de reclamemast Waardenburg en de gemeente Neerijnen kan de huur voor de ondergrond van de reclamemast ingevorderd worden. Eén van de afspraken is de herplant van bomen. Hiervoor is bij het opstellen van de voorjaarsnota 2013 een bedrag beschikbaar gesteld van € 8.900.
De werkelijke lasten hiervan zijn verantwoord onder het budget openbaar groen (uitvoering bomenbeheer) en worden, zoals opgenomen in de voorjaarsnota, onder programma 9 onttrokken aan de bestemmingsreserve calamiteit bomen.

Onderhoud gazons, bomen en openbaar groen :
In 2013 is reeds gewerkt op basis van het in december 2013 vastgestelde beleids- en beheerplan Openbaar Groen. Het op basis van dit plan beoogde onderhoudsniveau is behaald binnen het hiervoor bij de begroting 2014 vastgestelde bedrag.
Daarnaast zijn lopende 2013 een tweetal schadevergoedingen ontvangen voor enerzijds het onrechtmatig kappen van bomen bij het MFC Ophemert en anderzijds het plaatsen van bomen bij de reclamemast langs de A2.

Overige recreatieve voorzieningen :

Uitvoering speelplaatsenactieplan	-39.238	nadeel
Groenonderhoud speelplekvoorzieningen	14.444	voordeel
Totaal directe kosten	-24.794	nadeel

Uitvoering speelplaatsenactieplan :
In juni 2010 is door de afdeling samenlevingszaken het speelplaatsen actieplan ontwikkeld. Hiermee is destijds beoogd de speelplaatsen in de gemeente Neerijnen kwalitatief te verbeteren en het aantal te vergroten. Reeds in augustus 2009 is door het college ingestemd met het ontwikkelen van dit plan.
Waar de werkzaamheden de afgelopen jaren niet geheel volgens planning liepen is in 2013 een inhaalslag gemaakt en zijn onder anderen een zevental pannakooien geplaatst en enkele speelplekken flink onder handen genomen.
Het hierdoor ontstane nadeel van € 39.238 wordt onder programma 9 onttrokken aan de bestemmingsreserve speelplekvoorzieningen.

Groenonderhoud speelplekvoorzieningen :
Op het budget groenonderhoud speelplekvoorzieningen is een voordeel ontstaan van € 14.444. Bij de uitvoering van het speelplaatsen actieplan (zie hierboven) is dit groenonderhoud direct meegenomen en zijn de kosten die hieruit voortvloeien ook gedekt in het budget uitvoering speelplaatsenactieplan.

4.7.7. Programma 6 - Maatschappelijke ondersteuning

Analyse van de belangrijkste afwijkingen tussen de begroting na wijzigingen en de realisatie :

		begroting 2013 primitief	begroting 2013 na wijzigingen	rekening 2013
Bijstandsverlening	lasten	1.431.555	1.831.555	1.647.789
	baten	1.166.727	1.551.727	1.462.690
	saldo	**-264.828**	**-279.828**	**-185.099**
Werkgelegenheid	lasten	1.137.578	1.251.403	1.228.818
	baten	1.106.069	1.229.894	1.238.314
	saldo	**-31.509**	**-21.509**	**9.496**
Inkomensvoorzieningen vanuit het Rijk	lasten	137.815	167.815	150.714
	baten	0	0	867
	saldo	**-137.815**	**-167.815**	**-149.847**
Minimabeleid / Bijzondere bijstand	lasten	196.565	136.305	154.693
	baten	0	0	11.435
	saldo	**-196.565**	**-136.305**	**-143.258**
Maatschappelijke begeleiding en advies	lasten	752.633	614.517	618.332
	baten	0	0	0
	saldo	**-752.633**	**-614.517**	**-618.332**
Huishoudelijke verzorging	lasten	846.800	786.800	813.321
	baten	133.500	133.500	160.998
	saldo	**-713.300**	**-653.300**	**-652.323**
Participatiebudget	lasten	249.189	285.136	199.725
	baten	194.994	194.994	141.357
	saldo	**-54.195**	**-90.142**	**-58.368**
Sociaal Cultureel Werk	lasten	271.532	235.788	370.686
	baten	22.569	1.069	1.116
	saldo	**-248.963**	**-234.719**	**-369.570**
Kinderdagopvang	lasten	196.380	207.130	145.737
	baten	7.000	7.000	9.250
	saldo	**-189.380**	**-200.130**	**-136.487**
Voorzieningen gehandicapten	lasten	564.549	554.549	394.905
	baten	79.106	79.106	35.851
	saldo	**-485.443**	**-475.443**	**-359.053**
Totaal programma 6	lasten	5.784.596	6.070.998	5.724.719
	baten	2.709.965	3.197.290	3.061.878
	saldo	**-3.074.631**	**-2.873.708**	**-2.662.841**

Ten opzichte van de begroting na wijzigingen valt het werkelijke saldo **€ 210.867 voordelig** uit.

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten (B.B.V) vinden de dotaties en onttrekkingen aan de reserves plaats onder programma 9.

In de tabel hieronder worden de afwijkingen op programma 6 nader toegelicht.

Omschrijving	Incid./ Struct.	Nadeel	Voordeel	Directe kosten	Indirecte kosten
Bijstandsverlening	i		94.729	**98.369 V**	-3.640 N
Werkgelegenheid	i		31.005	**22.347 V**	8.658 V
Inkomensvoorzieningen vanuit het Rijk	i		17.968	**17.968 V**	0
Minimabeleid / Bijzondere bijstand	i	6.954		-7.222 N	268 V
Maatschappelijke begeleiding en advies	i	3.815		2.246 V	-6.060 N
Huishoudelijke verzorging	i		977	977 V	0
Participatiebudget	i		31.774	**25.492 V**	6.282 V
Sociaal Cultureel Werk	i	134.851		**-25.800 N**	-109.051 N
Kinderdagopvang	i		63.644	**61.073 V**	2.570 V
Voorzieningen gehandicapten	i		116.390	**113.964 V**	2.426 V
Totaal programma 6		145.620	356.487	309.414 V	-98.547 N
		210.867			

De oorzaken van de belangrijkste afwijkingen in de directe kosten (> € 15.000,-) worden hieronder toegelicht.

Een nadere toelichting op de indirecte kosten (kapitaallasten en apparaatskosten) wordt gegeven in paragraaf 4.6.2.

Bijstandsverlening :

Adviezen van derden	-6.744	nadeel
Ontvangsten Rijk	-194.807	nadeel
Verhaal sociale uitkeringen	105.770	voordeel
Bijstandsuitkeringen	230.397	voordeel
Uitvoeringskosten	-36.247	nadeel
Totaal directe kosten	98.369	voordeel

Bijstandsverlening bestaat uit Wet Werk en Bijstand (W.W.B.) en Besluit Bijstand Zelfstandigen (B.B.Z.). Bij het opstellen van de najaarsnota 2013 is rekening gehouden met een extra uitkering van € 300.000 voor WWB. De werkelijke berekening van de extra uitkering is berekend op € 217.408. Deze is als vordering opgenomen. Daarnaast was op deze post rekening gehouden met inkomsten voor BBZ, deze zullen gezien de uitgaven de laatste jaren niet worden ontvangen. Door meer aflossingen is de post “verhaal sociale uitkeringen” hoger uitgevallen dan begroot. In 2013 zijn geen leningen verstrekt in het kader van BBZ, hiervoor was € 200.000 geraamd. Dit verklaart het voordeel op de post “bijstandsuitkeringen”. Bij de najaarsnota 2013 werd nog uitgegaan van een besparing op de uitvoeringskosten, deze kon uiteindelijk niet worden gerealiseerd door de gemeente Tiel.

Werkgelegenheid :

Support en co	10.000	voordeel
Wet Sociale Werkvoorziening (W.S.W.)	12.347	voordeel
Totaal directe kosten	22.347	voordeel

De gelden voor Support en co zijn niet uitgegeven. Daarnaast zijn er enkele bedragen welke gereserveerd waren op de balans vrijgevallen inzake de W.S.W., dit levert een voordeel op van zo'n € 13.000.

Inkomensvoorzieningen vanuit het Rijk :

Uitkeringen IOAW/IOAZ	17.968	voordeel
Totaal directe kosten	17.968	voordeel

Bij de najaarsnota 2013 is € 30.000 extra geraamd voor uitkeringen IOAW/IOAZ. Uiteindelijk zijn deze uitkeringen minder hoog uitgevallen.

Participatiebudget :

Rijksbijdrage wet inburgering	6.411	voordeel
Diverse uitvoeringskosten wet inburgering	6.452	voordeel
Rijksbijdrage participatiebudget	12.629	voordeel
Totaal directe kosten	25.492	voordeel

Vanuit het Rijk is de bijdrage voor het participatiebudget hoger vastgesteld, daarnaast zijn er minder bijdragen betaald voor de uitvoeringskosten van de gemeente Tiel en het Regionaal Opleidings Centrum Rivor.

Sociaal Cultureel Werk :

Inhuur jongerenwerker	-21.434	nadeel
Bestraten jeugdhonk Ophemert	-4.366	nadeel
Totaal directe kosten	-25.800	nadeel

Bij de inzet van de “Brede impuls combinatiefunctionaris” is € 20.000 budget verplaatst naar deze post. De inhuur van de jongerenwerker is echter op hetzelfde niveau gebleven. Daarnaast is het jeugdhonk in Ophemert bestraat, hier was geen bedrag voor begroot.

Kinderdagopvang :

Subsidies peuterspeelzalen	23.802	voordeel
Uitvoering Wet O.K.E.	35.999	voordeel
Totaal directe kosten	61.073	voordeel

In de vergadering van 15 maart 2012 is door de raad besloten de peuterspeelzalen voor de gemeente Neerijnen te behouden en daarvoor middelen beschikbaar te stellen voor de jaren 2012 en 2013. Uiteindelijk zijn er minder subsidies verstrekt aan de diverse peuterspeelzalen. Ook voor de uitvoering van de wet O.K.E. zijn minder middelen besteed. Overige voordelen zijn € 1.272.

Voorzieningen gehandicapten :

Vervoersvoorzieningen	23.149	voordeel
Woonvoorzieningen	18.799	voordeel
Regiotaxi	72.016	voordeel
Totaal directe kosten	113.964	voordeel

Er zijn minder scootmobielen in onderhoud geweest over 2013, dit verklaart het voordeel bij de “vervoersvoorzieningen”. Het voordeel bij de post “woonvoorzieningen” wordt verklaard doordat minder woningaanpassingen zijn uitgevoerd. Op de post “regiotaxi” is een voordeel ontstaan omdat er veel minder gereisd wordt. Het kan echter wel zo zijn dat de vervoerder gecompenseerd moet gaan worden voor de “geleden” schade, omdat er minder gereisd wordt. Daarom is voorgesteld om het restant mee over te hevelen naar 2014.

4.7.8. Programma 7 - Volksgezondheid en milieu

Analyse van de belangrijkste afwijkingen tussen de begroting na wijzigingen en de realisatie :

		begroting 2013 primitief	begroting 2013 na wijzigingen	rekening 2013
Openbare gezondheidszorg	lasten	250.963	250.963	251.961
	baten	0	0	0
	saldo	**-250.963**	**-250.963**	**-251.961**
Jeugdgezondheidszorg, J.G.Z en E.K.D.	lasten	203.400	215.515	223.272
	baten	0	0	0
	saldo	**-203.400**	**-215.515**	**-223.272**
Jeugdgezondheidszorg, maatwerk deel	lasten	83.063	104.531	86.392
	baten	0	0	0
	saldo	**-83.063**	**-104.531**	**-86.392**
Afvalverwijdering en -verwerking	lasten	1.089.917	1.089.917	827.331
	baten	1.183.500	1.183.500	893.632
	saldo	**93.583**	**93.583**	**66.301**
Milieubeheer	lasten	329.318	331.834	158.554
	baten	5.000	5.000	36.516
	saldo	**-324.318**	**-326.834**	**-122.038**
Lijkbezorging	lasten	403.139	403.139	338.665
	baten	78.634	78.634	78.634
	saldo	**-324.505**	**-324.505**	**-260.031**
Rioolheffing, huishoudelijk-/bedrijfsafvalwater	lasten	0	0	0
	baten	1.906.000	1.906.000	1.852.487
	saldo	**1.906.000**	**1.906.000**	**1.852.487**
Huishoudelijk-/bedrijfsafvalwater	lasten	1.446.649	1.446.649	1.437.811
	baten	5.000	5.000	338.046
	saldo	**-1.441.649**	**-1.441.649**	**-1.099.765**
Inzameling en verwerking afvloeiend hemelwater	lasten	126.590	126.590	153.660
	baten	0	0	34.713
	saldo	**-126.590**	**-126.590**	**-118.947**
Maatregelen grondwater	lasten	5.761	5.761	16.630
	baten	0	0	0
	saldo	**-5.761**	**-5.761**	**-16.630**
Baten begraafplaatsrechten	lasten	0	0	0
	baten	240.868	185.868	180.874
	saldo	**240.868**	**185.868**	**180.874**
Totaal programma 7	lasten	3.938.800	3.974.899	3.494.276
	baten	3.419.002	3.364.002	3.414.902
	saldo	**-519.798**	**-610.897**	**-79.374**

Ten opzichte van de begroting na wijzigingen valt het werkelijke saldo **€ 531.525 vóórdelig** uit.

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten (B.B.V) vinden de dotaties en onttrekkingen aan de reserves plaats onder programma 9.

In de tabel hieronder worden de afwijkingen op programma 7 nader toegelicht.

Omschrijving	Incid./ Struct.	Nadeel	Voordeel	Directe kosten	Indirecte kosten
Openbare gezondheidszorg	i	998		-1.132 N	134 V
Jeugdgezondheidszorg, J.G.Z en E.K.D.	i	7.757		1.463 V	-9.220 N
Jeugdgezondheidszorg, maatwerk deel	i		18.139	**18.139 V**	0
Afvalverwijdering en -verwerking	i	27.282		**-21.767 N**	-5.515 N
Milieubeheer	i		204.796	**218.266 V**	-13.470 N
Lijkbezorging	i		64.474	10.544 V	53.930 V
Rioolheffing, huishoudelijk-/bedrijfsafvalwater	i	53.513		**-53.513 N**	n.v.t.
Huishoudelijk-/bedrijfsafvalwater	i		341.884	**341.884 V**	n.v.t.
Inzameling en verwerking afvloeiend hemelwater	i		7.643	**7.643 V**	n.v.t.
Maatregelen grondwater	i	10.869		**-10.869 N**	n.v.t.
Baten begraafplaatsrechten	i	4.994		-4.994 N	0
Totaal programma 7		105.413	636.936	505.664 V	25.859 V
			531.523		

De oorzaken van de belangrijkste afwijkingen in de directe kosten (> € 15.000,-) worden hieronder toegelicht.

Een nadere toelichting op de indirecte kosten (kapitaallasten en apparaatskosten) wordt gegeven in paragraaf 4.6.2.

Jeugdgezondheidszorg, maatwerk deel :

Decentralisatie jeugdzorg	18.139	voordeel
Totaal directe kosten	18.139	voordeel

In de voorjaarsnota 2012 is reeds melding gemaakt van de nieuwe decentralisatie-uitkering invoeringskosten decentralisatie jeugdzorg. Het voor 2013 beschikbare bedrag was destijds nog niet bekend. Bij het opstellen van de meerjarenbegroting 2013-2017 was bekend dat Neerijnen hiervoor in 2013 € 21.468 beschikbaar gesteld zou krijgen vanuit de algemene uitkering.
De niet bestede middelen (€ 18.139) zijn opgenomen in het verzoek om budgetoverhevelingen. Deze middelen dienen in 2014 beschikbaar te blijven voor de uitvoering van de transitie jeugdzorg.

Afvalverwijdering en -verwerking :

Inzameling huishoudelijk afval	-21.467	nadeel
Totaal directe kosten	-21.767	nadeel

Zoals reeds opgenomen bij de toelichting van de jaarrekening 2012 zijn de uitvoeringskosten van de Avri en de daaruit voortvloeiende opbrengsten afvalstoffenheffing aanzienlijk gedaald. Het saldo tussen kosten en opbrengsten is feitelijk de BTW-component die de inwoner in de afvalstoffenheffing betaald. Dus hoe lager de afvalstoffenheffing, hoe lager de BTW-component en hoe lager de opbrengst.
Bij het opstellen van de meerjarenbegroting 2013-2017 waren deze gegevens nog niet bekend en is uitgegaan van de op dat moment bekende cijfers. Inmiddels is dit in de meerjarenbegroting 2014-2018 aangepast.

Milieubeheer :

Vrijval voorziening spoorlijn Waardenburg	147.115	voordeel
Uitvoeringen milieutaken door ODR	71.151	voordeel
Totaal directe kosten	218.266	voordeel

Vrijval voorziening spoorlijn Waardenburg :
Conform het raadsvoorstel van 05 juni 2008 is destijds een krediet beschikbaar gesteld voor het treffen van geluidsreducerende maatregelen aan het spoor te Waardenburg. Alle kosten van dit project zouden worden gedekt door een subsidie en aanvullende garantstelling die het Ministerie van VROM heeft toegekend aan dit project.
In 2013 is gebleken dat in de opstartfase van het project (2008 en 2009) de gemeentelijke uren ten laste van de exploitatie zijn genomen en niet ten laste zijn gebracht van de destijds toegekende en ontvangen subsidie. Dit levert voor 2013, nu het project financieel is afgerond, een voordeel op van € 147.115.

Uitvoering milieutaken door de ODR :
Bij het opstellen van de meerjarenbegroting 2013-2017 is een bedrag van € 166.035 beschikbaar gesteld als bijdrage aan de Omgevings Dienst Rivierenland voor de uitvoering van milieutaken voor het gehele jaar 2013. De omgevingsdienst is echter van start gegaan per 1 april 2013. De gemeente Neerijnen heeft daardoor ook voor 3 in plaats van 4 kwartalen een bijdrage hoeven betalen, wat een voordeel betekent van € 41.000.
Kanttekening hierbij is echter wel dat hierdoor in het eerste kwartaal extra kosten zijn gemaakt voor advisering en dat ook de apparaatskosten (zie paragraaf 4.6.2.) hoger zijn uitgevallen dan begroot.
Daarnaast is door de ODR een vergoeding van € 27.071 betaald als compensatie voor de achterblijvende overheadkosten bij de gemeente Neerijnen over 2013 en is in het dagelijks bestuur van de Omgevingdienst Rivierenland op 24 maart 2014 besloten het positief resultaat van de jaarrekening 2013 aan de deelnemende gemeenten te restitueren. Dit levert voor Neerijnen een voordeel op van € 7.343.

G.R.P. 2013 :

Rioolheffing, huishoudelijk-/bedrijfsafvalwater	-53.513	nadeel
Huishoudelijk-/bedrijfsafvalwater	341.884	voordeel
Inzameling en verwerking afvloeiend hemelwater	7.643	voordeel
Maatregelen grondwater	-10.869	nadeel
Totaal directe kosten	285.145	nadeel

In de raadsvergadering van 26 september 2013 is het nieuwe WRP 2013-2017 vastgesteld welke met ingang van 2014 is verwerkt in de gemeentelijke meerjarenbegroting 2014-2018.

In de raadsvergadering van 26 maart 2009 is het GRP 2008-2012 vastgesteld. Het product riolering verloopt binnen de gemeentelijke begroting budgettair neutraal. Ook gedurende het jaar 2013 is nog steeds gewerkt conform het hiervoor genoemde GRP.

Voor de gemeentelijke lasten en baten is, overeenkomstig de BBV-voorschriften, een voorziening en een egalisatiereserve in het leven geroepen. De voorziening is wederom gevoed met het spaardeel uit het tarief rioolrecht, bepaald door het verschil tussen de begrote baten en lasten volgens het GRP. Voor 2013 een bedrag van € 112.036.
In het nieuwe WRP 2013-2017 is vastgelegd dat voortaan slechts gewerkt gaat worden met een reserve. De stand van de voorziening riolering wordt daarom per 31-12-2013 toegevoegd aan de reeds bestaande bestemmingsreserve. De vrijval van betreffende voorziening (à € 291.033) vindt als 'baat' plaats onder dit programma en wordt onder programma 9 toegevoegd aan de reserve.
Aan de reserve, verantwoord in programma 9 onder de functie 980, wordt het verschil tussen de werkelijke baten en lasten onttrokken, hetgeen voor 2013 neerkomt op een bedrag van € 15.887. Het restant wordt veroorzaakt door het budget verwijderen kroosdekken (€ 10.000).

4.7.9. Programma 8 – Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Analyse van de belangrijkste afwijkingen tussen de begroting na wijzigingen en de realisatie :

		begroting 2013 primitief	begroting 2013 na wijzigingen	rekening 2013
Ruimtelijke ordening	lasten	680.213	727.014	789.889
	baten	186.773	186.773	231.272
	saldo	**-493.440**	**-540.241**	**-558.617**
Woningexploitatie / woningbouw	lasten	23.443	23.443	21.873
	baten	15.612	15.612	15.566
	saldo	**-7.831**	**-7.831**	**-6.307**
Overige volkshuisvesting	lasten	558.569	525.364	863.180
	baten	45.000	45.000	6.460
	saldo	**-513.569**	**-480.364**	**-856.720**
Bouwvergunningen	lasten	19.809	19.809	0
	baten	371.500	251.500	295.297
	saldo	**351.691**	**231.691**	**295.297**
Bouwgrondexploitatie	lasten	3.131.923	2.951.923	475.104
	baten	3.102.893	2.922.893	372.269
	saldo	**-29.030**	**-29.030**	**-102.835**
Totaal programma 8	lasten	4.413.957	4.247.553	2.150.046
	baten	3.721.778	3.421.778	920.864
	saldo	**-692.179**	**-825.775**	**-1.229.182**

Ten opzichte van de begroting na wijzigingen valt het werkelijke saldo **€ 403.407 nádelig** uit.

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten (B.B.V) vinden de dotaties en onttrekkingen aan de reserves plaats onder programma 9.

In de tabel op de volgende bladzijde worden de afwijkingen op programma 8 nader toegelicht.

Omschrijving	Incid./ Struct.	Nadeel	Voordeel	Directe kosten		Indirecte kosten	
Ruimtelijke ordening	i	18.376		**-137.273**	**N**	118.897	V
Woningexploitatie / woningbouw	i		1.524	152	V	1.372	V
Overige volkshuisvesting	i	376.356		**-32.710**	**N**	-343.646	N
Bouwvergunningen	i		63.606	**63.606**	**V**	0	
Bouwgrondexploitatie	i	73.805		**-73.805**	**N**	n.v.t.	
Totaal programma 8		468.537	65.130	-180.030	N	-223.377	N
		403.407					

De oorzaken van de belangrijkste afwijkingen in de directe kosten (> € 15.000,-) worden hieronder toegelicht.

Een nadere toelichting op de indirecte kosten (kapitaallasten en apparaatskosten) wordt gegeven in paragraaf 4.6.2.

Ruimtelijke ordening :

Terugbetaling bijdragen bovenwijks	-148.184	nadeel
Structuurvisie Neerijnen	24.425	voordeel
Actualiseren bestemmingsplannen	-13.514	nadeel
Totaal directe kosten	-137.273	nadeel

Terugbetaling bijdragen bovenwijks :
In de raadsvergadering van 7 februari 2013 heeft de gemeenteraad besloten de Nota bovenwijkse zaken met terugwerkende kracht tot 1 september 2012 buiten werking te stellen. Dit besluit heeft met zich meegebracht dat een aantal ontvangen bijdragen voor bovenwijkse voorzieningen in 2013 met terugwerkende kracht terug zijn betaald. Dit voor een bedrag van in totaal € 148.184.
Deze bedragen zijn onder programma 9 onttrokken aan de bestemmingsreserve bovenwijkse investeringen.

Structuurvisie Neerijnen :
In 2013 is het opstellen van de structuurvisie voor Neerijnen verder voortgezet. Bij de vaststelling van de jaarrekening 2012 is hiervoor budget mee overgeheveld. Niet al deze middelen zijn besteed in 2013 en wederom wordt verzocht het restantbudget van € 24.425 mee over te hevelen naar 2014 (zie verzoeken om budgetoverheveling).

Actualiseren bestemmingsplannen :
Voor het actualiseren van oude bestemmingsplannen is jaarlijks een bedrag beschikbaar van € 45.000. In 2013 is in totaal € 118.238 besteed aan het actualiseren hiervan. Het teveel bestede bedrag van € 73.238 wordt onder programma 9 onttrokken aan de bestemmingsreserve bestemmingsplannen.
Daarentegen is op het reguliere budget actualiseren bestemmingsplannen en de verschillende projecten op het gebied van bestemmingsplanwijzigingen een voordeel gerealiseerd van € 59.724.

Overige volkshuisvesting :

Leges welstand	-42.000	nadeel
Kosten bestuursdwang	9.290	voordeel
Totaal directe kosten	-32.710	nadeel

Leges welstand :
De leges voor welstand laten wederom een nadeel zien van € 42.000. Dit wordt veroorzaakt doordat met ingang van de legesverordening 2011 de bouwleges op basis van één percentage in rekening worden gebracht bij de aanvrager, waardoor geen onderscheid meer te maken is tussen leges bouwvergunningen en leges welstand.
Bij de legesinkomsten bouwvergunningen betekent dit een voordeel van € 42.000.

Kosten bestuursdwang :
Bij de ombuigingen 2013 (verwerkt in de begroting 2013-2017) was reeds rekening gehouden met een verlaging van het budget kosten bestuursdwang overige volkshuisvesting vanwege de structurele onderuitputting. De werkelijke cijfers over 2013 laten zien dat ondanks deze aframing op het budget nog steeds een voordeel is ontstaan van € 9.290.

Bouwvergunningen :

Leges welstand	42.000	voordeel
Leges bouwvergunningen	21.306	voordeel
Totaal directe kosten	63.606	voordeel

Leges welstand :
De leges voor welstand laten wederom een voordeel zien van € 42.000. Dit wordt veroorzaakt doordat met ingang van de legesverordening 2011 de bouwleges op basis van één percentage in rekening worden gebracht bij de aanvrager, waardoor geen onderscheid meer te maken is tussen leges bouwvergunningen en leges welstand.
Bij de legesinkomsten bouwvergunningen betekent dit een nadeel van € 42.000.

Leges bouwvergunningen :
Bij het opstellen van de najaarsnota 2013 zijn de inkomsten bouw-, woning- en welstandstoezicht vanwege een flinke afname van het aantal aanvragen om een bouwvergunning met € 125.000 naar beneden bijgesteld.
Deze bijstelling van de legesinkomsten is gedurende het 4de kwartaal aan de voorzichtige kant gebleken. Ten opzicht van de verwachte inkomsten bij de najaarsnota 2013 is een voordeel behaald van € 21.306.

Bouwgrondexploitatie :

Afbouw Slimwei en Beuningen 2de fase	-17.850	nadeel
Apparaatskosten grondexploitatie algemeen	-55.955	nadeel
Totaal directe kosten	-73.805	nadeel

Afbouw Slimwei, Waardenburg en Beuningen 2de fase, Ophemert :
Voor de reeds afgesloten complexen Slimwei, Waardenburg en Beuningen, Ophemert zijn in 2013 nog afrondende werkzaamheden uitgevoerd. Deze kosten zijn reeds voorzien in de bestemmingsreserve afbouw diverse complexen. Het nadeel op dit programma (€ 17.850) wordt in programma 9 onttrokken aan de reserve.

Apparaatskosten grondexploitatie algemeen :
Een groot deel van de apparaatskosten is in 2013 niet direct toe te rekenen aan één van de gemeentelijke grondexploitaties. Eén van de redenen hiervan is dat begin 2013 veel tijd is gaan zitten in het uitvoeren van de risicoanalyse grondexploitaties met als doel de risico's en kansen te inventariseren en analyseren. De uitkomsten hiervan zijn reeds bij het opstellen van de jaarrekening 2012 gepresenteerd.

4.7.10. Programma 9 – Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Analyse van de belangrijkste afwijkingen tussen de begroting na wijzigingen en de realisatie :

		begroting 2013 primitief	begroting 2013 na wijzigingen	rekening 2013
Overige financiële middelen	lasten	363	363	2.712
	baten	1.000	11.500	11.358
	saldo	**637**	**11.137**	**8.646**
Geldleningen en uitzettingen > 1 jaar	lasten	146.978	255.715	259.536
	baten	479.318	299.318	468.641
	saldo	**332.340**	**43.603**	**209.105**
Algemene uitkering gemeentefonds	lasten	3.675	3.675	6.516
	baten	9.190.925	9.220.993	9.298.644
	saldo	**9.187.250**	**9.217.318**	**9.292.128**
Algemene baten en lasten	lasten	8.073	51.327	-2.849
	baten	0	0	0
	saldo	**-8.073**	**-51.327**	**2.849**
Uitvoering wet W.O.Z.	lasten	136.000	136.000	149.362
	baten	0	0	0
	saldo	**-136.000**	**-136.000**	**-149.362**
Baten onroerende zaakbelasting, gebruikers	lasten	0	0	0
	baten	307.545	307.545	262.760
	saldo	**307.545**	**307.545**	**262.760**
Baten onroerende zaakbelasting, eigenaren	lasten	0	0	0
	baten	1.563.350	1.563.350	1.545.235
	saldo	**1.563.350**	**1.563.350**	**1.545.235**
Lasten heffing en invordering	lasten	25.000	25.000	1.979
	baten	0	0	18.114
	saldo	**-25.000**	**-25.000**	**16.135**
Saldo van kostenplaatsen	lasten	21.156	38.556	549.919
	baten	510.427	942.024	389.117
	saldo	**489.271**	**903.468**	**-160.802**
Saldo van de rekening vóór bestemming	lasten	-432.578	-314.895	0
	baten	0	0	0
	saldo	**432.578**	**314.895**	**0**
Mutaties reserves hoofdfunctie 0 t/m 9	lasten	674.175	554.175	1.903.143
	baten	859.665	1.188.047	2.418.109
	saldo	**185.490**	**633.872**	**514.966**
Totaal programma 9	lasten	582.842	749.916	2.870.317
	baten	12.912.230	13.532.777	14.411.978
	saldo	**12.329.388**	**12.782.861**	**11.541.661**

Ten opzichte van de begroting na wijzigingen valt het werkelijke saldo **€ 1.241.200 nádelig** uit.

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten (B.B.V) vinden de dotaties en onttrekkingen aan de reserves plaats onder programma 9.

In de tabel hieronder worden de afwijkingen op programma 9 nader toegelicht.

Omschrijving	Incid./ Struct.	Nadeel	Voordeel	Directe kosten		Indirecte kosten	
Overige financiële middelen	i	2.491		-695	N	-1.795	N
Geldleningen en uitzettingen > 1 jaar	i		165.501	**165.581**	**V**	-80	N
Algemene uitkering gemeentefonds	i		74.810	**77.526**	**V**	-2.716	N
Algemene baten en lasten	i		54.176	**54.176**	**V**	0	
Uitvoering Wet W.O.Z.	i	13.362		-13.362	N	0	
Baten onroerende zaakbelasting, gebruikers	i	44.785		**-44.785**	**N**	0	
Baten onroerende zaakbelasting, eigenaren	i	18.115		**-18.115**	**N**	0	
Lasten heffing en invordering	i		41.135	**41.135**	**V**	0	
Saldo van kostenplaatsen	i	1.064.270		**-552.907**	**N**	-511.363	N
Saldo van de rekening vóór bestemming	i	314.895		-314.895	N	0	
Mutaties reserves hoofdfunctie 0 t/m 9	i	118.906		**-118.906**	**N**	0	
Totaal programma 9		1.576.824	335.622	-725.247	N	-515.954	N
		1.241.202					

De oorzaken van de belangrijkste afwijkingen in de directe kosten (> € 15.000,-) worden hieronder toegelicht.

Een nadere toelichting op de indirecte kosten (kapitaallasten en apparaatskosten) wordt gegeven in paragraaf 4.6.2.

Geldleningen en uitzettingen > 1 jaar :

Toegerekende rente	165.581	voordeel
Totaal directe kosten	165.581	voordeel

Het voordeel op het product geldleningen en uitzettingen > 1 jaar heeft te maken met het positieve resultaat op de toegerekende rente. Dit bedrag wordt berekend op basis van de stand van de reserves per 1 januari van het boekjaar. Op de saldo kostenplaatsen staat dit bedrag eveneens, alleen wordt deze in dit geval als nadeel toegelicht.

Algemene uitkering gemeentefonds :

Algemene uitkering gemeentefonds	77.526	voordeel
Totaal directe kosten	77.526	voordeel

In 2013 wordt een bedrag van € 9.298.644 aan algemene uitkering uit het Gemeentefonds verantwoord. Op basis van de laatste verzamelstaat uitkering gemeentefonds heeft de gemeente over 2013 recht op een bedrag van € 9.303.127. Het verschil tussen deze bedragen (€ 4.483) wordt veroorzaakt door enkele verrekeningen die betrekking hebben op oude jaren.

De afwijking ten opzichte van de begroting wordt veroorzaakt door aanpassingen in de parameters op basis waarvan de algemene uitkering wordt geraamd (inwoners, aantallen uitkeringsontvangers).

Algemene baten en lasten :

Onvoorziene uitgaven	54.176	voordeel
Totaal directe kosten	54.176	voordeel

Jaarlijks wordt hier een budget opgenomen voor bij het opstellen van de begroting niet voorziene uitgaven. Hierop kan bij het opstellen van de voorjaarsnota, najaarsnota of tussentijds door middel van een college-/raadsvoorstel een beroep op worden gedaan. In 2013 is hiervan geen gebruik gemaakt.

Baten onroerende zaakbelasting :

Baten onroerende zaakbelasting, gebruikers	-44.785	nadeel
Baten onroerende zaakbelasting, eigenaren	-18.115	nadeel
Totaal directe kosten	-62.900	nadeel

Op het product baten onroerende zaakbelasting is in 2013 een nadeel ontstaan van € 62.900.
Bij de financiële verantwoording per 31-12-2013 van de Belasting Samenwerking Rivierenland is inmiddels het jaar 2009 afgesloten en zijn, net als voorgaande jaren, de cijfers één-op-één aangesloten. Hierbij zijn een aantal correcties (kwijtschelding, vermindering, vernietiging en ontheffing) doorgevoerd die dit nadeel verklaren.

Mutaties reserves hoofdfunctie 0 t/m 9 :

reserve	omschrijving	Toevoeg,.	Onttrek.
Algemene Reserve	Afkoop overhead veiligheidsregio (overheveling '12)		88.000
Algemene Reserve	Baggeren watergangen (overheveling '12)		68.700
Algemene Reserve	Snoeien bomen Neerijnen-Oost (overheveling '12)		30.000
Algemene Reserve	Vervanging beplanting De Hoek (overheveling '12)		5.000
Algemene Reserve	ARBO-voorzieningen huisvesting (overheveling '12)		13.500
Algemene Reserve	Digitaliseren milieudossiers (overheveling '12)		10.000
Algemene Reserve	Bevordering toerisme en recreatie (overheveling '12)		6.000
Algemene Reserve	Structuurvisie Neerijnen (overheveling '12)		30.352
Algemene Reserve	Buurtsportcoaches (overheveling '12)		23.880
Algemene Reserve	Extra onderhoud wegen 2013		90.000
Algemene Reserve	Subsidie peuterspeelzalen		15.000
Algemene Reserve	Projecten welvarend		5.000
Algemene Reserve	Begeleiding gewezen wethouder		10.522
BR Bovenwijkse investeringen	Inflatiecorrectie	18.763	
BR Bovenwijkse investeringen	T.b.v. dotatie BR Buitensportaccommodaties		21.500
BR Bovenwijkse investeringen	Terugbetaling bijdragen bovenwijks		147.000
BR Bovenwijkse investeringen	Meerwerk analyse bovenwijkse voorzieningen		4.374
BR Afbouw diverse complexen	Inflatiecorrectie	12.746	
BR Afbouw diverse complexen	Afbouw complex Slimwei, Waardenburg		16.799
BR Afbouw diverse complexen	Afbouw complex Beuningen, Ophemert		1.050
BR Afbouw diverse complexen	Vrijval reservering planschade-verzoeken		73.185
BR Bestemmingsplannen		45.000	
BR Bestemmingsplannen	Actualisatie oude bestemmingsplannen		118.238
BR Rekenkamercommissie	Restant budget rekenkamercommissie 2013	6.552	
BR Calamiteit bomen	Bomenbeheer 2013		40.000
BR e-NUP	Voorfinanciering algemene uitkering 2013	21.720	
BR Buitensportaccommodaties	Inflatiecorrectie	4.922	
BR Buitensportaccommodaties		37.650	
BR Buitensportaccommodaties	Kwaliteitsbeoordeling sportvelden		3.398
BR Egalisatie begraafplaatsen		59.480	
BR MFC Ophemert	Inflatiecorrectie	14.696	
BR MFC Ophemert	Vrijval bestemmingsreserve MFC Ophemert		401.542
BR Eigen Wijs Rivierenland	Sport FF Mee : combinatiefunctionaris		12.500
BR Buitenkant schoolgebouwen	Inflatiecorrectie	38.560	
BR Buitenkant schoolgebouwen		421.614	
BR Buitenkant schoolgebouwen	Onderhoud schoolgebouwen		473.788
BR Speelplekvoorzieningen	Speelplaatsenactieplan 2013		39.238
BR Wet Maatschappelijke Onderst.	Electronisch Kinddossier		12.070
BR Cultuurhistorie	Stimuleren cultuurhistorische waarden	13.972	
BR Dekking MFC Haaften	Toevoeging voorziening binnensportvoorzieningen	290.000	
BR Dekking MFC Haaften	T.l.v. bestemmingsreserve inventaris gymlokalen	120.000	
BR Inventaris gymlokalen	T.b.v. bestemmingsreserve dekking MFC Haaften		120.000
BR Inventaris gymlokalen		11.322	
BR Inventaris gymlokalen	Inrichting gymzaal MFC Ophemert		7.269
BR Egalisatie riolering			15.887
BR Lokale Educatieve Agenda	Toevoeging niet bestede middelen 2013	6.218	
BR Lokale Educatieve Agenda	T.b.v. subsidies peuterspeelzalen		25.422
BR Bovenwijkse investeringen	Bijdrage aanleg fietspad Bommelsestraat		95.050
BR Bovenwijkse investeringen	Bijdrage aanleg fietspad Kaalakkerstraat		80.160
BR MFC Ophemert	T.b.v. realisatie MFC Ophemert		313.685
BR Egalisatie riolering	Saldo voorziening naar reserve	291.033	
		1.414.248	**2.418.109**

Op functie 980 staat voor een totaalbedrag van € 1.903.143 aan dotaties. Hierboven wordt voor een bedrag van € 1.414.248 verklaard.
Het verschil van 488.895 wordt verklaard doordat de onttrekkingen MFC Ophemert (€ 313.685), fietspad Bommelsestraat (€ 95.050) en fietspad Kaalakkerstraat (€ 80.160) zijn gedaan ten behoeve van investeringen (deze vinden in de gemeentelijke administratie plaats in rubriek 7.

Samenvatting programma's

Analyse van de belangrijkste afwijkingen tussen de begroting na wijzigingen en de realisatie :

		begroting 2013 primitief	begroting 2013 na wijzigingen	rekening 2013
Programma 0 : Algemeen bestuur	lasten	2.249.555	2.339.478	2.192.947
	baten	252.013	232.013	232.147
	saldo	**-1.997.542**	**-2.107.465**	**-1.960.800**
Programma 1 : Openbare orde en veiligheid	lasten	1.360.419	1.481.013	1.159.489
	baten	10.000	10.000	66.215
	saldo	**-1.350.419**	**-1.471.013**	**-1.093.274**
Programma 2 : Verkeer, vervoer en waterstaat	lasten	2.692.681	2.773.911	1.936.467
	baten	771.000	805.134	96.513
	saldo	**-1.921.681**	**-1.968.777**	**-1.839.954**
Programma 3 : Economische zaken	lasten	63.629	63.221	47.622
	baten	0	0	0
	saldo	**-63.629**	**-63.221**	**-47.622**
Programma 4 : Onderwijs	lasten	1.459.638	1.441.634	1.258.859
	baten	69.738	62.738	63.528
	saldo	**-1.389.900**	**-1.378.896**	**-1.195.331**
Programma 5 : Cultuur en recreatie	lasten	1.507.802	1.654.850	1.616.424
	baten	188.193	171.741	550.833
	saldo	**-1.319.609**	**-1.483.109**	**-1.065.591**
Programma 6 : Maatschappelijke ondersteuning	lasten	5.784.596	6.070.998	5.724.719
	baten	2.709.965	3.197.290	3.061.878
	saldo	**-3.074.631**	**-2.873.708**	**-2.662.841**
Programma 7 : Volksgezondheid en milieu	lasten	3.938.800	3.974.899	3.494.276
	baten	3.419.002	3.364.002	3.414.902
	saldo	**-519.798**	**-610.897**	**-79.372**
Programma 8 : Ruimtelijke ordening	lasten	4.413.957	4.247.553	2.150.046
	baten	3.721.778	3.421.778	920.864
	saldo	**-692.179**	**-825.775**	**-1.229.182**
Programma 9 : Financiering en dekkingsmiddelen	lasten	1.015.420	1.064.811	2.870.318
	baten	12.912.230	13.532.777	14.411.978
	saldo	**12.329.388**	**12.782.861**	**11.541.660**
Totaal	lasten	24.486.497	25.112.368	22.451.167
	baten	24.053.919	24.797.473	22.818.858
	saldo	**-432.578**	**-314.895**	**367.691**

5. BIJLAGEN

5.1. Analyse begrotingsafwijkingen

Beleidstaak	Afwijking	Structureel	Incidenteel	Opmerkingen
	uitgaven			
Bestuursondersteuning college	-44.308	0	-44.308	Ontslagvergoeding burgemeester niet begroot (€ 37.799 nadeel), hogere dotatie aan voorziening wethouderspensioen (€ 16.620 nadeel), presentiegelden commissie bezwaarschriften (€ 2.628 voordeel) en dubbele huisvestingslasten burgemeester (€ 7.483 voordeel).
Baten en lasten secretarieleges burgerzaken	-20.259	0	-20.259	Lagere afgiften aantal rijbewijzen.
Openbare orde en veiligheid	19.560		19.560	Voordelen zijn ontstaan op posten Toezicht handhaving drank- en horecawet en budget jaarwisseling.
Wegen, straten en pleinen	23.132		23.132	Voordeel voor het grootste gedeelte veroorzaakt door lagere energiekosten voor openbare verlichting (€ 18.038).
Waterkering, afwatering en landaanwinning	44.034		44.034	Dit voordeel op baggerwerkzaamheden is opgenomen in het voorstel tot budgetoverheveling.
Openbaar basisonderwijs (onderwijshuisvesting)	-103.866		-103.866	Diverse onderhouds- en renovatiewerkzaamheden aan scholen, worden onttrokken aan bestemmingsreserve.
Bijzonder basisonderwijs (excl. Huisvesting)	24.859		24.859	Vervoerskosten naar gymzalen BBS zijn lager uitgevallen.
Bijzonder basisonderwijs (onderwijshuisvesting)	40.738		40.738	Geen grootschalige onderhouds- en renovatiewerkzaamheden voor scholen, hierdoor ook geen onttrekking aan bestemmingsreserve.
Gemeenschappelijke baten en lasten onderwijs	-97.620	0	-97.620	Dit nadeel wordt veroorzaakt door hogere kosten voor het leerlingenvervoer (€ 50.000) en terug te betalen WW-gelden voor een oud directeur (€ 47.000).
Sport	363.501		363.501	Ter dekking van de kapitaallasten van het MFC Haaften zijn de middelen die vrijvallen uit de voorziening binnensport hier als voordeel opgenomen. In programma 9 worden deze middelen toegevoegd aan de dekkingsreserve MFC Haaften. Het andere voordeel is lagere uitgaven voor de combinatiefunctionaris en er waren hogere uitgaven voor schoonmaakkosten gymzalen en inventaris gymzaal MFC Ophemert.

Oudheidkunde / musea	21.679		21.679	Het voordeel op stimuleren cultuur-historische waarden (€ 7.000) wordt in programma 9 toegevoegd aan de bestemmingsreserve cultuurhistorie. Verdere voordelen zijn ontstaan op bijdrage Archief en archeologiebeleid.
Openbaar groen en openluchtrecreatie	81.391	0	81.391	Grootste voordelen hierop zijn ontstaan door hogere verkoop / huur percelen grond en minder onderhoud gazons, bomen en openbaar groen.
Overige recreatieve voorzieningen	-24.794		-24.794	Nadeel ontstaan door hogere uitgaven uitvoering speelplaatsenactieplan (€ 39.000), dit wordt echter onttrokken uit de bestemmingsreserve speelplekvoorzieningen in programma 9. Een voordeel is ontstaan door lagere kosten voor het groenonderhoud van de speelplekken (€ 14.000).
Bijstandsverlening	98.369	0	98.369	Grootste nadeel is lagere ontvangsten van het Rijk, hier was in de begroting wel rekening mee gehouden, aangezien de beschikking nog niet is ontvangen is het bedrag nog niet opgenomen. Grootste voordeel is ontstaan doordat er geen leningen zijn verstrekt.
Werkgelegenheid	22.347		22.347	Voordeel ontstaat op Support en co (€ 10.000) en een vrijval van voorgaande jaren (ongeveer € 13.000).
Inkomensvoorzieningen vanuit het Rijk	17.968		17.968	Lagere verstrekkingen IOAW/IOAZ-uitkeringen.
Participatiebudget	25.492	0	25.492	Hogere Rijksbijdrage (€ 12.629 en € 6.411) en lagere kosten (€ 6.452) verklaren dit voordeel.
Sociaal cultureel werk	-25.800	0	-25.800	Inhuur/subsidie jongerenwerker (€ 21.000) is hier het grootste nadeel.
Kinderopvang	61.073	0	61.073	Subsidies aan peuterspeelzalen zijn lager uitgevallen (€ 24.000) en lagere kosten voor de uitvoering van de wet O.K.E. (€ 36.000).
Voorzieningen gehandicapten	113.964	0	113.964	Minder onderhoud scootmobielen (€ 23.000), minder woningaanpassingen (€ 19.000) en lagere kosten voor de regiotaxi (€ 72.000), het voorstel is om de lagere kosten voor de regiotaxi mee over te hevelen naar 2014.
Jeugdgezondheidszorg, maatwerk deel	18.139		18.139	Minder lasten voor decentralisatie jeugdzorg, voorstel is om dit mee over te hevelen naar 2014.
Afvalverwijdering en -verwerking	-21.767		-21.767	Verrekening van de BTW is lager, doordat de afvalstoffenheffing lager is.

Milieubeheer	218.266	0	218.266	Vrijval voorziening spoorlijn Waardenburg (€ 147.000) en voordeel op taken uitgevoerd door ODR (mede omdat 1e kwartaal bij gemeenten is gebleven), daardoor wel extra lasten bij het personeel.
Rioolheffing, huishoudelijk / bedrijfsafvalwater	-53.513		-53.513	Verloopt budgettair neutraal, de mutatie van de reserve is verantwoord in programma 9.
Huishoudelijk / bedrijfsafvalwater (riolering)	341.884	0	341.884	Verloopt budgettair neutraal, de mutatie van de reserve is verantwoord in programma 9.
Inzameling en verwerking afvloeiend hemelwater	7.643		7.643	Verloopt budgettair neutraal, de mutatie van de reserve is verantwoord in programma 9.
Maatregelen grondwater	-10.869		-10.869	Verloopt budgettair neutraal, de mutatie van de reserve is verantwoord in programma 9.
Ruimtelijke ordening	-137.273		-137.273	Bijdragen bovenwijkse voorzieningen zijn terugbetaald, een nadeel van € 148.000 is onttrokken uit de bestemmingsreserve bovenwijkse voorzieningen. Middelel voor structuurvisie zijn niet volledig besteed, voorstel is deze mee over te hevelen naar 2014. Het nadeel van actualiseren oude bestemmingsplannen (€ 73.000) is onttrokken aan de bestemmingsreserve Bestemmingsplannen, op het reguliere budget is een voordeel behaald van € 60.000.
Overige volkshuisvesting	-32.710	0	-32.710	Geen onderscheid meer te maken in leges bouwvergunningen en leges welstand, een voordeel is ontstaan op kosten bestuursdwang.
Bouwvergunningen	63.606	0	63.606	Leges welstand hier als voordeel opgenomen, alsmede het voordeel op bouwvergunningen.
Bouwgrondexploitatie	-73.805	0	-73.805	Voor reeds afgesloten complexen is € 17.850 uitgegeven, dit wordt via de reserve ontrokken op programma 9. Tevens zijn diverse apparaatskosten niet direct toe te rekenen aan één van de gemeentelijke grondexploitaties.
Geldleningen en uitzettingen > 1 jaar	165.581		165.581	Rente over eigen financieringsmiddelen is hoger toegerekend, geeft een nadeel bij het saldo van kostenplaatsen.
Algemene uitkering gemeentefonds	77.526	0	77.526	Per saldo een hogere uitkering uit het gemeentefonds van € 77.500.
Algemene baten en lasten	54.176	0	54.176	Hier zijn diverse stelposten opgenomen, welke door de begroting heen wel of niet gerealiseerd zijn.

Baten onroerende zaakbelasting, gebruikers	-44.785		-44.785	Door kwijtschelding, vermindering, vernietiging en ontheffing is een nadeel ontstaan, heeft ook betrekking op voorgaande jaren.
Baten onroerende zaakbelasting, eigenaren	-18.115		-18.115	Door kwijtschelding, vermindering, vernietiging en ontheffing is een nadeel ontstaan, heeft ook betrekking op voorgaande jaren.
Lasten heffing en invordering	41.135		41.135	De lasten van de BSR zijn anders verdeeld (voordeel € 25.000) en een voordeel op dubieuze debiteuren (€ 19.000).
Mutaties reserves programma 0 t/m 9	-118.906	0	-118.906	Zie paragraaf 4.7.10 Programma 9 Financiering en algemene dekkingsmiddelen.
Geringe afwijkingen / Niet beïnvloedbare kosten	-435.089	0	-435.089	Saldo van diverse geringe afwijkingen en niet beïnvloedbare kosten
Verschil jaarrekening 2013 t.o.v. begroting 2013	682.584	0	682.584	

5.2. Analyse begrotingsrechtmatigheid

Als blijkt dat de gerealiseerde lasten zoals weergegeven in de jaarrekening hoger zijn dan de geraamde bedragen met inbegrip van de laatste begrotingswijziging, is - voor zover het de begrotingsoverschrijdingen betreft - mogelijk sprake van onrechtmatige uitgaven. De overschrijding kan namelijk in strijd zijn met het budgetrecht van de gemeenteraad zoals geregeld in de Gemeentewet.

Voor de afsluitende oordeelsvorming is van belang in hoeverre de begrotingsoverschrijding past binnen het door de gemeenteraad geformuleerde beleid en/of wordt gecompenseerd door aan de lasten gerelateerde hogere inkomsten. Het bepalen òf respectievelijk welke begrotingsoverschrijdingen al dan niet verwijtbaar zijn, is voorbehouden aan de raad. In het controleprotocol is aangegeven welke overschrijdingen de raad wél en welke overschrijdingen de raad niet als onrechtmatig beschouwt.

Begrotingsoverschrijdingen kunnen in een aantal categorieën worden gerangschikt. In de volgende tabel zijn de in het dienstjaar 2013 opgetreden begrotingsoverschrijdingen gerangschikt en is tevens aangegeven of de overschrijding rechtmatig of onrechtmatig is geweest.

Oorzaak van de mogelijke kostenoverschrijding		Rechtmatig ?	
		Wél	Niet
1 Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct daaraan gerelateerde inkomsten			
Hulpkostenplaats Personeel	51.936,00	x	
Hulpkostenplaats Interne Dienstverlening	323,00	x	
Hulpkostenplaats PC&F	8.504,00	x	
Kostenplaats Gemeentewerken	229.033,00	x	
Kostenplaats Beheer Openbare Ruimten	12.962,00	x	
Kostenplaats Bestuur- en Management Ondersteuning	29.107,00	x	
Programma 0 : Bestuursorganen	46.649,00	x	
Programma 0 : Bestuursorganen (dotatie VZ Wethouderspensioenen)	16.620,00	x	
Programma 2 : Veerdiensten	4.190,00	x	
Programma 4 : OBS, onderwijshuisvesting (gedekt uit BR Schoolgebouwen)	17.168,00	x	
Programma 4 : Gemeenschappelijke baten en lasten onderwijs	86.577,00	x	
Programma 5 : Overige recreatieve voorzieningen (gedekt uit BR Speelplekv)	20.064,00	x	
Programma 6 : Minimabeleid / Bijzondere bijstand	18.388,00	x	
Programma 6 : Huishoudelijke verzorging	26.521,00	x	
Programma 6 : Sociaal cultureel werk	25.847,00	x	
Programma 7 : Openbare gezondheidszorg	998,00	x	
Programma 7 : Inzameling/verwerking hemelwater (gedekt uit BR Riolering)	27.070,00	x	
Programma 7 : Maatregelen grondwater (gedekt uit BR Riolering)	10.869,00	x	
Programma 8 : Ruimtelijke ordening (gedekt uit BR Bestemmingsplannen)	62.875,00	x	
Programma 9 : Overige financiële middelen	554,00	x	
Programma 9 : Geldleningen en uitzettingen < 1 jaar)	3.821,00	x	
Programma 9 : Uitvoering Wet WOZ	13.362,00	x	

2	**Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar die niet tijdig konden worden gesignaleerd**			
2a	*Openeinde regelingen*			
	Niet van toepassing	0,00		
2b	*Overige afwijkingen*			
	Programma 0 : Burgerzaken (doorberekende uren)	30.515,00	x	
	Programma 1 : Opruiming explosieven (doorberekende uren)	5.418,00	x	
	Programma 2 : Openbaar vervoer (doorberekende uren)	5.124,00	x	
	Programma 2 : Veerdiensten (doorberekende uren)	193,00	x	
	Programma 3 : Overige agrarische zaken(doorberekende uren)	1.573,00	x	
	Programma 4 : OBS, exclusief huisvesting (doorberekende uren)	889,00	x	
	Programma 5 : Openbaar bibliotheekwerk (doorberekende uren)	1.390,00	x	
	Programma 5 : Openbaar groen en openluchtrecreatie (doorberekende uren)	50.348,00	x	
	Programma 6 : Maatschappelijke begeleiding (doorberekende uren)	3.815,00	x	
	Programma 6 : Sociaal cultureel werk (doorberekende uren)	109.051,00	x	
	Programma 7 : Jeugdgezondheidszorg (doorberekende uren)	7.757,00	x	
	Programma 8 : Overige volkshuisvesting (doorberekende uren)	337.816,00	x	
	Programma 9 : Overige financiële middelen (doorberekende uren)	1.795,00	x	
	Programma 9 : Algemene uitkering gemeentefonds (doorberekende uren)	2.841,00	x	
3	**Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn gesignaleerd**			
	Niet van toepassing	0,00		
4	**Kostenoverschrijdingen inzake activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor bewust geen voorstel tot begrotings-wijziging is ingediend**			
	Niet van toepassing	0,00		
5	**Kostenoverschrijdingen inzake activiteiten welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd omdat dit achteraf blijkt**			
5a	*Geconstateerd tijdens verantwoordingsjaar*			
	Niet van toepassing	0,00		
5b	*Geconstateerd na verantwoordingsjaar*			
	Niet van toepassing	0,00		
6	**Kostenoverschrijdingen op activeerbare activiteiten (investeringen) waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en financieringslasten in het jaar zelf of volgende jaren**			
	Niet van toepassing	0,00		

5.3. Overzicht reserves en voorzieningen

2013		Saldo 01-01-2013	vermeerderingen			verminderingen			Saldo 31-12-2013
			Inflatie-correctie	t.l.v. exploitatie	t.l.v. activa	t.b.v. exploitatie	t.b.v. activa	t.b.v. saldo	
A.	**ALGEMENE RESERVE**								
600.002	Buffer	1.800.000	0	0	0	0	0	0	1.800.000
600.002	Aanwendbaar	2.769.498	0	0	0	395.954	0	1.536.422	837.139
	Totaal algemene reserve	4.569.498	0	0	0	395.954	0	1.536.422	2.637.139
B.	**BESTEMMINGSRESERVES**								
	Bestemmingsreserves ter dekking van investeringen met een economisch nut								
600.060	MFC Ophemert	734.818	14.696	0	0	401.542	313.685	0	34.287
600.040	Onderhoud buitenkant schoolgebouwen	1.713.794	38.560	421.614	0	473.788	0	0	1.700.180
600.300	Dekkingsreserve MFC Haaften	0	0	410.000	0	0	0	0	410.000
	Bestemmingsreserves ter dekking van investeringen met een maatschappelijk nut								
600.140	Afbouw diverse complexen	566.977	12.746	0	0	91.034	0	0	488.689
	Overige bestemmingsreserves								
600.260	Kunstbeleid	50.440	0	0	0	0	0	0	50.440
600.120	Accommodatiebeleid	187.009	0	0	0	0	0	0	187.009
600.070	Buitensportaccommodaties	218.776	4.922	37.650	0	3.398	0	0	257.950
600.050	Lokale Educatieve Agenda	207.854	0	6.219	0	25.422	0	0	188.650
600.020	Sociaal statuut	14.053	0	0	0	0	0	0	14.053
600.250	Calamiteit bomen	40.000	0	0	0	40.000	0	0	0
600.030	Eigen Wijs Rivierenland	33.476	0	0	0	12.500	0	0	20.976
600.110	Speelplekvoorzieningen	39.238	0	0	0	39.238	0	0	0
600.270	Bouwgrond algemeen	3.189	0	0	0	0	0	0	3.189

600.190	Wet Maatsch Ondersteuning	12.070	0	0	0	12.070	0	0	0
600.240	Rekenkamercommissie	11.142	0	6.552	0	0	0	0	17.694
600.210	Egalisatie riolering	760.622	0	291.033	0	15.887	0	0	1.035.768
600.200	Egalisatie begraafplaatsen	30.672	0	59.480	0	0	0	0	90.152
600.230	Inventaris gymnastieklokalen	153.330	0	11.322	0	127.269	0	0	37.383
600.220	Bestemmingsplannen	135.174	0	45.000	0	118.238	0	0	61.936
600.280	e-NUP	41.784	0	21.720	0	0	0	0	63.504
600.290	Cultuurhistorie	6.100	0	13.972	0	0	0	0	20.072
600.150	Bovenwijkse investeringen	938.150	18.763	0	0	172.874	175.210	0	608.829
	Totaal bestemmingsreserves	5.899.298	89.687	1.324.562	0	1.533.260	488.895	0	5.290.761

C.	**VOORZIENINGEN**								
	Voorziening ter gelijkmatige verdeling van de lasten								
600.520	Onderhoud gem gebouwen	631.234	0	203.912	0	171.985	0	0	663.161
600.530	Onderhoud wegen	156.294	0	691.775	0	746.187	0	0	101.882
600.540	Groenonderhoud begraafplaats	645.919	0	64.533	0	78.634	0	0	631.818
600.560	Wethouderspensioenen	722.173	0	61.089	0	12.793	0	0	770.469
600.580	Spaardeel riolering	178.997	0	112.036	0	291.033	0	0	0
600.600	Onderhoud openbare verlichting	0	0	182.680	0	23.484	0	0	159.196
	Totaal voorzieningen	2.334.617	0	1.350.025	0	1.324.116	0	0	2.326.526

	Totaal reserves en voorzieningen	12.802.783	89.687	2.383.554	0	2.862.275	488.895	1.536.422	10.338.448

5.4. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

5.5. Overzicht Single information single audit (SISA)

Ministerie van Koninkrijksrel

partement	mmer	ering	idische ndslag	vanger						

SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB_gemeente 2013 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar	Bestedin bijstand Gemeent I.1 Wet w (WWB)					